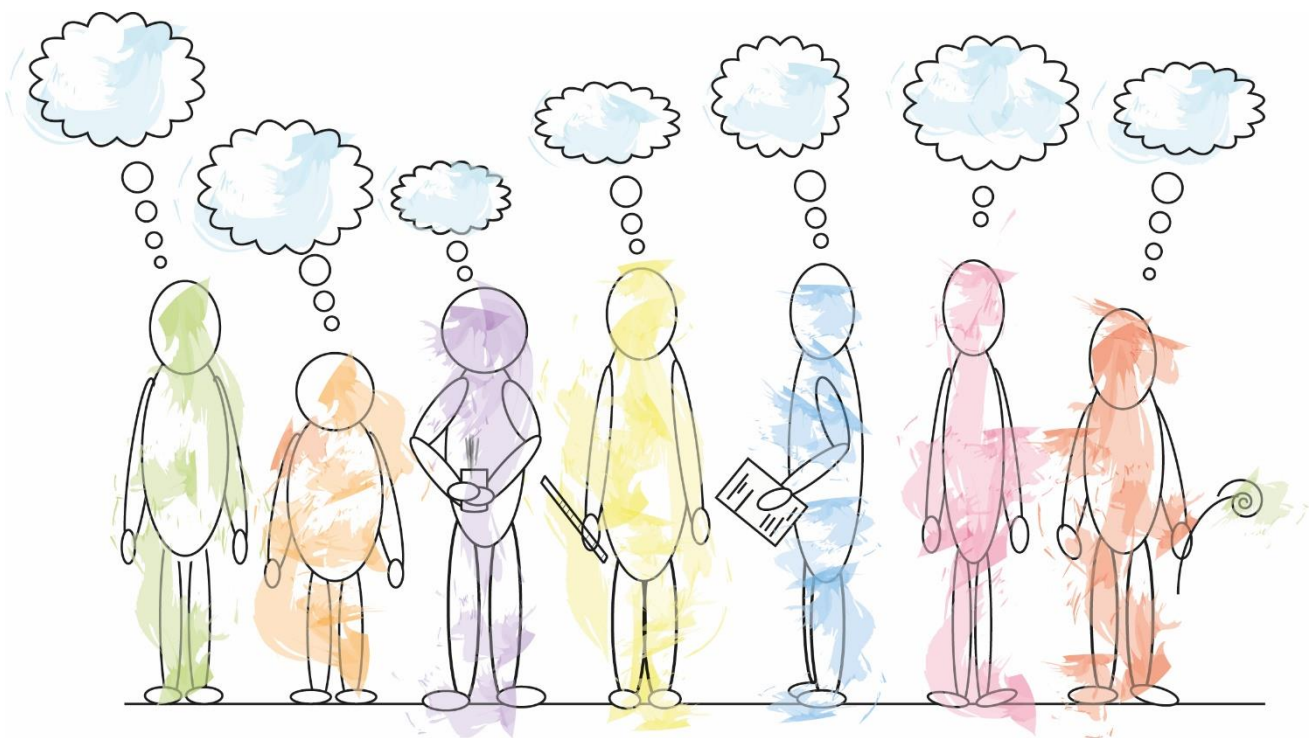

Mångfald bland resonemang och studenter: En studie om landskapsarkitektstudenter och landskapsarkitektens yrkesroll

Mina Alsawadi
Avdelningen för landskapsarkitektur
Examensarbete 30 hp vid landskapsarkitektprogrammet
Uppsala 2018

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land, avdelningen för landskapsarkitektur, Uppsala
Examensarbete för yrkesexamen på landskapsarkitekturprogrammet
EX0504 Självständigt arbete i landskapsarkitektur, 30 hp
Nivå: Avancerad A2E
© 2018 Mina Alsawadi, e-post: mina.alsawadi@hotmail.com
Titel på svenska: Mångfald bland resonemang och studenter: En studie om
landskapsarkitektstudenter och landskapsarkitektens yrkesroll
Title in English: Diversity amongst reasonings and students: A study about landscape
architecture students and the professional role of the landscape architect
Handledare: Susan Paget, SLU, institutionen för stad och land
Examinator: Madeleine Granvik, SLU, institutionen för stad och land
Biträdande examinator: Josefin Wangel, SLU, institutionen för stad och land
Omslagsbild: Illustration av landskapsarkitektstudenter av Mina Alsawadi
Upphovsrätt: Samtliga illustrationer är av författaren
Originalformat: A4
Nyckelord: landskapsarkitekt, yrkesroll, landskapsarkitektstudenter, häfte, mångfald,
reflektion, landskapsarkitektutbildning, yrkesutövande
Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Sammandrag

Det råder en otydlighet kopplad till yrkesrollen bland många landskapsarkitektstudenter. Studenter behöver ta del av olika resonemang kring landskapsarkitektens yrkesroll för att göra sig en egen, tydlig bild av denna. Detta kan leda till en fördjupad förståelse för vad utbildningen leder till, något som är särskilt väsentligt för nyantagna på programmet som möjligtvis inte har en fullständig förståelse för vad de har gett sig in på. Det är eftersträvansvärt att ha en djup förståelse för vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär eftersom det kan ge ett ökat självförtroende under utbildningen och i det framtida yrkesutövandet. Parallellt med detta råder det idag spekulationer på att studenterna på landskapsarkitektutbildningen består av en homogen grupp. Syftet med detta arbete är att undersöka vilka landskapsarkitektstudenterna är och vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär. Undersökningen av vilka landskapsarkitektstudenterna är innefattar att studera konkreta faktorer hos dem såsom ålder, kön, härkomst samt socioekonomisk bakgrund baserad på arbetserfarenhet, tidigare utbildning, föräldrars utbildningsnivå, boendeform och uppväxtplats. Arbetets frågeställningar är:

- *Vad innebär landskapsarkitektens yrkesroll enligt forskning, landskapsarkitektstudenter och yrkesverksamma landskapsarkitekter?*
- *Vilka är landskapsarkitektstudenterna?*

Målet är att presentera och förtydliga landskapsarkitektens yrkesroll för studenter på landskapsarkitektprogrammet. Arbetet ska också ge ett svar på om det råder bristande mångfald bland studenter på landskapsarkitektprogrammet eller inte. Arbetet ska leda till ett utkast av ett häfte som presenterar landskapsarkitektens yrkesroll genom att visa upp delar av arbetets resultat på ett strukturerat och illustrerat vis. Häftet vänder sig till nyantagna landskapsarkitektstudenter och kan delas ut i samband med introduktionskursen på landskapsarkitektprogrammet. Förhoppningen är att häftet ska ge nyantagna landskapsarkitektstudenter en förståelse om vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär och på så vis förhindra att de får osäkerheter kopplade till denna under tiden på utbildningen. Häftet ska också väcka en medvetenhet kring frågan om mångfald bland studenter på programmet.

För att uppnå syftet gjordes en litteraturstudie, skriftliga intervjuer med ett urval av anställda på institutionerna för landskapsarkitektur på Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), en enkätstudie riktad till samtliga landskapsarkitektstudenter, fem intervjuer med landskapsarkitektstudenter, tre intervjuer med yrkesverksamma landskapsarkitekter och ett häfte. Häftet var ett sätt för mig att strukturera upp det empiriska materialet, pröva mina idéer och sammanfatta de kunskaper jag har fått av att göra arbetet.

Resultatet visar att en klar majoritet av landskapsarkitektstudenter och landskapsarkitekter står på en gemensam grund som utgörs av den generella uppfattningen att landskapsarkitekten är en god kraft i samhället som vill förbättra miljöer för människor och natur. Resultatet visar också att det finns många olika synsätt på landskapsarkitektens yrkesroll och att bilden man

har kan vara skiftande, svårdefinierad och innefatta mycket. Det finns inte bara *en* bild av vad en landskapsarkitekt är. Det är upp till var och en att forma sig till den landskapsarkitekt man vill vara.

Ur enkätstudiens resultat går det att anta att landskapsarkitektstudenterna är en homogen grupp då de flesta är likartade vad gäller kön, ålder och härkomst och har liknande socioekonomiska bakgrunder med hänseende till arbetserfarenhet, tidigare utbildning, föräldrars utbildningsnivå, boendeform och uppväxtplats. Baserat på resultatet går det att anta att det finns en "typisk" landskapsarkitektstudent som utgörs av en svenskfödd kvinna i mitten av 20-årsåldern som har svenskfödda akademikerföräldrar, är uppväxt i stad, levt merparten av livet i ägt småhus och jobbar samt studerar innan påbörjade studier på landskapsarkitektutbildningen. Resultatet visar att SLU behöver arbeta för att öka mångfalden bland studenter på programmet. En större mångfald bland studenter skulle innebära att fler perspektiv, erfarenheter och kunskaper kan delas.

Häftet som utformats sammanväver resultatet av litteraturstudien, enkätundersökningen och intervjuerna på ett lättbegripligt och illustrativt sätt. Häftet visar olika aspekter på landskapsarkitektens yrkesroll, belyser frågan om mångfald bland studenter på utbildningen och agerar som ett stöd för studenter i deras vidare reflektioner kring rollen som landskapsarkitekt.

Summary

Students get to hear different things about the professional role of the landscape architect on the education. Some describe the landscape architect as a designer while others say that the landscape architect is a coordinator for various subject experts. There is an uncertainty connected to the professional role of the landscape architect amongst many students. A clear picture of the role of the landscape architect is something students should strive to get because it can lead to a greater confidence during the time on the programme as well as in the future practice of the profession. At the same time there are speculations about how the landscape architecture students seem to consist of a homogenous group of people. The aim of this thesis is to examine who the landscape architecture students are and what the professional role of the landscape architect means. The study of who the landscape architecture students are includes examining concrete aspects about them such as gender, age and origin and their socioeconomic backgrounds based on experience, prior education, education level of the parents, housing form and place of upbringing. The questions for the thesis are:

- *What does the professional role of the landscape architect mean according to research, landscape architecture students and working landscape architects?*
- *Who are the landscape architecture students?*

The goal is that the thesis will contribute to a clarification of the professional role of the landscape architect and give an answer to whether there is an insufficient diversity amongst students at the landscape architecture programme or not.

The thesis is to lead to a draft of a booklet that presents the professional role of the landscape architect by showing parts of the result from the thesis in a structured and illustrative manner. The booklet is directed at newly accepted landscape architecture students and could be handed out during the introductory course at the landscape architecture programme. The hope for the booklet is that it will give newly accepted landscape architecture students an understanding about the professional role of the landscape architect and prevent them from getting uncertainties connected to it. The purpose of the booklet is also to raise awareness about questions regarding diversity amongst students at the programme.

Multiple methods were used to achieve the aim of the thesis. Literature and research within the subject were read, written interviews were conducted with employees of the institutions of landscape architecture at SLU and a survey was sent to all students at the landscape architecture programme. A total of eight interviews were also conducted; five interviews with landscape architecture students of various grades and three interviews with different working landscape architects. The booklet was made additional to this. The booklet was a way for me to structure the results of the thesis, test my ideas and summarize the knowledge that I gained from working on the thesis.

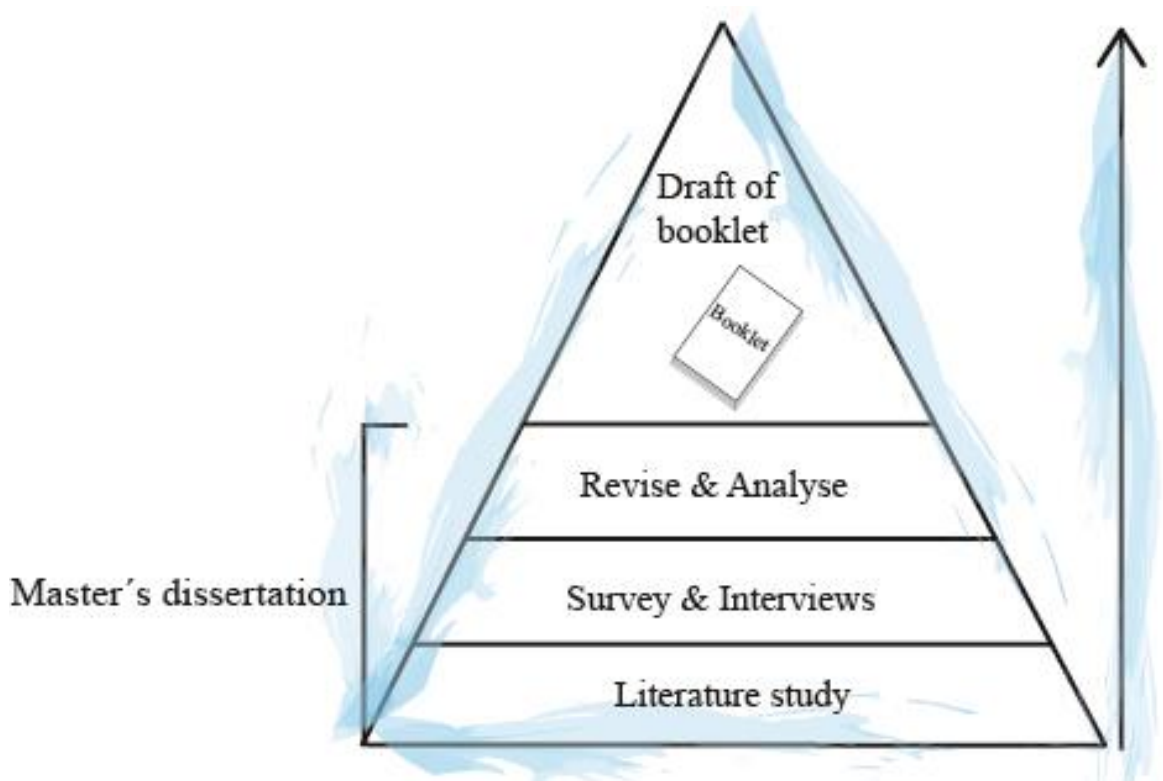

Diagram 1 shows the methods that were used to achieve the aim of the thesis.

The survey was answered by 193 students, giving it a response rate of 30 percent. The students list following things frequently when describing the landscape architect in the survey:

- A person who wants to affect society and make it better for people and nature
- Works with various scales
- Can handle dynamic changes through living materials
- Has good knowledge about plant materials
- Can act as a coordinator for people with varying competences
- Has a well-developed comprehensive view
- Has good knowledge about social values and sustainable development

The results show that most of the landscape architecture students and landscape architects stand on a common ground that is made of the perception that the landscape architect is a force of good in society, a force that wants to improve environments for people and nature.

The results show that there are different ways to view the professional role of the landscape architect. The image that one has of the role can be changing, hard to define and include a lot. There is not *one* solitary picture of what the role of a landscape architect is. It is up to everyone to shape themselves to be the landscape architect they want to be. The result shows that the professional role of the landscape architect can be flexible and that there is room for various kinds of landscape architects. Landscape architects are needed in various places and the width of the profession enables them to find their specific passion in the field of landscape architecture.

Based on the result of the survey one can conclude that the landscape architecture students are a homogenous group. Because a majority are uniform when it comes to gender, age and origin and most students appear to have similar socioeconomic backgrounds based on work experience, prior education, education level of the parents, housing form and place of upbringing. The result of the survey forms a pattern and makes a "typical" landscape architecture student appear:

- Woman in her early twenties
- Born in Sweden to Swedish- born parents
- Has parents who are academics
- Works and studies prior to studies at the landscape architecture programme, hence does not come to the programme directly from High school

- Grew up in the city
- Has lived most of her life in a semi- detached house (for an example a villa or a row house)
- Heard of the landscape architecture programme through acquaintances

The results show that SLU needs to work to increase the diversity amongst students at the programme. A larger diversity would mean that a wider range of perspectives, experiences and knowledge can be shared amongst the students.

The results of the survey also show that most students have worked with service occupations which includes work at hotels, restaurants, cafés or boutiques and work as a bartender or cleaner. Many students have studied prior to coming to the programme, most of them state that they have studied art. Amongst the things the students list is the best about becoming a landscape architect is: the combination of science and art in landscape architecture and the opportunities to change society for the better. Regarding things that the students think are the worst about becoming a landscape architect, they say: uncertainty connected to the professional role of the landscape architect and performance anxiety. The survey also shows that the top two qualities students list that a landscape architect needs to be good in the profession are: creativity and cooperativeness. This is in line with the opinions of the employees at the institutions and the interviewed landscape architects who say cooperativeness and responsiveness.

The interviewed students and landscape architects have in common that they all came to the landscape architecture programme without real knowledge about the professional role of the landscape architect. Most of them had thought of the landscape architect only as a designer that draws illustrations. Today, all of them say that they have a wider view on the professional role, a view that includes more than that. All of them state that they got a wider understanding of the role during their time on the education but point out that it is difficult to get a clear image. Many of them think that is due to the width of the profession. The interviewed landscape architecture students and working landscape architects are unanimous in their perception that the landscape architect is a good force in society. All of them say that the landscape architect provides an environmental aspect and a comprehensive view to projects. They all agree that the professional role partly means that you consider different interests against each other and think both in abstract and concrete ways.

The thesis formed the content of the booklet which intertwines the results of the literature study, the survey and the interviews. In that way the booklet presents different reasonings about the professional role of the landscape architect, sheds light on questions regarding diversity amongst students and acts as a support for students in their further reflections about their future roles as landscape architects.

Innehållsförteckning

Introduktion	10
Inledning	10
Bakgrund	10
Min förförståelse	10
Befintlig statistik	12
Tidigare arbeten	13
Syfte och frågeställning	15
Avgränsning och målgrupp	16
Begreppsförklaring	16
Läs- och utskriftsanvisning av häfte	16
<hr/>	
Metod och genomförande	17
Litteraturstudie	18
Enkät	20
Öppna frågor	22
Intervjuer	22
Urval	23
Transkription	26
Skriftliga intervjuer	27
Bearbetning och analys	28
Häfte	28
Designprocess	30
<hr/>	
Resultat och analys	31
Litteraturstudie	31
Landskapsarkitektur	32
Landskapsarkitektyrket	32
Landskapsarkitektens yrkesroll	32
Var jobbar landskapsarkitekter?	35
Landskapsarkitekten	35
Landskapsarkitekten i samhällets ögon	36
Arkitektstudenter	37
Analys och slutsatser	38
Enkät	39
Sakfrågor	39
Öppna frågor	41

Analys och slutsatser	48
Intervjuer	50
Jonna Göthlin, årskurs 5	50
Jesper Karlsson, årskurs 4	51
Anton Ledin, årskurs 3	53
Rut Lindeberg, i årskurs 2	54
Marita Al- Ghorabi, årskurs 1	56
Pia Jonsson, Landskapslaget	57
Annelie Svanold, Botkyrka kommun	59
Ulrika Åkerlund, Boverket	61
Analys och slutsatser	64
Skriftliga intervjuer	65
Analys och slutsatser	67
Sammanfattning av resultat	68
Häfte	68
<hr/>	
Diskussion	71
Resultat och analys	71
Jämförelse mellan litteratur, enkät och intervjuer	73
Bristande mångfald	73
Häfte	74
Metoddiskussion	75
Reflektioner kring arbetsprocessen	77
Fortsatta studier	77
Slutord	78
<hr/>	
Referenser	79
Tryckta källor	79
Elektroniska källor	79
Icke publicerat material	81
<hr/>	
Bilagor	82
1. Häftet	82
2. Enkäten på svenska	127
3. Enkäten på engelska	129
4. Resultatet av enkätens sakfrågor	133
5. Intervjufrågor till landskapsarkitektstudenter	139
6. Intervjufrågor till landskapsarkitekter	139

Introduktion

Det här kapitlet presenterar bakgrunden till arbetet och dess syfte.

Inledning

Många anser att examensarbetet är höjdpunkten på utbildningen. Det är tillfället att visa upp de färdigheter man har erhållit och egenskaperna man har utvecklat efter alla år på utbildningen. Enligt de flesta är pressen stor. All tid och energi man har investerat genom åren på universitet kulminerar i ett och samma arbete som blir ett slags bevis för potentiella arbetsgivare, familj, vänner, kurskamrater, lärare och inte minst sig själv. Ett bevis på att man har klarat utbildningen och kunnat summera några av sina kunskaper och erfarenheter i ett arbete som är öppet för alla att ta del av. Valet av ämne blir därmed en stor fråga. Ska man göra ett gestaltungsförslag, en studie i ett främmande land eller kanske ett arbete som resulterar i något konkret såsom ett konstverk? För mig var funderingarna många och långa. Dock märkte jag snabbt att jag återkommande landade i en och samma fundering. Nämligen hur jag trots fem år på utbildningen inte har en tydlig bild av vilka vi landskapsarkitektstudenter är och vad den kommande yrkesrollen som landskapsarkitekt innebär. Det är grundläggande frågor som jag och kurskamrater ibland snuddat vid när vi har samtalat runt fikabordet. Vilka är vi studenter på programmet? Och vad innebär landskapsarkitektens yrkesroll egentligen?

Bakgrund

Det här avsnittet beskriver bakomliggande orsaker till arbetets ämnesval och presenterar befintliga fakta i området.

Min förförståelse

Jag har en invandrarbakgrund vilket betyder att jag har två olika kulturer. Som uppvuxen i en miljonprogramslägenhet i en söderförort i Stockholm har jag varken haft eller varit på ett lantställe, än mindre ägt en trädgård. Fram tills att jag började landskapsarkitektutbildningen var jag vad vissa kallar ett "betongbarn". Spontana skogs promenader fanns inte på min karta och det närmaste jag hade kommit till växter var inomhusplantor och egenodlade örter på balkongen. Att bli landskapsarkitekt existerade inte på min agenda förrän sista halvåret på gymnasiet då min mentor berättade om yrkets existens efter att jag sagt att jag ville studera

något som kombinerade mina intressen; samhälls- och naturvetenskap och konst. Husarkitektur kändes som ett ämne som gör just detta men ju mer jag fick veta om landskapsarkitektur tyckte jag att ämnet både kombinerade mina intressen och innehöll en för mig värdefull komponent; engagemang för miljöfrågor.

Efter att ha läst på om yrket föreställde jag mig landskapsarkitekten som:

En ritande, cool typ som sitter på ett kontor i en storstad och gör illustrationer och planer. Är gärna svartklädd med en kaffe i handen, djupt koncentrerad och arbetandes med datorn som huvudverktyg. Kontoret är stilrent med öppen planlösning och modern atmosfär. Det är relativt tyst utöver ljudet från en flitig kaffebryggare och skrytig espressomaskin.

Min bild av en landskapsarkitekt var tydlig men efter att ha börjat på utbildningen insåg jag att den var stereotyp. Landskapsarkitekter kan ha många olika arbetsplatser och arbetsuppgifter, förklarade lärare och föreläsare, och den bild jag hade målat upp stämde inte för alla praktiserande landskapsarkitekter, utan endast för en del. Nu i slutet av utbildningen kan jag fortfarande tycka att landskapsarkitektens yrkesroll är svårdefinierad, något som gör att jag ibland går miste om en tydlig känsla av sammanhang. Vad innebär landskapsarkitektens yrkesroll egentligen?

Parallellt med landskapsarkitektstudierna har jag sedan en tid tillbaka agerat som studentkommunikatör för SLU vilket innefattar medverkande på mässor där man informerar besökare om universitetet och dess utbildningar. Min tidigare uppfattning har varit att landskapsarkitektyrket är ett okänt yrke i samhället. Denna uppfattning förstärktes efter att jag blivit studentkommunikatör eftersom mina samtal med människor vittnar om att det är få som vet att vi existerar och än mindre vet vad vi gör. För att testa om det ligger en sanning i min uppfattning medverkade jag nyligen i en rekryteringsmessa i rollen som studentkommunikatör och frågade besökare som talade med mig om de visste vad en landskapsarkitekt är. Mässan, som hölls i Umeå, hade en variation av besökare; gymnasieelever, studie- och yrkesvägledare, arbetssökande samt SFI- och vuxenstuderande. Totalt frågade jag 50 besökare "Vet du vad en landskapsarkitekt är?". Hypotesen innan jag gjorde förfrågningen var att en övervägande majoritet av besökarna skulle svara nej. Resultatet är att 4 besökare svarade ja och 46 personer svarade nej på frågan. Det stöder min uppfattning att många inte vet vilka landskapsarkitekter är och vad de gör.

Detta får mig att undra vilka vi studenter som har lyckats hitta till landskapsarkitektutbildningen är. Denna fråga diskuterade vi kurskamrater under fikapauser redan första veckan på utbildningen. Då spekulerade många kring att det verkar saknas mångfald bland oss studenter som grupp, vilket grundades på att flertalet kurskamrater var kvinnor och verkade ha liknande bakgrunder. Idag är ämnet fortfarande aktuellt men ännu

råder endast spekulationer. Det finns ett behov att få fakta om vilka landskapsarkitektstudenter är, genom att få den kunskapen uppnås ett förtydligande kring huruvida det råder bristande mångfald bland dem eller inte. Det kan också leda till en ökad medvetenhet om mångfaldsfrågan hos både studenter, lärare och SLU.

Befintlig statistik

Följande statistik finns om landskapsarkitektstudenter och landskapsarkitekter:

- Kvinnor utgör åtta av tio studenter på landskapsarkitektutbildningarna (SCB se Gordan 2016b).
- Av 676 sökande till landskapsarkitektprogrammet i Ultuna höstterminen 2017 var 70 procent kvinnor och 30 procent män. En klar majoritet av dessa var 24 år eller yngre (Universitets- och högskolerådet [UHR] 2018).
- 494 personer sökte till landskapsarkitektprogrammet i Alnarp höstterminen 2017, 69 procent kvinnor och 31 procent män. Majoriteten av dessa var 24 år eller yngre (UHR 2018).
- En övervägande andel landskapsarkitektstudenter har föräldrar med akademiska utbildningar (SCB se Gordan 2016b).
- 6 procent av landskapsarkitektstudenterna har utländsk bakgrund. Andelen nyantagna studenter med utländsk bakgrund på hela SLU är 8 procent (SCB se Gordan 2016b).
- 1700 landskapsarkitekter är registrerade som anställda i Sverige enligt SCB:s yrkesregister 2016. Av dessa är 50 procent kvinnor med en medelålder på 39 år och 50 procent män med 45 år i medelålder (Eriksson & Brännström 2018).

Statistiken indikerar att det finns en dominans av svenskfödda, kvinnliga landskapsarkitektstudenter som är 24 år eller yngre med föräldrar som är akademiker.

Nedan presenteras statistik som sammanfattar den svenska befolkningens utbildning idag:

- Andelen av befolkningen mellan 25–64 år som väljer att läsa vidare efter gymnasiet i tre eller fler år har ökat, något som gjort att det idag finns fler studieplatser på landets universitet- och högskolor än någonsin (Statistiska centralbyrån [SCB] 2016a).

- Det är 50 procent fler kvinnor än män som är registrerade studenter på universitet eller högskolor (SCB 2016a).
- Barn till högutbildade blir i de flesta fall själva högutbildade (SCB 2016b).
- Utbildningsnivån skiljer sig mellan olika platser av landet: majoriteten högutbildade bor i storstadsområden eller platser med tillgång till universitets- och högskoleutbildning (SCB 2016a).
- Bland svenskfödda och utrikesfödda är andelen som studerar vidare efter gymnasiet nästintill densamma, 43 respektive 40 procent (SCB 2016a). Rikssnittet för andelen nyantagna studenter med utländsk bakgrund på landets universitet och högskolor är 20 procent (Gordan 2016a).

Statistiken visar att Sveriges utbildningar har en stor representation av svensk- eller utrikesfödda kvinnliga studenter som har akademikerföräldrar, befinner sig i en ålder mellan 25–64 år och bor i ett storstadsområde.

Det går att urskilja skillnader och likheter mellan landskapsarkitektutbildningen och övriga utbildningar i Sverige utifrån statistiken. Gemensamt för landskapsarkitektutbildningen och utbildningar i Sverige generellt är att en majoritet av studenter har akademikerföräldrar och är kvinnor som befinner sig i 20-årsåldern och uppåt. En skillnad är att andelen nyantagna studenter med utländsk bakgrund är lägre på SLU än andra universitet och högskolor i landet, 8 procent jämfört med 20 procent.

Tidigare arbeten

Det finns tidigare studentarbeten som diskuterar landskapsarkitektens yrkesroll, alla med olika ingångsvinklar och frågeställningar. I dessa arbeten skriver författarna att de och andra landskapsarkitektstudenter upplever en otydlighet kopplad till yrkesrollen.

I sitt studentarbete *Vi kallar oss landskapsarkitekter- om identiteten hos en yrkeskår* från 2011 beskriver Per Crona (s. 6) hur han upplevt osäkerhet kring landskapsarkitektens yrkesroll eftersom han under utbildningen får höra åtskiljande beskrivningar:

”Ibland hörs att vi utbildas till att bli generalister, vad nu det innebär. En del beskriver yrket som ett konstnärligt skrå samtidigt som andra vill beteckna sig som tekniskt kunniga.”

Crona (2011, s. 31) söker efter en starkare självbild i den blivande yrkesrollen som landskapsarkitekt, detta upplever han att han åstadkommer genom sitt examensarbete där han finner sin egen uppfattning av rollen:

”Som jag uppfattar det efter mina studier är landskapsarkitekten en som har sin kunskapsgrund i flera olika fält, men i sin tillämpning sätter samman dessa kunskaper i ett system, någon som är specifikt för yrkesgruppen. Detta oavsett om man är konsult, tjänsteman eller forskare.”

Crona (2011, s. 31) säger att denna uppfattning av yrkesrollen hade varit användbar för honom att ha i början av utbildningen eftersom den skulle ha hjälpt honom i hans sätt att ta sig an yrket.

Felix Blomstergren (2010, s. 9) belyser i sitt examensarbete *Landskapsarkitektstudentens utveckling- studium av Projekt 3* hur projektarbeten bidrar till landskapsarkitektstudenters inläring. Där tar även han upp att det finns en osäkerhet kopplad till den egna förmågan hos studenter (2010, s. 6). Detta kan kopplas till vad Ida Liljeblad (2009, s. 1) skriver i sin kandidatuppsats *Vad gör egentligen en landskapsarkitekt? En studie av hur yrkesrollen framställs och upplevs*. Hon säger:

”Jag upplever många gånger att folk i allmänhet, men även vissa av dem som jag förväntar mig ska veta, har ganska dålig uppfattning av vad det innebär att vara landskapsarkitekt. Som blivande landskapsarkitekt har jag börjat fundera över vilka yrkesroller jag eventuellt kommer att ha i mitt yrkesliv och hur människor i min omgivning kommer att se på mig och mitt yrke.” (2009, s. 5).

I sitt examensarbete *Bilder av landskapsarkitektyrket i Sverige- en pilotstudie om yrkesrollen från 2009* undersöker Hanna Olsson hur landskapsarkitektens yrkesroll uppfattas genom olika mediers information. Hon kommer fram till att allmänhetens bild av landskapsarkitektens yrkesroll innehar brister som orsakar fördomar (2009, s. 44). Hon pekar bland annat på att landskapsarkitektens bredd på arbetsuppgifter kan förvirra människor (2009, s. 12). I likhet med Crona, Blomstergren och Liljeblad finner Olsson (2009, s. 12) att det finns en osäkerhet kopplad till yrkesrollen bland studenter. Hon menar att landskapsarkitekter har arbetsuppgifter och yrkesmöjligheter som är komplexa och varierande till en grad bortom vad hon kunde ana och att information om detta tidigt i utbildningen skulle göra både studenter och yrket rättvisa (Olsson 2009, s. 12).

Samtliga av studenterna lyfter på ett eller annat sätt fram frågan om landskapsarkitektens yrkesroll och många kommer fram till att det finns en otydlighet kopplad till denna, både bland studenter och allmänheten. Detta bekräftas av landskapsarkitekten, forskaren och tidigare universitetsadjunkten Klas Eckerberg (s. 14) som i sin avhandling *Etta eller nolla? Landskapsarkitekter, yrkeskunnande och informationsteknologi* från 2004 konstaterar att det finns en märkbar förvirring över yrkesrollen bland landskapsarkitektstudenter.

Ur dessa tidigare arbeten framgår det att många landskapsarkitektstudenter anser att det finns en osäkerhet kopplad till yrkesrollen som landskapsarkitekt. Det bekräftar min uppfattning om att det är svårt att skaffa sig en tydlig uppfattning om vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär, trots flera år på utbildningen. Därför menar jag att studenter på programmet behöver ta del av olika resonemang kring vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär för att göra sig en egen, tydlig bild av denna. Det kan leda till en fördjupad förståelse för vad utbildningen leder till, något som är särskilt väsentligt för nyantagna på programmet som möjligtvis inte har en fullständig förståelse för vad de har gett sig in på. En djupare förståelse för vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär är eftersträvänsvärt eftersom det kan ge ett ökat självförtroende under utbildningen och i det framtida yrkesutövandet.

Syfte och frågeställning

Syftet med arbetet är att undersöka vilka landskapsarkitektstudenterna är och vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär. Undersökningen av vilka landskapsarkitektstudenterna är innefattar att studera konkreta faktorer hos dem såsom ålder, kön, härkomst samt socioekonomisk bakgrund baserad på arbetserfarenhet, tidigare utbildning, föräldrars utbildningsnivå, boendeform och uppväxtplats.

Arbetets frågeställningar är:

- *Vad innebär landskapsarkitektens yrkesroll enligt forskning, landskapsarkitektstudenter och yrkesverksamma landskapsarkitekter?*
- *Vilka är landskapsarkitektstudenterna?*

Målet är att presentera och förtydliga landskapsarkitektens yrkesroll för studenter på landskapsarkitektprogrammet. Arbetet ska också ge ett svar på om det råder bristande mångfald bland studenter på landskapsarkitektprogrammet eller inte.

Avgränsning och målgrupp

Studien ska resultera i ett utkast av ett häfte som presenterar arbetets resultat på ett strukturerat och illustrerat vis. Häftet vänder sig till nyantagna landskapsarkitektstudenter och kan delas ut i samband med introduktionskursen på landskapsarkitektprogrammet. Häftet kan också vara av intresse för blivande landskapsarkitektstudenter, det vill säga personer som överväger att bli landskapsarkitekter men vill veta mer om yrkesrollen först.

Arbetet är tematiskt avgränsat så att det fokuserar på landskapsarkitektens roll som student och yrkesverksam och inte på landskapsarkitektur som ämne. Tidsplanen för arbetet innefattar 20 veckor. Arbetet avgränsas geografiskt till Sveriges landskapsarkitektutbildningar i Alnarp och Ultuna. Arbetets intervjuer och enkätstudie verkar i ett svenskt sammanhang. Intervjuer sker med landskapsarkitektstudenter vid campus Ultuna eftersom det är geografiskt sätt mer genomförbart än intervjuer vid campus Alnarp.

Begreppsförklaring

Mångfald förklaras av Svenska Akademiens Ordbok (2018) som ”beteckning för sådant som inom sig uppvisar åtskillnad”. *Larkare* är en förkortning för landskapsarkitektstudent och *Lark* står för landskapsarkitektprogrammet. Benämningarna används frekvent av såväl landskapsarkitektstudenter som lärare på SLU. Enligt min uppfattning används *Larkare* inte enbart för att det är kortare och lättare att säga utan också för att det ger en tydlig känsla av identitet och grupptillhörighet bland landskapsarkitektstudenterna. Detta är anledningen till varför jag i det här arbetet har använt mig utav *Larkare* och *Lark* i både enkätens och häftets språkbruk.

Läs- och utskriftsanvisning av häfte

Häftet ska läsas som en bilaga till arbetet och kan hittas på sida 83. Häftet bör skrivas ut som en separat del i A4-format i färg. Gå in på *Arkiv* och tryck på *Skriv ut*. Välj skrivare och klicka på alternativet som heter *Häfte* eller *Booklet* på engelska. Se till att formatet är i A4 och att dokumentet skrivs ut i färg. Ange vilket sidintervall som ska skrivas ut: sidorna 83–126. Häftets bindning ska vara inställd på *Vänster* eftersom texten ska läsas från vänster till höger. Tryck på *Skriv ut*. Häftets sidor ordnas per pappersark så att sidordningen blir korrekt inför vikning och häftning. För att kunna skriva ut häftet måste skrivaren du använder stödja automatisk eller manuell dubbelsidig utskrift (ta reda på vad som gäller för skrivaren du använder genom att läsa dess handbok). Manuell dubbelsidig utskrift innebär att du måste

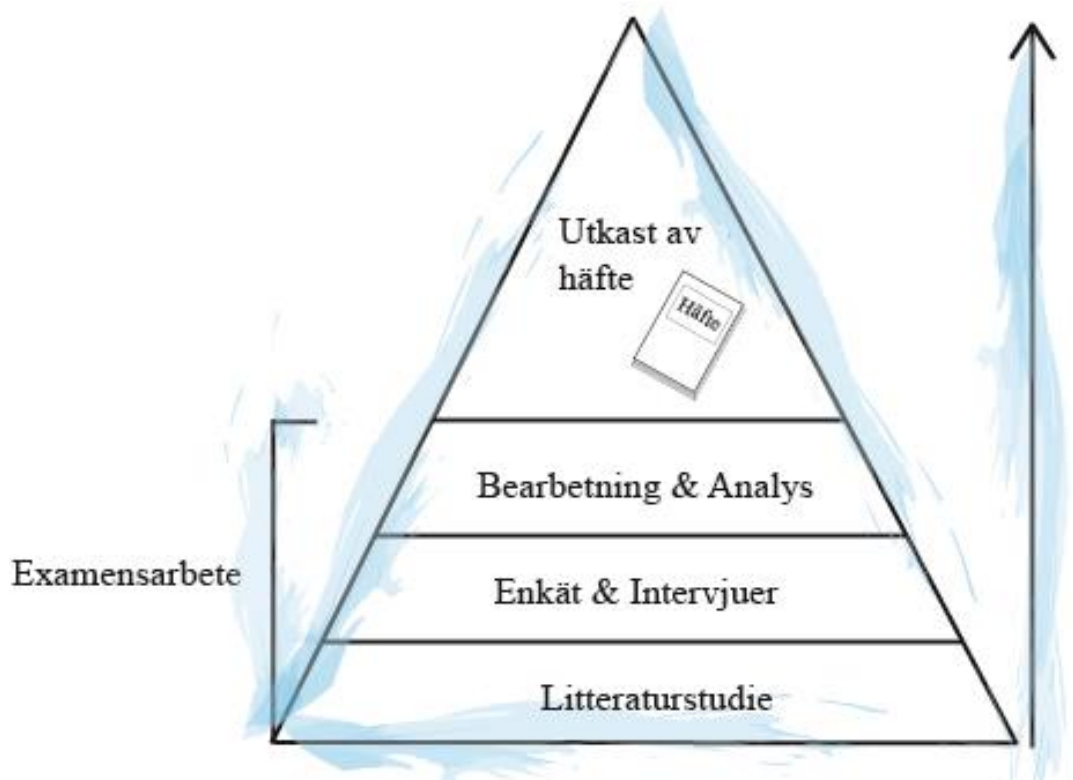
vända på sidorna som skrivs ut och mata in de igen. Efter utskrift ska varje ark vikas på mitten med kortsidorna mot varandra och häftas samman i rätt sidordning.

Metod och genomförande

Det här avsnittet beskriver arbetets tillvägagångssätt. Ställningstaganden samt insamling och behandling av information förklaras.

Arbetets empiriska material insamlades från en litteraturstudie, en enkätundersökning och intervjuer med landskapsarkitektstudenter samt landskapsarkitekter verksamma inom olika fält. Jag valde att göra en litteraturstudie eftersom jag ansåg att denna metod kunde resultera i att jag får fördjupad kunskap om landskapsarkitektens yrkesroll och ta del av vad forskning säger om denna. Enkät valdes som metod då jag ansåg att denna kunde resultera i en stor mängd data på relativt kort tid. Jag använde intervjumetoder i mitt arbete eftersom jag ansåg att dessa möjliggör en fördjupad förståelse för hur landskapsarkitektstudenter och landskapsarkitekter resonerar kring yrket och yrkesrollen. Ur resultatet av arbetet gjorde jag ett häfte, detta var ett sätt för mig att strukturera upp arbetets empiriska material, pröva mina idéer och sammanfatta de kunskaper jag har fått av att göra arbetet.

Litteraturstudien ämnade ge kunskap om vad forskning säger om landskapsarkitektens yrkesroll och enkätstudien syftade ge fakta om landskapsarkitektstudenterna samt en inblick i deras tankar om utbildningen och den blivande yrkesrollen. Avsikten med intervjuerna var att få en djupare förståelse för vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär för landskapsarkitektstudenter och yrkesverksamma landskapsarkitekter. Skriftliga intervjuer gjordes med ett urval av anställda landskapsarkitekter på institutionen för landskapsarkitektur på Sveriges lantbruksuniversitet. Intentionen var att få ta del av de anställdas erfarenhet och tankar rörande landskapsarkitektens yrkesroll.

Figur 1 visar hur resultatet av metoderna, det empiriska materialet, utgör innehållet av häftet.

Litteraturstudie

En litteraturstudie gjordes för att få fördjupad kunskap och förståelse för vad forskning säger om landskapsarkitektens yrkesroll. Genom litteraturstudien belyser jag andras tankar och studier om vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär.

Litteraturen togs fram genom sökningar på sökmotorn Google, databasen Epsilon samt SLU-bibliotekets databas Primo och genom rekommendationer från handledaren. Sökorden som användes var: landskapsarkitekt, yrkesroll/yrkesidentitet, landskapsarkitektstudent, mångfald, landskapsarkitektutbildning, landskapsarkitektur. På Epsilon och Primo påträffades tidigare studentarbeten som berör ämnet. Dessa var en hjälp till mig i formuleringen av arbetets problemrymd och jag hänvisar till de i arbetets bakgrund. Nedan presenteras och motiveras de litteraturkällor som varit primära för arbetet.

Genom sökningar och tips från min handledare hittade jag totalt tre avhandlingar som jag kunde studera, dessa behandlar olika synsätt på landskapsarkitekten och dennes yrkesutövande. Samtliga är skrivna av landskapsarkitekter och forskare vid institutionerna för

landskapsarkitektur på SLU: Klas Eckerberg, Susan Paget och Carola Wingren. I Pagets avhandling *Aspekter på landskapsarkitektens yrkesroll – med utgångspunkt i skolgårdsutveckling* från 2008 beskrivs fokusgruppssamtal med landskapsarkitekter, dessa har varit hjälpsamma i att få en bredare förståelse för landskapsarkitektrollen. En nackdel med avhandlingarna är att de är skrivna för tio år sedan eller mer. Det gör dem inte mindre viktiga men risken finns att tiden som förflutit sen dess har gjort någon fakta mindre relevant.

I den studerade litteraturen ingår resultatet av två separata studier om landskapsarkitektens självbild, en som gjordes i USA 1972 och en som gjordes i Sverige på 90-talet. Dessa är unika i sitt slag och inkluderades därför i arbetet trots att lång tid förflutit sedan de genomfördes. Hur pass relevanta dessa studiers resultat är i jämförelse med detta arbetes resultat tas upp i diskussionen.

Jadwiga Krupinskas bok *Att skapa det tänkta: en bok för arkitekturintresserade* från 2016 gav en inblick i hur arkitektstudenter uppfattas av en som betraktar dem utifrån. Denna bok studerades för att få en djupare förståelse för (landskaps)arkitektstudenter. Lisa Wingårds examensarbete *Om att bli arkitekt* från 2005 lästes för att ta del av hennes slutsatser kring arkitektstudenter. I hennes arbete fann jag en blandning av tips, intervjuer och enkätsvar, detta inspirerade mig i mitt arbete med häftet.

Ian Thompsons bok *Ecology, community and delight -sources of values in Landscape Architecture* från 1999 studerades för att ta del av hans teorier om landskapsarkitektens yrkesroll. Denna bok fick jag tips om. Jag ansåg att boken var relevant för litteraturstudien eftersom Thompson beskriver vilka värderingar många verksamma landskapsarkitekter har i sitt yrkesutövande. Thompson är en landskapsarkitekt med filosofie doktor och en stor vana att uttrycka sig i skrift, han är välkänd inom branschen för sina landskapsarkitekturteorier då han skrivit flera artiklar och böcker och undervisat på Newcastle University i Storbritannien.

European Council of Landscape Architecture Schools, ECLAS, är en organisation som funnits sedan starten av landskapsarkitektutbildningarna i Europa och som arbetar för att utveckla och stärka kontakt och dialog mellan utbildningarna. ECLAS:s hemsida studerades för att få en definition på landskapsarkitekten och landskapsarkitektur ur ett europeiskt sammanhang. Jag fann ECLAS i referenslistan tillhörande Pagets avhandling.

Ett globalt perspektiv på landskapsarkitektyrket och yrkesrollen eftersöktes på hemsidan tillhörande International Federation of Landscape Architects, IFLA, då denna är en organisation som representerar landskapsarkitektyrket och har medlemmar över hela världen. Organisationens mål är att erbjuda ledarskap och nätverk för att stödja utvecklingen av landskapsarkitektyrket såväl som attraktiva och hållbara utemiljöer. Jag fann IFLA när jag gick igenom referenslistan till Pagets avhandling.

Hemsidan till Sveriges arkitekter, den samlande organisation för samtliga arkitekttyper, samt Sveriges lantbruksuniversitet användes för att ta del av deras syn på landskapsarkitekten och yrket.

I arbetet användes statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) och Universitets- och högskolerådet (UHR).

Enkät

För att få kunskap om enkäter och dess genomförande användes främst *Enkätboken* skriven av Jan Trost, emeritusprofessor i sociologi, som har en lång erfarenhet av att jobba med denna metod.

Enkätundersökning valdes som kvantitativ forskningsmetod för att få en inblick i landskapsarkitektstudenternas tankar kring den blivande yrkesrollen och den nuvarande utbildningen samt få fakta om vilka de är. Studien av vilka landskapsarkitektstudenterna är innefattade att studera konkreta faktorer hos dem såsom ålder, kön, härkomst och socioekonomisk bakgrund baserad på arbetserfarenhet, tidigare utbildning, föräldrars utbildningsnivå, boendeform samt uppväxtplats. Enkätens sakfrågor utformades för att ta reda på dessa faktorer.

En högt standardiserad, kvantitativ enkät skickades ut på studentmailen till alla 650 registrerade landskapsarkitektstudenter på campus Alnarp och Ultuna. Den var tillgänglig att svara på i tre veckors tid. Enkäten skapades i Google Forms eftersom funktionen är lättanvändbar och dessutom gratis. Enkäten var högt standardiserad vilket innebär att samtliga frågor formulerades likadant till samtliga respondenter (Trost 2012, s. 23). Samtliga respondenter svarade på samma frågor och valde mellan samma svarsalternativ. Den färdigställda enkäten bestod av 16 frågor. För att inkludera alla studerande vid landskapsarkitektprogrammet (även utbytesstudenter) gjordes två versioner på enkäten: en svensk och en engelsk. Båda enkäter var identiska men på två olika språk. Länkarna till den svenska respektive engelska enkäten skickades i mailet tillsammans med kort information om arbetet, syftet med enkäten, att den var anonym, hur lång tid det tog att svara på den och datum för när enkäten skulle avslutas. Arbetsprocessen som ledde till enkätfrågorna utgick ifrån arbetets frågeställning och syfte. Avgränsning av enkätundersökningen gjordes gällande:

- Tydligheten av frågorna; de skulle vara enkla att förstå så att inga missförstånd skulle uppstå.

- Antalet frågor: det fick inte vara för många frågor eftersom det skulle ta lång tid för respondenten att svara på.

Enkäten skickades måndag morgon, 26 februari 2018. Den första påminnelsen om enkäten skickades ut en vecka senare, 5 mars. Den andra påminnelsen skickades ytterligare en vecka därefter, 12 mars. Enligt Trost ger påminnelser ett seriöst intryck, vilket kan öka svarsbenägenheten (Trost 2012, s. 117). Utöver påminnelserna användes ytterligare ett medel för att öka sannolikheten för en hög svarsfrekvens; en vän la upp enkäten på landskapsarkitektstudenternas två Facebookgrupper, ena tillhörande Alnarp och den andra Ultuna. Det gjorde att enkäten belystes på ytterligare en plattform dit landskapsarkitektstudenterna kunde gå in och svara.

När tidsfristen tog slut hade 193 av 650 potentiella respondenter svarat på enkäten, det ger en svarsfrekvens på cirka 30 procent. Den normala svarsfrekvensen för undersökningar i liknande sammanhang ligger på 20–25 procent. I enkäten räknades utbytesstudenter som utrikesfödda. Detta gäller de tre landskapsarkitektstudenter som svarade på den engelska versionen av enkäten.

Enkät är ett sätt att nå många respondenter. En fördel med enkäter är att de flesta respondenter tar god tid på sig att tänka ut sina svar på frågorna, något som ger en god kvalitet på svaren (Trost 2012, s. 23). En nackdel är att det saknas möjlighet att reda ut eventuella missförstånd respondenten kan ha om frågorna, till skillnad från en intervjusituation där följdfrågor kan ställas (Bjørndal 2005, s. 98).

Kvantitativa frågor, sakfrågor med fasta svarsalternativ, placerades först i enkäten. Enligt Trost (2012, s. 92) är detta bra då de är enkla att svara på och eftersom frågorna handlar om respondenten själv kan denna bli motiverad att fortsätta svara. Enkäten avslutades med öppna frågor där respondenten fick formulera sig fritt.

Vid analysen av enkätens sakfrågor använde jag mig utav statistiska hjälpmedel för att illustrera den kvantitativa data som undersökningen resulterade i. Dessa tog sig uttryck i cirkel- och stapeldiagram.

Öppna frågor

De kvalitativa, öppna frågorna i enkäten inkluderades för att få en förståelse för vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär för landskapsarkitektstudenter. Jag anser att landskapsarkitektutbildningen är en av flera delar som grundlägger studenters syn på den blivande yrkesrollen. Därför fanns det ytterligare en anledning till den kvalitativa ansatsen i enkätens avslutande del: att få en inblick i studenternas tankar om utbildningen genom att fånga upp deras positiva och negativa upplevelser av att bli landskapsarkitekter. Se bilaga 2 för fullständig enkät på svenska. Enkätens öppna frågor var:

- Vad tycker du är det bästa med att läsa till landskapsarkitekt?
- Vad tycker du är det värsta med att läsa till landskapsarkitekt?
- Vad är en landskapsarkitekt för dig?
- Vilka egenskaper tror du behövs för att vara en bra landskapsarkitekt?

Syftet med en kvalitativ studie är att förstå och hitta mönster (Trost 2012, s. 23). I kvalitativa undersökningar är ”vad” i huvudfokus (Davidson & Patel 2003, s. 14). De öppna frågorna i enkäten kan liknas vid en skriftligt riktad intervju (Lantz 2013, s. 42). Att frågorna tillät respondenten att svara fritt resulterade i kvalitativa svar (Bjørndal 2005, s. 23).

Vid analysen av enkätens öppna frågor hjälpte det att enkäten innehöll samma frågor och struktur eftersom det gav en överblickbarhet. Att analysera är att urskilja information i delar och tolka denna (Kvale 1997, s. 167). Varje fråga behandlades därför som en analysenhet, kategori. Genom att sortera enskilda svar från varje fråga framträdde mönster och detaljer som skiljde och förenade data.

Intervjuer

För att få kunskap om intervjuer användes främst boken *Kvalitativa intervjuer* skriven av Jan Trost som har stor erfarenhet av att arbeta med intervjuer.

Jag valde intervjuer som kvalitativ forskningsmetod eftersom de kan ge svar på vad, hur och varför utifrån olika sammanhang (Trost 2010, s. 7). Intervjuer möjliggör att målgruppen får besvara frågor med egna ord. De betecknas av att man ställer enkla frågor och får innehållsrika svar. Detta resulterar i ett rikt material att gå igenom för att finna olika åsikter, och mönster (Trost 2010, s. 7).

Jag bedömde att intervjuer var en passande metod för att uppnå en god förståelse för arbetets komplexa frågor. Trost (2010, s. 32) beskriver kvalitativa intervjuer som lämpliga för användning för den som är intresserad av att försöka förstå hur människor resonerar och reagerar. En kvalitativ studie är därmed att föredra om man har frågor där syftet är att förstå. En fördel med intervjuer är att det går att ställa följdfrågor för att kontrollera att man förstått given information rätt eller för att fortsätta diskussionen in på oplanerade vägar. Med en intervju är man också garanterad en hög svarsfrekvens (Trost 2010, s. 32).

Trost (2005, s. 19) skriver att intervjuer har någon grad av strukturering och standardisering. Med standardisering menas graden till vilka frågorna och situationen för intervjun är desamma för de intervjuade (Trost 2005, s. 19). Hög standardisering kan innebära att intervjuaren ställer frågor med samma formulering, ordningsföljd och tonläge till alla. Låg grad av standardisering är motsatsen till detta, exempelvis att intervjuaren anpassar sig efter den intervjuades språkbruk, tar frågorna i den följd som passar och formulerar följdfrågor till intervjupersonen beroende på svar (Trost 2005, s. 19). En strukturerad intervju sker när intervjuaren har fokus på ett specifikt ämne och har formulerat sina frågor i förväg (Trost 2005, s. 20). En ostrukturerad intervju sker när intervjupersonen pratar fritt och intervjuaren ställer frågor som uppkommer under intervjun (Trost 2005, s. 21).

Intervjuerna för det här arbetet hade en hög grad av strukturering och låg grad av standardisering. Motivet till den höga graden av strukturering var att jag ville förbereda frågorna och minska risken för att gå miste om väsentlig information för arbetet. Den låga standardiseringen valdes eftersom jag ville möjliggöra för intervjupersonerna att svara fritt på de ställda frågorna och inte ge de fasta svarsalternativ där svar riskerar forceras. Valet av lågt standardiserade intervjuer innebar att språkbruket och formuleringen av frågorna anpassades till intervjupersonen och att frågorna kom i den ordningsföljd som föll naturligt med konversationen. Följdfrågor ställdes för att bekräfta eller bestrida en uppfattning för att minska risken för missförstånd.

Vid utformandet av samtliga intervjufrågor har jag utgått ifrån problemformuleringen och arbetets syfte. Intervjufrågorna strukturerades i tre frågeområden: de första frågorna fokuserade på varför respondenten valde landskapsarkitektutbildningen, de efterföljande frågorna handlade om respondentens upplevelse av landskapsarkitektutbildningen och de avslutande frågorna centrerade kring respondentens resonemang kring landskapsarkitektens yrkesroll. För intervjufrågor till landskapsarkitektstudenter, se bilaga 5. För intervjufrågor till landskapsarkitekter, se bilaga 6.

Urval

Tidsram och syfte är avgörande faktorer för urvalsstorlekar (Trost 2005, s. 122), dessa styrde arbetets urvalsstorlek för intervjuerna. Totalt genomförde jag åtta intervjuer: en intervju med

en student i varje årskurs på campus Ultuna och tre intervjuer med landskapsarkitekter som är verksamma på olika arbetsplatser. I urvalet av landskapsarkitektstudenter var ett huvudmotiv att jag ville intervju en student i varje årskurs. Syftet med detta var att få en förståelse för hur landskapsarkitektstudenter i varje enskild årskurs upplever landskapsarkitektens yrkesroll samt se om svaren skiljer sig åt beroende på vilken årskurs studenten går i.

Bekvämlighetsurval sker då man finner sin intervjuperson av en slump, denna strategi är vanlig och praktisk (Trost 2005, s. 120). Genom denna urvalsmetod fick jag två landskapsarkitektstudenter att ställa upp på varsin intervju; jag träffade dem av en slump på olika lokaler på SLU. Dessa går i årskurs ett respektive två. En annan student i urvalet är en kurskamrat till mig i årskurs fem, hon valdes som intervjuperson eftersom hon hade tid för en intervju och ett intresse för arbetets frågor. I urvalet eftersträvade jag en mångfald bland intervjupersonerna, det vill säga en variation i ålder, kön och bakgrund. De tre hittills beskrivna intervjupersonerna hade varierande ålder och bakgrunder men alla var kvinnor. Därför arbetade jag aktivt för att finna två manliga intervjupersoner ur de kvarvarande årskurserna: årskurs tre och fyra. Jag kontaktade en bekant, manlig landskapsarkitektstudent i årskurs tre via telefon och han gick med på en intervju. Det var en utmaning för mig att få en manlig landskapsarkitektstudent i årskurs fyra att ställa upp på en intervju. Jag kunde inte fråga någon personligen om en intervju eftersom jag inte fann några studenter ur årskurs fyra i lokalerna på SLU. Detta berodde på att flertalet studenter befann sig ute på en praktikplats vid tillfället för mitt urval. Jag skickade därför ett mail till samtliga landskapsarkitektstudenter i årskurs fyra vid campus Ultuna där jag beskrev mitt arbete, intervjuerna och förklarade att jag ville intervju en manlig student för att kunna uppnå en mångfald bland mina intervjupersoner. Jag fick ett svar från en manlig student som sa att han ville ställa upp på en intervju för att hjälpa mig i mitt arbete. Nedan följer en lista på de intervjuade landskapsarkitektstudenterna:

- Jonna Göthlin, årskurs 5
- Jesper Karlsson, årskurs 4
- Anton Ledin, årskurs 3
- Rut Lindeberg, årskurs 2
- Marita Al- Ghorabi, årskurs 1

Motivet bakom urvalet av landskapsarkitekter var att få en intervjuperson som är verksam landskapsarkitekt inom varje sektor av landskapsarkitektbranschen; en kommunalt, en statligt och en privat anställd. Landskapsarkitekter med lång yrkeserfarenhet prioriterades.

En kommunanställd landskapsarkitekt som är en bekant till mig tackade ja till att bli en av mina intervjupersoner efter att jag kontaktade henne via mail och bad henne om en intervju. Via en bekant på SLU fick jag kontaktinformation till en privatanställd landskapsarkitekt som var villig att ställa upp på en intervju för mitt arbete. För att finna en intervjuperson som arbetar som landskapsarkitekt på en statlig myndighet kontaktade jag Boverket, en arbetsplats jag var intresserad av att veta mer om. Jag ringde Boverkets växel och förklarade mitt ärende, varpå jag blev kopplad till en landskapsarkitekt som arbetar där. Efter att jag förklarade syftet med mitt arbete och mina intervjuer föreslog landskapsarkitekten att hon kunde genomföra intervjun med mig, vilket jag tackade ja till. Nedan följer en lista på de intervjuade landskapsarkitekterna:

- Pia Jonsson, Landskapslaget
- Annelie Svanold, Botkyrka kommun
- Ulrika Åkerlund, Boverket

Samtliga intervjuer skedde med ett fysiskt möte med undantag för en telefonintervju med en av landskapsarkitekterna som befann sig i en annan stad. Varje intervju skedde på den plats som passade den enskilda intervjupersonen vilket resulterade i att de hölls på alltifrån ritsalar på SLU till mötesrum, bibliotek och kafé i Stockholm. För att förbereda mig på rollen som intervjuare och göra det så bekvämt för intervjupersonen som möjligt läste jag på om intervjutekniker i litteraturen och tillämpade kunskapen i mitt genomförande. Jag förklarade, i kronologisk ordning, nedanstående punkter för intervjupersonerna innan varje intervju:

- Vad mitt examensarbete handlar om
- Syftet med intervjun
- Hur lång tid en intervju tar (uppskattades till 20–25 minuter)
- Att jag skulle använda ljudinspelare för att spela in samtalet för transkription och att jag behöver deras lov till det
- Att de kunde få ta del av arbetet när det blir färdigställt
- Att jag kan skicka det transkriberade formatet av intervjun till intervjupersonen om denna önskar det

- Att intervjupersonen får ställa frågor när som helst
- Att jag avslutar intervjun med att fråga intervjupersonen om denna har frågor till mig

Transkription

För att en transkription skulle bli möjlig spelades samtliga intervjuer in via ljudspelare på en mobiltelefon. Det fanns fyra skäl till valet av att transkribera intervjuerna:

- 1) Ljudinspelningar från intervjuer minskar risken för eventuella feltolkningar och ökar chansen att få framtida citat korrekta (Troost 2010, s. 76).
- 2) Inspelade intervjuer är mer användbara eftersom den intervjuades tonläge också dokumenteras (Troost 2010, s. 74).
- 3) Jag ville ha möjligheten att leda intervjun och ge uppmärksamhet till intervjupersonen och inte behöva anteckna.

Efter varje genomförd intervju avlyssnades ljudinspelningen och skrevs ned, ord för ord. Av etiska skäl eftersträvades största möjliga öppenhet med resultatet av intervjuerna. De intervjupersoner som tackade ja till att få en kopia på transkriptionen av deras intervju fick granska att allt stämde. Transkriptionerna användes sedan för att skriva sakliga, sammanfattade versioner av intervjuerna.

Vid analysen av intervjuerna lästes allt material med en överstrykningspenna i hand för att markera framträdande mönster och lyfta fram det som är intressant. Att intervjuerna innehöll samma frågor och struktur hjälpte vid analysen eftersom det gav en överblickbarhet. Genom att sortera enskilda svar från varje fråga framträdde mönster som gjorde att jag kunde lyfta fram samband bland svaren. Att intervjumaterialet inkluderade citat var hjälpsamt eftersom ordagrann citering är nödvändig om formuleringarna ska analyseras och förstås (Troost 2005, s. 134). Troost rekommenderar inte att man gör en analys under eller direkt efter intervjuer eftersom man behöver en tid där man distanserar sig ifrån intervjun för att kunna göra en förnuftig analys (2005, s. 127). Därför väntade jag en vecka efter varje intervju med att göra analys, det bedömdes som lämplig förfluten tid eftersom jag då hann distansera mig från intervjun. Troost tar upp att det är viktigt att inte ta ett svar för givet utan verkligen syna det i undersökande anda (2005, s. 130). Vid tolkning av intervjumaterial var jag så öppen och objektiv som möjligt. Vid analys av materialet ska man ha ett öppet sinne, det vill säga vara

mottaglig för alla slags tolkningar och inte bara det som förefaller sig vara uppenbart (Trost 2005, s. 132).

Skriftliga intervjuer

Skriftliga intervjuer valdes som undersökningsmetod för att ta reda på hur anställda vid institutionerna för landskapsarkitektur resonerar kring frågeställningar som rör landskapsarkitektens yrkesroll. De skriftliga intervjuerna genomfördes genom att jag skickade ett mail med två frågor till anställda på institutionerna för landskapsarkitektur på SLU i Alnarp och Ultuna. Samtliga anställda fick samma två frågor, Jag valde att göra skriftliga intervjuer eftersom jag ansåg att dessa kunde resultera i en större mängd data på kortare tid än vad muntliga intervjuer med anställda kunde göra. Jag ansåg också att chansen att få ett urval av anställda från Alnarp och Ultuna att ställa upp på en muntlig intervju var liten jämförelsevis mot att låta dem, i egen mån av sin tid, besvara två frågor på mail.

Frågorna skickades till 18 anställda vid institutionen på campus Ultuna respektive elva på institutionen tillhörande campus Alnarp: en del arbetar med undervisning och andra med forskning inom landskapsarkitektur. Eftersom ett urval kan vara svårt att genomföra i sammanhang där det är svårt att få tag på människor villiga att ställa upp på en intervju får man vara nöjd med det man får och hoppas på variation ändå (Trost 2005, s. 119). Så var fallet för mig vid genomförandet av de skriftliga intervjuerna. Urvalet av intervjupersoner som är anställda vid institutionerna avgjordes av vilka som tog sig tid att svara på intervjufrågorna.

I mailet förklarade jag att svaren jag får kan komma att inkluderas i mitt arbete och att den som önskar anonymitet får det. De skriftliga intervjuerna innehöll två öppna frågor där respondenten kunde formulera sina svar fritt. Frågorna var:

- 1) Vad tycker du gör en god landskapsarkitekt?
- 2) Vilket/vilka råd skulle du ge en som precis börjat landskapsarkitektutbildningen?

Vid formuleringen av frågorna utgick jag ifrån arbetets syfte. Jag eftersträvade att formulera frågorna tydligt för att minska risken för att de missuppfattas. Till skillnad från de muntliga intervjuerna kunde jag inte förtydliga frågorna för respondenter vid de skriftliga intervjuerna. Genom att använda en skriftlig form minskade jag risken för påverkan från mig, intervjuaren

(Bjørndal 2005, s. 23). Den skriftliga formen gav respondenterna god tid på sig att formulera sina svar på frågeställningarna.

De öppna frågorna resulterade i kvalitativa svar. Totalt svarade sex anställda på frågorna: tre respondenter från Ultuna och tre från Alnarp. En av respondenterna från Alnarp begärde att hans svar inte skulle inkluderas i arbetet utan bara vara till hjälp för mig, därför plockades svaret bort.

Vid analysen av resultatet av de skriftliga intervjuerna läste jag igenom materialet och sorterade enskilda svar från varje fråga för att finna mönster och samband bland dessa.

Bearbetning och analys

Trost förklarar att vid kvalitativa studier finns det inga uttalade tekniker för hur man ska gå tillväga vid sammanställning och analys av det empiriska materialet (2005, s. 125). Han uttrycker det som: ”Det vore helt galet att försöka tala om hur man skall göra” (Trost 2005, s. 125). Trost skriver om de tre stegen i arbetet med data; insamlande, analys och tolkning. De tre stegen går in i varandra. Samlandet av detta arbetes information skedde genom litteraturstudien, enkäten samt de muntliga och skriftliga intervjuerna. Analysen skedde genom att jag läste igenom det empiriska materialet, reflekterade kring detta och markerade framträdande mönster. Enligt Trost sker tolkningar och analyser automatiskt när man bearbetar material (Trost 2005, s. 125). Vid bearbetningen av studiens resultat lyfte jag fram samband, likheter och olikheter, mellan materialen. Syftet med analysen var att dra slutsatser utifrån det sammanställda materialet. Resultatet av enkätens kvantitativa frågor illustrerade jag i form av cirkel- och stapeldiagram. Detta gav en översikt över den data som frågorna resulterade i.

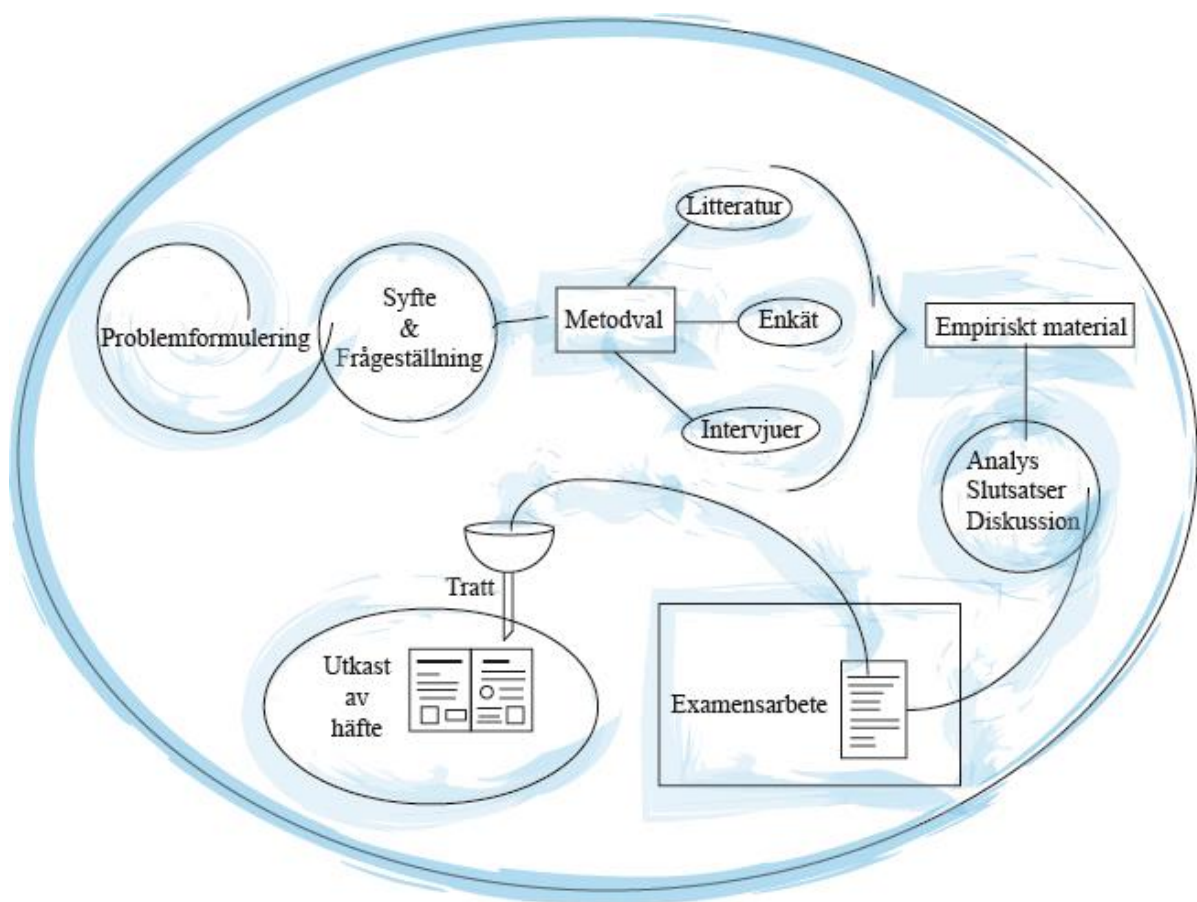
Häfte

Ett häfte består av vikta sidor med informationsrikt innehåll inom ett specifikt ämne. Jag valde att göra ett häfte av arbetets resultat eftersom det var ett sätt för mig att strukturera upp de kunskaper jag har fått och föra de vidare för nyantagna landskapsarkitektstudenter att ta del av. Häftets syfte är att presentera nyantagna landskapsarkitektstudenter för landskapsarkitektens yrkesroll så att de inte har osäkerheter kopplade till denna under tiden på

utbildningen och senare i arbetslivet. Häftet ska också väcka en medvetenhet kring frågan om mångfald bland studenter på landskapsarkitektprogrammet.

Häftet var ett verktyg för mig att strukturera upp de kunskaper jag har fått i mitt arbete och presentera de på ett sätt som jag anser är illustrerat och lättförståeligt för en nyantagen landskapsarkitektstudent. Arbetet med häftet gav mig möjligheten att vara kreativ på ett sätt jag inte ansåg att jag kunde vara i skrivandet av det här examensarbetet. I skrivandet av examensarbetet fick jag förhålla mig till vetenskapliga ramar. Häftet var också ett sätt för mig att pröva idéer som jag har fått från arbetet. Jag la upp arbetets resultat i den ordning jag önskade och illustrerade delar av det i form av bilder för att hjälpa läsare att förstå innehållet.

Figur 2 ger en översikt på arbetets genomförande.

Figur 2 visar hur häftet var en metod för mig att ”tratta” ned mitt studentarbete. Med ”tratta” menar jag att jag sållade bland det skrivna materialet för att plocka fram arbetets viktigaste resultat, strukturera och bearbeta detta.

Designprocess

Jag valde att inkludera resultatet från litteraturstudien, enkäten, de skriftliga intervjuerna, och ett urval av de muntliga intervjuerna eftersom jag anser att de tillsammans presenterar landskapsarkitektens yrkesroller ur varierade aspekter. Struktureringen innebar att häftet inkluderade:

- En sammanfattning av litteraturstudiens resultat
- Enkätens studiens resultat
- Resultatet av fyra intervjuer: Jonna Göthlin och Anton Ledin (landskapsarkitektstudenter) samt Pia Jonsson och Ulrika Åkerlund (yrkesverksamma landskapsarkitekter)
- Resultatet av de skriftliga intervjuerna

Jag valde att inbegripa endast ett urval av de muntliga intervjuerna i häftet eftersom jag ansåg att häftet skulle bli för omfattande om samtliga åtta intervjuer inkluderades. Jag inkluderade totalt fyra intervjuer, två stycken med yrkesverksamma landskapsarkitekter och två med landskapsarkitektstudenter. Anledningen till detta var att jag ville att studenter som läser häftet ska få ta del av vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär både för landskapsarkitektstudenter och praktiserande landskapsarkitekter. Jag valde att inkludera de fyra intervjuer jag ansåg innehöll mest djupgående resonemang kring landskapsarkitektens yrkesroll.

Till en början var jag tveksam över att inkludera resultatet av litteraturstudien i häftet eftersom jag trodde att det skulle göra att häftet blir för omfattande. Dock blev jag, i samband med ett seminarietillfälle, övertalad om att litteraturstudiens resultat går att sammanfatta i punkter och redovisas för studenter på ett kortfattat sätt. Jag valde därför att placera litteraturstudiens resultat i början av häftet för att introducera läsaren till vad litteraturen säger om landskapsarkitektens yrkesroll och yrke. I anslutning till detta avsnitt valde jag att lägga resultatet av enkätens öppna frågor, eftersom dessa också behandlar landskapsarkitektens yrkesroll. Resultatet av sakfrågorna strukturerade jag i mitten av häftet, jag placerade inte detta i början eftersom jag inte ville att mångfaldsfrågan skulle avskräcka läsare som finner ämnet känsligt från att läsa vidare. Jag valde att placera en sammanfattad, muntlig intervju mellan varje avsnitt som presenterar fakta eftersom jag ansåg att detta skulle göra att läsningen upplevs som varierande och lättsam.

I häftet inkluderade jag olika citat på enkätsvar från enkätstudiens öppna frågor, syftet med detta var att ge läsaren en oredigerad, inblick i studenters resonemang kring frågorna. Jag valde ut citat som jag ansåg bestyrkte de punkter som togs upp i resultatet.

Häftets bildmaterial skapade jag själv i ett dataprogram och utgjordes till största del av enkla symboler. Syftet med bilderna var att illustrera arbetets resultat så att detta blir tydligt för läsare. Min förhoppning är att illustrationerna också bidrar till att häftet blir en lättläst läsning för studenterna.

I häftets språkbruk använde jag orden *Lark* och *Larkare* för att introducera de nyantagna studenterna till dessa förkortningar som är vanligt förekommande bland programmets studenter och lärare. Jag anser att dessa förkortningar ger en tydlig känsla av identitet och grupptillhörighet bland landskapsarkitektstudenter, detta var ytterligare en anledning till varför jag använde de.

Arbetet med häftet gav mig ytterligare möjligheter att bearbeta arbetets resultat och reflektera kring mina nya lärdomar. Dessa reflektioner resulterade i att jag skrev ned de råd och insikter som jag har fått från att göra arbetet. Dessa är riktade till studenterna och inkluderades i häftets avslutande del.

I processen av att göra häftet visade jag utkast av häftet till min handledare och kurskamrater vid seminarier och handledningstillfällen. Vid dessa tillfällen fick jag synpunkter på häftets innehåll som jag gjorde ändringar utefter. Jag gjorde ändringar i ordningsföljden av innehållet efter att en kurskamrat påpekade att mångfaldsfrågan inte bör komma först eftersom punkterna som listar den ”typiska” landskapsarkitektstudenten kan få läsare som inte passar in i beskrivningen att känna sig exkluderade när de börjar läsa häftet. I slutskedet av arbetet med häftet bad jag ett par kurskamrater att granska utkastet och ge sina åsikter om det. Då fick jag kommentarer på enstaka formuleringar i språkbruket. Jag gjorde ändringar i häftet utefter deras återkoppling.

Resultat och analys

Det här avsnittet består av resultat, analys och slutsatser av arbetets litteraturstudie, enkätstudie, intervjuer och häfte.

Litteraturstudie

Detta avsnitt presenterar kunskaper inom ämnet hämtat från litteratur och forskning.

Landskapsarkitektur

ECLAS (2018a) definierar landskapsarkitektur som en disciplin som tar sig an människans medvetna skapande av utemiljöer. Kunskapsområdet har en bred omfattning och innebär design, planering samt förvaltning av landskap för att skapa, skydda, bevara och förbättra dessa så att de kan möta människors behov ur aspekter som rör hållbarhet, funktionalitet och estetik (ECLAS 2018a.). Ämnesområdet innefattar allt ifrån naturvetenskap och samhällskunskap till teknik och konst (IFLA u.å.).

Landskapsarkitektyrket

Landskapsarkitekturens historia kan spåras långt bak i tiden, ända till Babylons hängande trädgårdar (ECLAS 2018a). Människan har alltid format landskap men som en akademisk disciplin är yrket relativt ungt. Den första europeiska landskapsarkitektutbildningen etablerades i Norge 1919. Sen dess har utvecklingen av landskapsarkitektutbildningar växt störst i Tyskland och Storbritannien, som har flest utbildningar i ämnesområdet (ECLAS 2018a.). 1972 startades landskapsarkitektutbildningen på Sveriges lantbruksuniversitet (Paget 2008, ss. 17–18). Innan dess hade SLU en hortonomutbildning med möjlighet till inriktning mot trädgårdsarkitektur (Paget 2008, s. 22). 1863 användes ”landskapsarkitekt” som yrkestitel för första gången av Fredric Law Olmstead och Calvert Vaux som befann sig i New York (Paget 2008, s. 22). IFLA (u.å.) uppskattar att det idag finns ungefär 75 000 landskapsarkitekter i världen.

Landskapsarkitektens yrkesroll

Nationalencyklopedin (u.å.) definierar landskapsarkitekt som:

”Yrkesbenämning på person som med estetiska, tekniska, biologiska och funktionella utgångspunkter planerar och utformar mark och vegetation vid byggnation i urban miljö och i naturmiljö.”

Landskapsarkitektens yrkesroll innefattar därmed att vara mångsidig och arbeta med olika förutsättningar. Det intygas av Sveriges arkitekter (u.å.) som säger att landskapsarkitektens uppgift är att väga samman olika intressen med olika faktorer såsom ekonomi, teknik, funktion och estetik. Estetik lyfts fram återkommande som en av flera styrande faktorer för landskapsarkitekten i dennas arbete. I sin avhandling *En landskapsarkitekts konstnärliga praktik– Kunskapsutveckling via en självbiografisk studie* beskriver Carola Wingren (2009, s. 208) hur just detta kan ta sig uttryck i yrkesrollen:

”Att arbeta som landskapsarkitekt innebär att arbeta i ett planerande och designande yrke där tekniska och samhällsorienterade kunskaper kombineras med ett konstnärligt kunnande.”

Likt Nationalencyklopedin beskriver Sveriges arkitekter landskapsarkitektyrket som arbete med planering av bebyggelse, naturområden, vägar och utformning av stadens offentliga rum. Detta återspeglas i vad SLU (2018) skriver på sin hemsida om att landskapsarkitekter kan planera landskap i förändring och utforma den fysiska miljön människor lever. Det är inte endast Nationalencyklopedin, Sveriges arkitekter och SLU som belyser att yrkesrollen innebär påverkan på miljön. Susan Paget (2008, s. 133) skriver ”Att vara landskapsarkitekt är att välja mellan att värna eller exploatera landskapet”. Hon menar att en förståelse för båda trender är nödvändig (2008, s. 136).

Ian Thompson (1999) påpekar att landskapsarkitektens roll varierar beroende på var, hur och med vad man jobbar. Han menar att det till exempel är skillnad på att arbeta med landsbygd och att arbeta med urbana miljöer där utrymme ges mer till att vara nytänkande och designinriktad.

SLU (2018) beskriver vidare att landskapsarkitektens arbetsuppgifter varierar och ger konkreta exempel på att yrkesrollen kan innebära allt ifrån att ta fram ritningar för bostadsgårdar och parker till att utreda förvaltningskrav av utemiljöer:

”Landskapsarkitektens viktigaste verktyg är ett brett kunnande om människan och miljön och förmågan att se helheter och kommunicera idéer.” (SLU 2018).

Denna beskrivning av landskapsarkitektens förmåga att se helheter bekräftas av Klas Eckerberg (2004, s. 171) som liknar landskapsarkitektens yrkesroll vid en spindel i nätet bland olika ämnesexperter. Han menar att landskapsarkitekten passar i rollen som samordnare och gärna samarbetar i grupp med olika specialister, på uppdrag av någon (2004, s. 170).

I likhet med SLU belyser Paget landskapsarkitektens användande av bred kunskap i sitt yrke:

”I landskapsarkitektens kunnande ligger ett utövande av praktiskt förnuft i kombination med generell teoretisk kunskap. Det handlar med andra ord om att kunna bedöma på vilket sätt allmänna tillvägagångssätt och rättesnören inom landskapsarkitekturen kan anpassas och tillämpas i enskilda situationer, om förmågan att överväga och avgöra vad som är en god lösning i det enskilda fallet och- inte minst- om att kunna kommunicera detta till berörda intressenter.” (2008, s. 14).

Hon menar att landskapsarkitektens yrkesroll också innefattar att föra dialog med berörda personer kring tillämpad kunskap i varje enskilt uppdrag. Denna kommunikation tar även Wingren (2009, s. 220) upp när hon beskriver vad hon anser är viktigt i sin roll som landskapsarkitekt:

”Ansvarsområden som jag funnit vara viktiga för mig som landskapsarkitekt är ansvaret för helhetskompositionen av landskapet, ansvaret för att kommunicera visionen till de människor som deltar i produktionsprocessen så att de kan förstå och fullfölja idén samt ansvaret att verka och vara del i en samtida kontext.”.

Wingren menar att det behövs god kommunikativ förmåga i yrkesrollen. Det anser även Paget (2008, s. 133) som utöver samhällsengagemang listar förmågan att presentera idéer som viktig komponent i utvecklandet av landskapsarkitektrollen.

I sin avhandling summerar Paget (2008) resultatet av flera fokusgruppsamtal med en grupp svenska, verksamma landskapsarkitekter. I samtalen beskrivs landskapsarkitekten som en verklighetsförankrad person som ansvarar för helhetsbegrepp, förstår sammanhang och räknar med förändring över tid (Paget 2008, s. 129). Fokusgruppen anser att landskapsarkitekten har en förmåga som är specifik för yrkesgruppen; förmågan att se mellanrummen mellan husen och arbeta med dessa i små och stora skalor. Fokusgruppen anger att listighet, diplomati och pedagogik är hjälpfulla egenskaper att ha i rollen som landskapsarkitekt. Deltagarna menar att landskapsarkitekten behöver dessa kvaliteter för att vinna uppdragsgivarens förtroende och visa denna varför en medverkan av just landskapsarkitekter är fördelaktig i uppdrag (Paget 2008, s. 131). En av deltagarna förklarar vidare:

”...Jag tror att jag har en mera överbryggande roll. Jag har den förklarande rollen, den magiska rollen att jämka ihop alla människor och få dem att förstå att de behöver mig” (Paget 2008, s. 132).

Var jobbar landskapsarkitekter?

Efter utbildningen kan landskapsarkitekter jobba som projektledare, planarkitekter, lärare, kommunekologer, forskare och utredare med mera (SLU 2018). Landskapsarkitekter är främst anställda i arkitektföretag eller driver egna sådana (Sveriges arkitekter u.å.). Flertalet arbetar som konsulter på större konsultföretag med uppgifter rörande utredningar, planering och projektering. Utöver den privata sektorn verkar landskapsarkitekter även i kommuner och på statliga verk och myndigheter (Sveriges arkitekter u.å.). Nedan följer en lista på några arbetsplatser landskapsarkitekter kan ha:

- Privata konsult- och arkitektkontor
- Egen verksamhet
- Kommuners stadsbyggnadskontor, tekniska förvaltningar eller parkavdelningar
- Länsstyrelser naturvårdsenheter, planenheter eller samhällsbyggnadsenheter
- Statliga verk och myndigheter såsom Sveriges lantbruksuniversitet, Boverket, Naturvårdsverket, Trafikverket och Riksantikvarieämbetet

Landskapsarkitekten

Ur Thompsons intervjuer med praktiserande landskapsarkitekter i Storbritannien framgår det att de flesta inte anser sig vara ärelystna i sina arbeten, utan snarare är ute efter självförbättring i yrkesrollen (1999). Enligt Thompson anser landskapsarkitekter att en god platskännet och förståelse för en plats kvaliteter behövs i yrkesrollen. Att ha en god uppfattning av rumsliga skalor samt en utgångspunkt i att det som skapas ska vara funktionellt och ekologiskt hållbart. Paget (2008, s. 136) definierar kunskapen om hantering av förändring, det vill säga förmågan att föreställa sig landskapens och växters dynamik, som en huvudkomponent för landskapsarkitekten i dess yrke.

I sin avhandling skriver Eckerberg (2004, s. 169) att han tror att de flesta landskapsarkitekter är "...generalister, och relativt försiktiga och blygsamma, både i sin framtoning och i sin självbild.". Hans upplevelse kan kopplas till en svensk studie från 90-talet som visar att arkitekter, däribland landskapsarkitekter, underskattar sig själva (Svensson 2002). Eckerberg (2004, s.180) ringar in landskapsarkitektens öppenhet för andras tankar som en framgångsfaktor för kåren. Men enligt hans uppfattning skulle det gynna landskapsarkitekterna om flera inom yrkesgruppen sticker ut hakan och driver utvecklingen framåt:

"Landskapsarkitekter i gemen är mer försiktiga. Deras öppenhet för andras synpunkter gör att de har svårare att driva sitt eget intresse." (Eckerberg 2004, s. 172).

Eckerberg (2004, s. 169) påstår att många landskapsarkitekter inte känner ett behov av att ifrågasätta sina tillvägagångsätt eller yrkesroll eftersom de är för upptagna med att genomföra projekt. Samtidigt påpekar han att det finns undantag där landskapsarkitekter är entusiastiska i sitt sökande efter förnyelse och utmaningar och ser sin roll som en nyckelkomponent i samhällsplaneringen. Detta kan kopplas till vad Paget kommer fram till i sin avhandling. Hon drar slutsatsen att landskapsarkitekten kan betraktas på sätt som kan innefatta motsatser såsom kreativ respektive passiv (2008, s. 159). Kreativ på så sätt att landskapsarkitekten breddar gränser och är experimentell men riskerar att bli kallad ”flummig”. Passiv på så vis att landskapsarkitekten kan vara en bekväm vanemänniska (Paget 2008, s. 160).

Landskapsarkitekten i samhällets ögon

Landskapsarkitekters kompetens är okänd bland allmänheten som har en otydlig bild av vad det är en landskapsarkitekt gör (Paget 2008, s.184). Den otydliga bilden kan vara orsakad av bredden på yrkets kunskapsområde och utövande (Miller 1997 se Paget 2008, ss.184–185). Olsson (2009, s. 41) konstaterar genom studier i sitt examensarbete att ett urval av medier som visar information om landskapsarkitekten för allmänheten är bristfällig. Att det finns en bristfällig förståelse för landskapsarkitektyrket bekräftas ytterligare av ECLAS (2018b) som bland sina målsättningar listar att de vill höja allmänhetens medvetenhet om yrket: ”... enhance public understanding of the discipline.”.

1972 konstaterar Albert Fein ur resultatet av en enkätstudie bland konsulter i USA att landskapsarkitekter har en nedvärderande inställning till den egna yrkesrollen (Fein & Crespi 1977). Han menar att en del landskapsarkitekter känner att professionen inte får tillräcklig uppskattning från allmänheten fastän de försöker fylla behov i samhället. Fein föreslår en åtgärd för att öka allmänhetens kännedom om landskapsarkitektyrket:

”To achieve such an understanding in an age of specialization, it was recommended that the profession seek closer working relationships with natural and social scientists whose concerns intersected with theirs; in a sense, the future of landscape architecture lay as much in attaining recognition as “physicians of the environment” as in being regarded as artists of the land.” (Fein & Crespi 1977).

Paget (2008, ss. 186–187) drar en liknande slutsats om att landskapsarkitekter skulle gynnas av att samverka med andra aktörer inom arkitektfältet eftersom hon anser att det finns ett beroende sinsemellan närliggande professioner.

Arkitektstudenter

Eckerberg (2004, s. 170) beskriver att vid varje nytt läsår, när en ny årskull välkomnas till SLU, ställer personalen frågan: ”varför har du valt landskapsarkitektprogrammet?”. Han berättar att han varje år finner det slående hur stor andel av studenterna det är som svarar att landskapsarkitektutbildningen verkar kombinera många av deras intressen såsom natur, konst och växter. Enligt honom är det få studenter som säger att de valt utbildningen för att göra en insats för människor och samhället. Han beskriver att:

”I stället får vi varje år en kull begåvade unga människor som inte brinner för något speciellt, som gillar lite av varje, och som inte kan bestämma sig för att bli riktigt duktig inom något specialområde. I stället för att bli specialister söker de sig till en generalistutbildning. Den här mentaliteten är förstas på både gott och ont, och studenterna mognar givetvis under sin utbildning och blir mer säkra på sin sak. Ändå tror jag att många av oss landskapsarkitekter har ganska tillbakadragna karaktärer” (Eckerberg 2004, s. 170).

Jadwiga Krupinska (2016, s. 214), professor i arkitektur, beskriver arkitektstudenter som kreativa personer som kan lida av osäkerheter. De beskrivs som omedvetna om att osäkerhet är en delkomponent i den kreativa processen. Enligt hennes erfarenhet har majoriteten av de studenter som börjar på en arkitekturutbildning en vag föreställning av vad yrket går ut på och hur undervisningen sköts (Krupinska 2016, s. 76). Ord som inte är kända för nybörjare i arkitekturvärlden används frekvent, exempelvis ”rumssamband”, ”gestaltning” och ”mellanrum”. Det kan göra det svårt för studenter att sätta sig in i vad yrket betyder (Krupinska 2016, s. 76).

Det tar vanligtvis lång tid innan en nybörjare inom arkitekturvärlden känner professionell säkerhet, utvecklingen kan sträcka sig långt efter studietiden (Krupinska 2016, s. 145). Krupinska (2016, s. 127) förklarar:

”Det sägs att arkitekturutbildningen i någon mån liknar en ”black box” såtillvida att studenterna börjar som lekmän och slutar som arkitekter, utan att veta så mycket om vad som händer där emellan.”.

Krupinska (2016, s. 50) anser att arkitekter behöver konstnärlig fantasi, teknisk kompetens, föreställningsförmåga och insikter som är etiska. För att bemästra det komplexa kunskapsområde arkitektur behöver en arkitekt också utveckla sin förmåga att tänka kritiskt, då övar man samtidigt upp sin professionella förmåga att bedöma (Krupinska 2016, s. 121).

Analys och slutsatser

Litteraturen säger att landskapsarkitektur är ett brett kunskapsområde som omfattar flera ämnen, allt ifrån naturvetenskap till konst. Landskapsarkitektur har en lång historia men det råder en bristfällig kunskap om landskapsarkitektyrket bland allmänheten. Enligt litteraturen beror det delvis på att landskapsarkitektyrket är ungt som akademisk disciplin. Det framgår att ytterligare en orsak kan vara att allmänheten har en otydlig bild av vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär på grund av bredden på yrkesutövandet och landskapsarkitekturens ämnesområde.

Nationalencyklopedin, Sveriges arkitekter och SLU definierar landskapsarkitektens yrkesroll på liknande sätt. Samtliga säger att landskapsarkitekten är en person som med varierande utgångspunkter utformar utemiljöer. De menar att det ligger i yrkesrollen att väga samman intressen med faktorer såsom estetik, funktion, ekologi, ekonomi och teknik. Med utemiljöer menas både urbana och naturliga miljöer.

All litteratur understryker att landskapsarkitektyrket är brett och att landskapsarkitektens arbetsuppgifter varierar. Både SLU och Eckerberg belyser denna mångsidighet hos landskapsarkitektens yrkesroll. Båda anser att landskapsarkitektens yrkesroll utgörs av förmågan att se helheter och agera som samordnare för olika sakkunniga i projekt. Detta kan kopplas till vad en av deltagarna i Pagets fokusgruppsamtal säger om att ha en ”överbryggande roll” som sammanlänkar olika människor.

Både SLU, Paget och Wingren betonar att landskapsarkitekten har en bred kunskapsbas som denna använder i sin yrkesroll. Wingren lyfter fram att landskapsarkitekten har ett konstnärligt kunnande som denna kombinerar med kunskap om samhälle och teknik, medan SLU belyser att landskapsarkitekten i sin yrkesroll främst använder ”ett brett kunnande om människan och miljön”. Paget anser att yrkesrollen handlar om ett utövande av ”generell teoretisk kunskap” för att komma fram till vad som är en god lösning i varje enskilt uppdrag. Hon poängterar att det också ligger i landskapsarkitektens yrkesroll att kommunicera tillämpad kunskap till berörda personer. Det stämmer överens med Wingren som anser att kommunikation är viktigt att bemästra i yrkesrollen eftersom det är vanligt förekommande att presentera idéer i yrkesutövandet. Till skillnad från övriga källor är Paget den enda som belyser att landskapsarkitekten använder en förståelse för förändring över tid (dynamik) i sitt yrkesutövande.

Vad gäller landskapsarkitekten som person indikerar litteraturen att denna är försiktig och har en ogynnsam självbild i yrkesrollen. Thompson fastställer att landskapsarkitekter inte är ärelystna i sitt arbete, detta kan kopplas till Eckerbergs uppfattning om att de är blygsamma och har svårt att driva sina egna intressen. Eckerberg påstår att många landskapsarkitekter är så pass bekväma i sina tillvägagångssätt att de inte ifrågasätter dessa. Detta kan liknas vid Pagets resonemang om att landskapsarkitekten kan betraktas som passiv på så vis att den kan

vara en bekväm vanemänniska. Både Eckerberg och Paget nämner att det finns ett flertal landskapsarkitekter som är motsatsen till detta, som är kreativa och ute efter förnyelse i yrkesrollen.

Vad gäller (landskaps)arkitektstudenter beskriver Krupinska i likhet med Eckerberg att dessa kan lida av osäkerheter. Båda förklarar att många nyantagna studenter har en vag föreställning av vad yrket går ut på och att en professionell säkerhet kan dröja till långt efter studietiden.

Enkät

Det här avsnittet presenterar resultatet av enkätens sakfrågor och öppna frågor.

Sakfrågor

En majoritet av enkätens respondenter befinner sig i årskurs fem, fyra och ett. Fördelningen av respondenter sett till campus är relativt jämn med en viss övervikt av studenter vid Ultuna. Se bilaga 4 för illustrationer av sakfrågornas resultat i form av diagram. Ur resultatet av enkätens sakfrågor framgår följande:

- En klar majoritet av landskapsarkitektstudenterna befinner sig i mitten av 20-årsåldern.
- 77 procent av studenterna är tjejer.
- 20 procent har utländsk bakgrund (är födda i utlandet eller har en/två föräldrar födda i utlandet).
- 65 procent har akademikerföräldrar. Cirka 3 procent har arkitektföräldrar.
- Majoriteten hörde talas om landskapsarkitektutbildningen via bekanta. Det näst vanligaste sättet är via internet eller en utbildningskatalog.
- 53 procent studenter är uppväxta i stad och 30 procent på landsbygd. 17 procent har växt upp både i stad och på landsbygd.

- 66 procent av studenterna har bott merparten av sina liv i ägda småhus såsom villa och radhus. 18 procent har bott i hyresrätt i flerbostadshus.
- 11 procent började studera på landskapsarkitektutbildningen direkt efter gymnasiet.
- 61 procent har studerat på en annan utbildning innan de började på landskapsarkitektprogrammet.
- 84 procent har jobbat innan påbörjade studier på programmet.

Nedan, i tabell 1, listas de studier som flest landskapsarkitektstudenter anger att de har studerat.

Tabell 1 visar att en klar majoritet av studenterna har studerat konst eller studerat på en ingenjörutbildning innan de började på landskapsarkitektprogrammet.

Studier	Antal
Konst	22
Ingenjör	14
Språk	9
Lärare	5
Media och kommunikation	5
Miljövetenskap	5

Utöver detta uppger landskapsarkitektstudenterna att de studerat: design för hållbar utveckling, stadsplanering, filosofi, trä- och textilhantverk, film, musik, statsvetenskap, husarkitektur, genusvetenskap, ekonomi, bebyggelseantikvarie, design, biologi, juridik, retorik, vård, psykologi, apotekare, trädgårdsskötsel, historia, meteorologi, astronomi, teologi, pilot, möbelpetserare, teater, etnologi, personalvetare, florist, kemi och datavetenskap.

Nedan, i tabell 2, listas de jobb som flest landskapsarkitektstudenter anger att de har arbetat med.

Tabell 2 visar att flertalet landskapsarkitektstudenter har arbetat med ett serviceyrke innan landskapsarkitektutbildningen.

Jobb	Antal
Serviceyrken	54
Förskola eller lärare	21
Vård	9
Lagerarbetare	7
Trädgårdsskötsel	7
Receptionist	6

”Serviceyrke” innefattar arbete på kafé, restaurang, butik, hotell och inkluderar jobb som städerska och bartender. Utöver de arbeten som listas i tabellen uppger en eller flera landskapsarkitektstudenter att de arbetat som: säljare, postman, au pair, musiker, maskinoperatör, fabriksanställd, militär, florist, hästskötare, IT- support, projektledarassistent, markpersonal, lantbrukare och anställd på försäkringsbolag.

Öppna frågor

Nedan sammanställs svaren på enkätens öppna frågor.

Vad tycker du är det bästa med att läsa till landskapsarkitekt?

En majoritet nämner följande faktorer (utan inbördes ordning) som svar på vad de tycker är det bästa med att läsa till landskapsarkitekt:

- Möjlighet att få utlopp för kreativitet
- Landskapsarkitektyrket och utbildningen är bred
- Det är stor variation i arbetsuppgifter
- Landskapsarkitektur kombinerar teori och praktik, konst och vetenskap
- Möjlighet till att påverka utemiljöer och människors liv
- Man får arbeta med växter och miljön
- Det finns goda chanser att göra samhällsnytta

Följande citat är ett urval av beskrivningar som involverar punkterna ovan:

”Bredden på ämnet, relevansen, att kunna göra skillnad, få utlopp för kreativitet” – Tjej i årskurs 2, Ultuna (23 år).

”Kombinationen av arkitektur med levande material och hållbarhet ” Kille i årskurs 4, Alnarp (23 år).

”Möjligheten att få vara med och påverka (och förhoppningsvis förbättra) människors vardag.” Tjej i årskurs 5, Ultuna (25 år).

Vad tycker du är det värsta med att läsa till landskapsarkitekt?

En majoritet nämner följande faktorer (utan inbördes ordning) som svar på vad de tycker är det värsta med att läsa till landskapsarkitekt:

- Otydlighet kring rollen som landskapsarkitekt
- Att landskapsarkitektstudenter mestadels består av en homogen grupp
- Prestationsångest på grund av jämförelser med andra
- Stress kopplad till tidsbrist
- Att det sällan finns facit på om något är rätt eller fel
- Tidskrävande då man nästan aldrig känner sig "klar" med projekt

Följande citat är ett urval av beskrivningar som involverar punkterna ovan:

”Osäkerhet kring yrkesrollen” – Tjej i årskurs 3, Alnarp (24 år).

”Lite homogen grupp av människor på utbildningen” Kille i årskurs 1, Ultuna (24 år).

”Att det är svårt att skilja det jag gör i skolan med vad som "är jag". Man blir lätt sin prestation i ett kreativt yrke.” Tjej i årskurs 5, Ultuna (27 år).

”Att det aldrig finns ett rätt svar” Tjej i årskurs 3, Alnarp (25 år).

Vad är en landskapsarkitekt för dig?

Majoriteten av landskapsarkitektstudenterna definierar landskapsarkitekten som någon som jobbar med att utveckla goda livsmiljöer. Följande saker nämns återkommande i landskapsarkitektstudenternas egna beskrivningar av landskapsarkitekten (utan inbördes ordning):

- Någon som vill påverka samhället positivt och göra det bättre för människor och natur
- Arbetar i både en stor och liten skala
- Kan hantera dynamik genom levande material
- Har god kunskap om växtlighet
- Kan agera som samordnare för varierade kompetenser
- Har god helhetssyn
- Har god kännedom om sociala värden och hållbar utveckling

Följande citat är ett urval av beskrivningar som involverar punkterna ovan:

”En landskapsarkitekt arbetar med gestaltning och planering av den fysiska miljön för att gynna livet mellan husen, främst i staden men även i mindre tätorter. En landskapsarkitekt är tvärvetenskaplig och har lite kunskap om mycket olika saker och kan därför ta hjälp av andra professioner för att knyta samman en helhet.” - Tjej i årskurs 3, Alnarp (24 år).

” En landskapsarkitekt är en person som sätter form på problem och funktioner. Vi är bra på att förstå dynamiska processer och tränade i att inte bara förstå att en plats är "bra" eller "dålig" utan varför. Det gör att vi bättre kan förstå och förutse rörelser, rumsligheter, kontext och allt detta i olika skalor samtidigt.” - Kille i årskurs 5, Alnarp (30 år).

”En som kan utforma offentliga-och privata utomhusmiljöer bättre än någon annan yrkesgrupp och som kan förstå sig på komplexiteten i människan, hennes beteende och dra nytta av det i utformningen.” - Kille i årskurs 1, Alnarp (19 år).

Huvudparten beskriver landskapsarkitekten som en person med ett brett yrke och varierande arbetsuppgifter:

”Det kan vara väldigt olika. Alltifrån att arbeta strategiskt med samhällsutmaningar till att rita privatträdgårdar, förskolemiljöer och parker. Det som utmärker oss, som varken planarkitekter eller byggnadsarkitekter kan, är växtkännedomen. Det är därför viktigt att bibehålla och utveckla den kompetensen.”- Tjej i årskurs 5, Alnarp (37 år).

”En landskapsarkitekt är en person som med utbildning professionellt skapar goda offentliga utemiljöer med sociala, estetiska och ekologiska mål. Målen uppnås med hjälp av att designa/förhålla sig till topografi, vatten, vegetation, byggnader och hårdgjorda ytor.” – Kille i årskurs 5, Ultuna (32 år).

”En bred profession som kan arbeta gränsöverskridande med allt från detaljerade till regionala projekt fokuserat på arkitektur, stadsbyggnad och samhälle.” Tjej i årskurs 5, Ultuna (27 år).

Enstaka landskapsarkitektstudenter väljer att beskriva landskapsarkitekten med ett ord, exempelvis:

”En världsförbättrare”- Tjej i årskurs 5, Alnarp (25 år).

”En problemlösare”- Kille i årskurs 4, Ultuna (28 år).

En del anser att bilden av landskapsarkitekten är skiftande och svårdefinierad:

”Min bild, innan jag började, var: en person som gestaltar och planerar allt som är mellan och kring byggnader...parker, gator, torg, mötesplatser osv. Men nu har jag en luddig och oklar uppfattning...Det är ett brett yrke med inslag av estetik.” Kille i årskurs 1, Ultuna (28 år).

”Det är en bred, svårdefinierad yrkestitel med fokus på naturens processer, grönska och ekologi, och form, rumslighet och miljöpsykologi, i kombination med samhällsbyggnad och kommunikation.” – Tjej i årskurs 5, Ultuna (27 år)

”För mig är det ett väldigt brett yrke. Enklaste förklaringen jag brukar dra är - en landskapsarkitekt sysslar med rumsligheten utanför husen som designer, planerare mm” - Kille i årskurs 4, Alnarp (24 år).

En del har en beskrivning av den gestaltande landskapsarkitekten, till exempel:

” En designer med kunskaper inom många områden” -Tjej i årskurs 2, Ultuna (23 år).

”En gestaltare av socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbara utemiljöer.” - Kille i årskurs 4, Alnarp (23 år).

Vissa av studenterna har en konkret bild av landskapsarkitekten:

”En stressad svartklädd person som designar mellan husen i urbana miljöer.” - Kille i årskurs 4, Alnarp (30 år).

”En mångkunnig färgglad människa i 38års åldern.” – Tjej i årskurs 5, Ultuna (26 år).

Medan andra studenter har ett synsätt som är målande:

”En landskapsarkitekt är en multikonstnär med förmåga att förändra.” - Kille i årskurs 4, Ultuna (24 år).

”En visionär som kan staka ut framtida riktlinjer.”- Tjej i årskurs 5, Alnarp (29 år).

”En sann kreatör som brinner för en inkluderande utemiljö.”- Kille i årskurs 5, Ultuna (23 år).

Vilka egenskaper tror du behövs för att vara en bra landskapsarkitekt?

Kreativitet och samarbetsvilja är de egenskaper som nämns mest frekvent av flest landskapsarkitektstudenter. Därefter listas nedanstående egenskaper återkommande bland svaren (utan inbördes ordning):

- Lyhördhet
- Engagemang
- Nyskapande
- Frågvishet
- Kritiskt tänkande
- Kompromissvilja
- Öppenhet
- Empati

Följande citat är ett urval av beskrivningar som innefattar punkterna ovan:

”Öppensinnad, kompromissbenägen, kreativ och att man kan hantera att ens egna åsikter inte alltid är de bästa för projektet.” - Kille i årskurs 5, Ultuna (23 år).

”Bör vara en person med ett kritiskt öga på samhället med driv att förändra till det bättre.” - Tjej i årskurs 5, Alnarp (28 år).

”Ha förståelse för samhällets komplexitet och kunna väga olika aspekter mot varandra i olika projekt.” Tjej i årskurs 3, Alnarp (24 år).

En god förmåga att lyssna och kommunicera följer tätt efter kreativitet och samarbetsvilja bland egenskaper som landskapsarkitektstudenterna anser att en bra landskapsarkitekt bör ha. En del studenter menar att det är viktigt för landskapsarkitekten att vara bra på att argumentera:

”Bred kunskap, god argumentation och skinn på näsan - vi måste kunna stå på oss, vilja lära oss mer och samtidigt vara ödmjuka inför vad vi inte har spetskompetens inom. Det är viktigt att vi inte viker oss för lätt och kan argumentera för vår sak.” – Tjej i årskurs 5, Ultuna (23 år).

Många anser att empati och förståelse för vilka man gestaltar för är viktigt, och att man som landskapsarkitekt bör släppa sitt ego och åtrå efter prestige:

”Att förstå att du designar åt någon och inte för dig själv. Att vara kreativ i idéer och lösningar.” Kille i årskurs 4, Alnarp (30 år).

Ett handfull studenter påpekar att egenskaperna beror på vad man väljer för område att fördjupa sig i och arbeta med. En av dessa studenter svarar:

”Olika beroende på framtida nisch. Som planerare mer analytisk och strategisk. Gestaltare mer kreativ. Projekterare mer teknisk kunnig” - Tjej i årskurs 4, Alnarp (23 år).

Några studenter lyfter fram att en viktig egenskap är att kunna arbeta branschöverskridande och ta hänsyn till andra discipliner:

”Ödmjukhet i sina begränsningar när det kommer till fördjupad kunskap och kunna ta in hjälp utifrån. En landskapsarkitekt måste våga tänka utanför boxen och sträva efter ett bättre, jämställt samhälle med godare folkhälsa, bättre miljö och gladare invånare.” - Tjej i årskurs 3, Alnarp (24 år).

Analys och slutsatser

Ur resultatet från enkätens sakfrågor framträder en ”typisk” landskapsarkitektstudent:

- Kvinna
- I mitten av 20-årsåldern
- Född i Sverige med svenskfödda föräldrar
- Har föräldrar som är akademiker
- Jobbar och studerar innan påbörjade studier på landskapsarkitektprogrammet och kommer därmed inte direkt från gymnasiet
- Är uppväxt i stad
- Har bott merparten av sitt liv i ägt småhus
- Har hört om landskapsarkitektutbildningen via bekanta

Baserat på enkätstudiens resultat går det att anta att landskapsarkitektstudenterna är en homogen grupp. Denna visar nämligen att majoriteten är likartade vad gäller kön, ålder och härkomst och har liknande socioekonomiska bakgrunder med hänseende till arbetserfarenhet, tidigare utbildning, föräldrars utbildningsnivå, boendeform samt uppväxtplats. Ur resultatet går det att dra slutsatsen att det finns en liten mångfald bland landskapsarkitektstudenterna.

Landskapsarkitektens yrkesroll definieras olika beroende på vem man frågar men en klar majoritet av landskapsarkitektstudenterna delar synsättet att denna är en person som jobbar med att utveckla goda livsmiljöer. En tydlig inställning bland studenterna är att landskapsarkitektens yrke är brett, med varierande arbetsuppgifter. En klar majoritet av landskapsarkitektstudenterna listar kreativitet och samarbetsvilja som de egenskaper som krävs för att vara en bra landskapsarkitekt. Dock poängteras det att egenskaperna kan variera beroende på vad man väljer för intresseområde att rikta in sig på.

De flesta landskapsarkitektstudenter anser att landskapsarkitektens varierade kompetenser är en styrka men från enkätsvaren framträder även en motsägande bild av att det samtidigt kan vara en svaghet eftersom det gör att en del studenter upplever att de får en otydlig bild av vad deras roll och kompetens är i slutändan. Det här kan tolkas som en oro för det stundande arbetslivet och sökandet efter sin roll i branschen. I enkäten framgår det att många landskapsarkitektstudenter uppfattar att de är en homogen grupp, något som stöds av resultatet från enkätens sakfrågor. Många landskapsarkitektstudenter listar den bristande mångfalden bland de som det värsta med att bli landskapsarkitekt. Det bästa med att bli landskapsarkitekt är möjligheterna till att påverka utemiljöer och människors liv kombinerat med utlopp av kreativitet, anser majoriteten studenter.

Det är ett brett spektrum av jobb som landskapsarkitektstudenterna säger sig ha haft innan de började på landskapsarkitektprogrammet. Det går att se ett samband mellan att en majoritet studenter har haft nåt typ av serviceyrke, ett yrke som innefattar interaktion med människor, och de värderingar som det i de öppna enkätsvaren framgår att landskapsarkitektstudenterna har i form av sympatisk inställning till människor och en benägenhet att göra livet bättre för andra. Att de flesta landskapsarkitektstudenter uppger att de studerat konst innan de började på SLU kan kopplas till att landskapsarkitektyrket involverar konstämnet och att detta kan vara en anledning till varför konstintresserade attraheras till utbildningen. Samma sak kan gälla för det flertal studenter som uppger att de studerat på en ingenjörsutbildning tidigare, eftersom ingenjörskonst också är en del av landskapsarkitektur. De flesta studier som landskapsarkitektstudenterna anger sig ha haft är akademiska medan majoriteten av arbetena som listas är praktiska.

Det råder ingen uppfattad skillnad i svaren mellan årskurserna, könen eller åldrarna. Dock går det att ana en tendens att studenter i de högre årskurserna för djupare reflektioner kring landskapsarkitektens roll. Det kan bero på att dessa har studerat under en längre tid och antagligen har haft fler tillfällen till reflektion.

Intervjuer

Nedan presenteras sammanfattningar av samtliga intervjuer med landskapsarkitektstudenter och landskapsarkitekter.

Jonna Göthlin

Jonna är 27 år och går i årskurs fem på landskapsarkitektutbildningen. Hon gör för tillfället sin sista kurs på utbildningen och planerar en resa till Nya Zeeland. När hon inte sitter på ritsal på SLU spenderar hon tid på Kunskapsträdgården på campus Ultuna där hon arbetar extra som trädgårdsmästare.

Om utbildningen...

Jonna hörde talas om landskapsarkitektyrket via internet och beskriver att hon inte riktigt förstod vad utbildningen var för något utan bara sökte, blev antagen och fick reda på mer när hon väl var på plats. Hon berättar att hon valde landskapsarkitektutbildningen eftersom den kombinerar alla hennes kunskaper och intressen.

Jonna nämner att det var roligt att börja på utbildningen men att det också var en stor omställning och förvirrande då hon inte riktigt förstod vad hon höll på med och vad landskapsarkitektyrket innebar. Hon förklarar att hennes bild av yrket till en början mest handlade om att man sitter och ritar. Hon tycker att första året på utbildningen gav tid att reda ut vad yrket går ut på, vad en landskapsarkitekt är och förstå vad man gör här på utbildningen.

På frågan om vad Jonna tycker är det bästa med att läsa till landskapsarkitekt svarar hon att det är en rolig utbildning med många kreativa människor och en bred blandning av kurser. Det värsta är avsaknaden av raka svar på vad som är rätt eller fel. En insikt som Jonna nämner hon har fått under utbildningen är att man inte behöver kunna allt när man kommer ut i arbetslivet. Hon tycker att det inte känns lika läskigt att komma ut och jobba eftersom hon har insett att man aldrig riktigt blir klar med att lära sig. Hon nämner ”good enough” som ytterligare en viktig insikt: förståelsen om att man inte behöver överprestera.

Om landskapsarkitekten...

På frågan om vad hennes inre bild av landskapsarkitekten är svarar Jonna:

”Jag tror att i början försökte jag få en bild av vad en landskapsarkitekt är men nu mot slutet av utbildningen har jag insett att det inte bara finns *en* bild av vad en landskapsarkitekt är. Man formar själv hur man vill vara som landskapsarkitekt. Det känns som att vi som går utbildningen är väldigt olika och att det finns plats för alla när vi är färdiga. Jag har förstått att landskapsarkitektens roll är väldigt flexibel.”

Jonna anser att landskapsarkitekten är nödvändig för att knyta ihop helheten och få saker att fungera. Hon nämner att det som format henne som landskapsarkitekt hittills är viljan att skapa funktionella och naturlika miljöer. Jonna anser att den främsta egenskapen en bra landskapsarkitekt ska ha är engagemang. Därefter nämner hon samarbetsförmåga och kreativitet.

Jonna berättar att utomstående verkar förstå vad hon gör till en viss del, hon uppfattar att de flesta har bilden av att landskapsarkitekten mestadels sitter och ritar miljöer. En fördom hon tror finns mot landskapsarkitekten är att dennas jobb är flummigt och oviktigt.

På frågan huruvida Jonna känner sig som en landskapsarkitekt svarar hon att hon känner sig som det i sällskap med människor utanför SLU men inte när hon befinner sig på universitetet eftersom hon då främst känner sig som student. Vad gäller vilka typer av arbetsuppgifter hon vill arbeta med svarar hon att det kan vara svårt att veta exakt eftersom hon kan ha en bild av vilka uppgifterna är men att det kan komma att ändras sen när hon väl är på arbetsplatsen. Hon berättar att hon började fundera på frågan från årskurs tre och framåt. En sak känner hon sig säker på är att hon vill ha variation i de uppgifter hon får.

På frågan om Jonna kan ge ett råd till andra studenter på landskapsarkitektprogrammet svarar hon:

”Ha roligt genom utbildningen! Det är roliga kurser men om man tar de på alldeles för stort allvar kan man nog sabba det lite. Om jag fick gå om utbildningen skulle jag ta det lite lugnare och ha mycket roligare. Det är svårt att tänka på nåt kul i stunden när man är stressad. Å andra sidan, om man inte hade den där pressen inför en tenta eller inlämning, hur kul skulle det vara? Den lilla pushen man får innan en inlämning eller liknande gör att det blir spännande också. Sen finns det en gräns, man vill ju må bra så klart.”

Jesper Karlsson

Jesper är 26 år och går i årskurs fyra på landskapsarkitektprogrammet i Ultuna. Han är bosatt i Uppsala men pendlar för tillfället till Vasastan i Stockholm där han gör sin praktikkurs. Han praktiserar på ett mindre arkitektkontor med fyra anställda och berättar att han trivs.

Om utbildningen...

Jesper hörde om landskapsarkitektutbildningen genom bekanta och internet. Han anger flera anledningar till varför han valde landskapsarkitektprogrammet: han tycker om att jobba i projektform, fundera på miljöns påverkan på människor och få arbeta med rumsgestaltning.

Att börja utbildningen var roligt då man fick komma till en ny miljö, säger Jesper och tillägger:

”Det kändes rätt, jag tror inte riktigt jag förstod vad vi höll på med men det kändes bra. Jag förstod vad jag pluggade just då, vilket var introduktionskursen. Och sen blev det marklära... Men jag tror inte riktigt att jag fattade vad en landskapsarkitekt gjorde, utan det förstår man mer och mer för varje dag. Men det kändes ändå väldigt kul även om jag inte fick en övergripande förståelse riktigt.”

Det bästa med att läsa till landskapsarkitekt enligt Jesper är att man uppmuntras till att tänka annorlunda. Det värsta är plugg- och prestationsångesten.

Om landskapsarkitekten...

Jesper tycker landskapsarkitekten är nödvändig eftersom han anser att det behövs nån som fokuserar på den fysiska miljön då det är ett komplext ämne som kan vara antingen abstrakt eller konkret. Enligt Jesper är en bra landskapsarkitekt öppensinnad och innovativ, med god känsla för estetik och innehav av kunskap. På frågan om han känner sig som en landskapsarkitekt svarar han att han nog gör det och beskriver att det närmar sig mer och mer för varje dag. Det som format honom som landskapsarkitekt hittills är utbildningen, allt han ser runtomkring, kurskamrater, lärare och andra han möter och diskuterar ämnet med.

Jesper tror att folk i allmänhet inte förstår vad landskapsarkitekten gör. Han berättar att många verkar tycka att det låter kul och blir positivt överraskade men att många tror att yrket främst handlar om trädgård. Vad gäller vilka typer av arbetsuppgifter Jesper vill arbeta med i framtiden svarar han att han inte riktigt vet ännu utan vill fortsätta att testa på olika saker.

Som råd till andra landskapsarkitektstudenter säger Jesper:

”Ta för dig på utbildningen, våga fråga och göra fel. Skissa mycket, intressera dig och ställ dumma frågor. Det är ju en utbildning och det finns inget att skämmas för. Det är bättre att göra det nu än sen.”

Anton Ledin

Anton är 21 år och går i årskurs tre på landskapsarkitektprogrammet. Eftersom Anton bor i Stockholm pendlar han till Ultuna med kollektivtrafiken. Han tycker att pendling har mycket med mental inställning att göra. För honom funkar det bra eftersom tiden på pendeltåget går till att koppla av.

Om utbildningen...

Anton hörde talas om landskapsarkitektutbildningen på en informationssida på internet. Han berättar att han inte riktigt visste vad landskapsarkitektyrket var förrän efter första terminen. Anton säger att han valde landskapsarkitektprogrammet eftersom han tycker om trädgård, odling och växter. Att skapa med växter är hans huvudintresse men han poängterar att hans engagemang har vuxit i och med utbildningen eftersom han även har blivit intresserad av sociala frågor såsom stadsbyggnad. Det bästa med att läsa till landskapsarkitekt tycker Anton är bredden på olika ämnen man läser. Han tycker det ger goda möjligheter att finna sitt intresseområde och fördjupa sig inom det.

Anton tror att utomstående endast förstår vad han gör på ett ungefär och anser att det ibland inte är värt att försöka förklara då många har en förutfattad mening om att det är nånting det inte alls är. Han förklarar vidare:

”Jag tänker att eftersom det är svårt att få en tydlig bild av vad det egentligen är för yrke så är det svårt för många att förstå. Att de ser det som ett yrke som är ”flummigt”, otydligt och att det endast innebär att det är estetiskt... Om man ska vara fördomsfull så kan man gissa att folk tror att man inte gör sån stor nytta utan tror att det är ett lyxjobb.”

På frågan om Anton kan nämna något han vet idag som han inte kunde ana i början av utbildningen säger han:

”Jag hade ju en allmän syn på utbildningen i början och sen dess har man fått en djupare och bredare bild på vad landskapsarkitekten kan vara. Jag tycker det är bra att utbildningen innehåller en stor variation av kurser de första åren så att man inte blir stagnerad i tanken på vad yrket innebär utan man håller det rätt så öppet.”

Om landskapsarkitekten...

På frågan om vad hans inre bild av landskapsarkitekten är svarar Anton:

” Först hade jag en ganska stagnerad bild av att man i yrket klassiskt sitter på ett kontor och ritar illustrationsplaner eller projekterar markplaner. Men nu ser jag att man kan ha många olika positioner som landskapsarkitekt, att det är väldigt brett och att man kan nischa sig inom det man vill. Efter de senaste kurserna jag har haft har jag insett att det finns ett bredare spektrum av skalor man kan jobba med.”

Anton tycker att landskapsarkitekten är nödvändig eftersom yrket i många fall innebär att man ska väga samman många olika intressen och försöka göra många människor nöjda eftersom man har ett ansvar mot medborgare, samhälle och företag. På frågan om vilka egenskaper Anton tycker gör en bra landskapsarkitekt svarar han lyhördhet för olika intressen samt god förmåga att argumentera för tagna beslut.

Anton säger att han idag inte riktigt vet vilka typer av arbetsuppgifter han vill arbeta med men att han är intresserad av att rita in detaljer och att arbeta med växter på ett eller annat sätt. Han tycker inte det känns inspirerande att arbeta utan element av grönstruktur i projekt. Anton berättar att han kommit tillräckligt långt på vägen för att kunna känna sig som en landskapsarkitekt. Anton anser att det som har format honom som landskapsarkitekt hittills är lärare. Men han påpekar att han till en viss del inte anser sig vara så formad och att han inte låser sig vid förebilder rent estetiskt utan försöker vara öppen för att testa olika och nytt hela tiden.

På frågan om han kan ge ett råd till andra landskapsarkitektstudenter säger Anton:

”Kanske att inte ta saker för seriöst. Det är väl lite av en klyscha som alla säger i utbildningen men att man ska ta tillfället i akt och testa grejer för det är nu man kan göra fel.”

Rut Lindeberg

Rut är 51 år och går i årskurs två på landskapsarkitektprogrammet i Ultuna. Utöver studierna arbetar hon som bildlärare på gymnasiet, något hon har gjort sedan 90-talet. Rut är bosatt i Stockholm och pendlar med bil till campus Ultuna, en lösning hon tycker är jobbig men som ändå fungerar.

Om utbildningen...

Rut hörde om landskapsarkitektutbildningen första gången när hon pluggade till bildlärare på 90-talet och har varit intresserad av den sedan dess. Hon började studera på utbildningen

eftersom hon är intresserad av växter och skulptur och för att hon tycker att den är en både humanistisk, naturvetenskaplig och teknisk utbildning. Det bästa med att studera till landskapsarkitekt är hur bra kurserna hakar i varandra, anser Rut.

På frågan om hon tror att utomstående förstår vad hon gör svarar Rut:

”Arkitekt som ord har pondus medan *landskap* blir förvirrande; det förstår inte folk. Man måste förklara det. En del tror att det är en trädgårdsutbildning jag går. Just stadsbyggnadsdelen verkar inte alla greppa. Mycket förklarar jag som: där dörren slutar, där börjar landskapet.”

Om landskapsarkitekten...

Rut berättar att hon under utbildningen förstått allteftersom att yrket är mångsidigt och att det inte enbart handlar om staden eller växter utan består av en mix. Hennes bild av landskapsarkitekten förklarar hon som:

”Jag tänker mig en som organiserar och hjälper till övergripande. Inte nån som är nere i de här praktiska sakerna som en trädgårdsmästare som handgripligen gör saker. Utan en som har helikopterperspektiv; ser över och får in olika perspektiv. Planerare skulle jag vilja säga. Att man planerar saker. Att man får uppdrag eller ger uppdrag åt nån annan att följa en plan. Och med plan menar jag inte karta utan jag tänker en idé eller ambition man har med ett projekt.”

Hon tycker att landskapsarkitekten är nödvändig eftersom det behövs någon som formar landskapet. Hon anser att öppenhet behövs för att vara en bra landskapsarkitekt, så att man kan läsa in så många komponenter som möjligt.

Hon känner sig som en landskapsarkitekt och berättar att det som format henne hittills är konst och växter som formelement. Rut säger att hon inte riktigt vet vilka typer av arbetsuppgifter hon vill arbeta med men att hon är säker på att hon vill arbeta med växter. Hon föredrar hellre att arbeta med det konkreta än det abstrakta där man exempelvis som stadsplanerare måste tänka långt fram och vara en del i något större. Hon berättar att hon ännu funderar på om hon vill arbeta på uppdrag- eller beställarsidan.

Som råd till andra landskapsarkitektstudenter säger Rut att man bör ta vara på tiden som är schemalagd som ”eget arbete” i kurser. Hon säger:

”Ta tillvara på tiden helt enkelt!”.

Marita Al- Ghorabi

Marita är 21 år och går i årskurs ett. Innan hon började på landskapsarkitektprogrammet testade hon att studera på ett ingenjörsprogram på KTH och på apotekarprogrammet i Uppsala, men insåg så småningom att det var landskapsarkitektur hon ville hålla på med.

Om utbildningen...

Marita fick veta om landskapsarkitektutbildningen när hon läste igenom en utbildningskatalog. Hon valde utbildningen eftersom hon har ett intresse för utemiljöer och yrket är något hon ser sig själv kunna trivas i. Att börja på utbildningen var pirrigt men roligt, berättar Marita. Det bästa med att läsa till landskapsarkitekt är blandningen mellan det praktiska och teoretiska anser hon. Det värsta är utmaningen med den stora mängden växter man ska lära sig med svenska och vetenskapliga namn.

Hon berättar att en insikt hon har fått under utbildningen är vilken energi och tankekraft som läggs bakom projekt och ritningar. Det påpekar hon att hon inte visste i början av utbildningen.

Om landskapsarkitekten...

Marita berättar att hon genom utbildningen har fått reda på mer om landskapsarkitekten vilket breddat hennes syn på denna, tidigare hade hon trott att yrkesrollen mestadels handlar om att designa miljöer. För Marita är landskapsarkitekten nödvändig i den bemärkelse att denna väger olika intressen och tänker på människors behov, något hon tycker behövs i projekt. Samtidigt påpekar hon att hon inte tror att världen skulle gå under om landskapsarkitekter inte finns. Marita anser att helhetstänk och förståelse är egenskaper som behövs för att vara en bra landskapsarkitekt. Hon förklarar:

”Landskapsarkitekter tänker inte på sig själva när de formar en plats utan använder sin förståelse för vad människor behöver.”

Marita säger att hon inte riktigt känner sig som en landskapsarkitekt ännu eftersom hon inte är färdigutbildad. Men hon berättar att hon känner att delarna byggs på likt ett pussel som ska läggas för att skapa en större bild. Angående vilka typer av arbetsuppgifter hon vill arbeta med i framtiden svarar hon att hon känner starkt för att arbeta med gestaltning och planering. Marita säger att det som har format henne hittills i den blivande yrkesrollen är utbildningen, eftersom denna har utvecklat hennes förmåga att tänka ur olika perspektiv och ha ett

helhetstänkande. ”Man kan inte vara trångsynt om man vill förstå omgivningen” förklarar hon.

På frågan om hon kan ge ett råd till andra studenter på landskapsarkitektutbildningen säger Marita:

”Jag skulle tipsa om att ta en dag i taget. Bli inte överväldigad av övningar och det som krävs av en. Det ordnar sig oftast. Man känner sig mer självsäker ju längre fram man kommit. När jag blir överväldigad av utbildningen brukar jag tänka: låt det vara en utmaning. Varför ge upp? Acceptera att det är en utmaning. Det är det som gör att man lär sig.”

Pia Jonsson

Pia jobbar på Landskapslaget i Stockholm, ett fristående landskapsarkitektkontor som arbetar med stadsbyggnad och landskapsarkitektur. Hon började studera på landskapsarkitektutbildningen 2006. Hon studerade de tre första åren i Alnarp, gjorde praktikkurs i Ultuna och spenderade en utbytestermin på arkitekturskolan i Valencia, Spanien.

Om utbildningen...

Pia hade till en början tänkt bli husarkitekt då hon inte visste att det fanns landskapsarkitektur. Hon ville jobba med nåt kreativt och kom därför in på arkitektur. Samtidigt ville hon också hålla på med miljö. Efter att ha hört om landskapsarkitektyrket från sin pappa kollade hon upp utbildningen, sökte och kom in. Då visste hon inte riktigt vad yrket innebar förutom att man kunde vara kreativ. Att börja utbildningen var väldigt kul då man fick göra så mycket och olika saker, berättar Pia. Hon beskriver att det samtidigt var förvirrande eftersom hon hade trott att det mest skulle handla om att rita trädgårdar. Idag är hon glad över att det inte bara handlade om det. Hon förklarar:

”Det var mycket att lära sig om stadsplanering också. Jag tyckte det var väldigt kul och spännande. Jag visste inte riktigt vad jag gett mig in på.”

Om sin yrkesroll just nu...

Om sitt jobb på Landskapslaget berättar Pia:

”En arbetsvecka för mig är varierad. Just nu jobbar jag med fem projekt och då är det några som handlar om projektering och bygghandling och andra om att lägga en vision och planering för större områden och jobba med koncept. I några projekt jobbar jag i dialog och ordnar events. Så jag tycker blandningen av att få vara ute, träffa folk och se hur det fungerar mellan människor och att sitta framför datorn och rita gör att det blir väldigt kul, varierat.”

Pia säger att hon uppskattar att ha varierande arbetsuppgifter där hon kan jobba allt ifrån visionärt i stor skala till att göra en design på en detalj för en plats.

På frågan om vad Pia tror gör henne till en bra landskapsarkitekt svarar hon:

”Jag har ett intresse för alla mervärden som man kan skapa. Och då handlar det ganska mycket om det sociala: människorna. Jag är medveten om att alla inte är som jag och att man måste försöka blanda in flera olika grupper i hela processen när man ska planera en stad eller göra en vision.”

Pia berättar att hennes involvering i andra projekt utanför jobbet gett henne ett brett kontaktnät och att detta har möjliggjort att hon kan få in olika människors perspektiv i projektprocesser.

De rädslor Pia kopplar till sitt yrkesutövande är kritik, ”magont- team” där samarbetet i gruppen är trögt och att planera platser som inte anses vara bra enligt människor som använder de. På frågan om när Pia anser sig arbeta som bäst svarar hon att det sker när hon har drömteamet. Då kan hon brainstorma idéer och känna att alla inspirerar varandra.

Om landskapsarkitekten...

Pia förklarar att hennes bild av landskapsarkitekten ändrades mycket under utbildningen:

”Bilderna gick från att man sitter och ritar och kan mycket om växter till att bli mycket större och inkludera stadsbyggnad. Jag tror att jag då tyckte att det började bli mer spännande. Speciellt när det handlar mycket om det sociala och människor. Plötsligt var det som att staden fick en annan betydelse för mig, man började se andra saker när man gick längs med gatan.”

På frågan om vad en landskapsarkitekt är för Pia idag svarar hon:

”Nuförtiden är det någon som är länken mellan det där teoretiska och lite mer strukturella och hur vi vill att vårt samhälle ska vara både vad det gäller miljö och form. Länken mellan det fysiska och människor, integration, möten och så. Det är väldigt stort. Det är allt från att projektleda ett helt projekt med olika personer till att jobba med stadsvisioner eller rita en detalj, till exempel en specifik bänk. Det är väldigt varierat. Och just stadsvisioner är stort eftersom det handlar om hela vår värld och våra relationer till varandra. Möten mellan människor och hur vill vi leva. Det går in en del i politiska frågor och framtidsvisioner för hela vårt samhälle.”

På frågan om Pia kan ge något råd till studenterna på landskapsarkitektprogrammet säger hon:

”Man vinner mycket på att ha ett intresse för samhället. För man jobbar ju så mycket med frågor som inte bara handlar om hur saker ser ut utan också om möten mellan människor. Olika människor som ska samsas om politik och visioner. Sen är det bra att åka på studieresor och besök där man kan hämta in hur andra jobbat på en plats. Då ska man inte bara titta på resultatet utan också processen bakom det för ibland kan den vara intressant för att se hur personerna har jobbat i dialog med andra och se om något har varit svårt att arbeta med. Alltså lära sig av utvärderingar av vad som varit dåligt och bra. Sen behöver man inte ha så mycket press på sig själv. För att det som blir är ändå en produkt av flera stycken. Och som landskapsarkitekt kan man jobba med olika saker, inom yrket behövs det olika personer, experter, inom olika områden.”

Annelie Svanold

Annelie arbetar som landskapsarkitekt på Botkyrka kommuns tekniska förvaltning, Hon har i grunden en agronomexamen men efter att ha arbetat på SLU som rådgivare och forskare på konsulentavdelningen fick hon arbete som driftingenjör på kommunen i Botkyrka och halkade så småningom in på landskapsarkitektur. För att komplettera sin utbildning läste hon kurser på landskapsarkitektprogrammet, bland annat växtlära för att lära sig mer om det växtmaterial man använder som landskapsarkitekt.

Om sin yrkesroll just nu...

Annelie berättar att det var lite av en slump att hon hamnade på kommunen som landskapsarkitekt eftersom hon i och med en flytt tittade vad det fanns för jobb i närheten och

gradvis gled in på det. Hon förklarar att detta var i början på 90-talet då det inte fanns många landskapsarkitekter och att det kan ha varit en anledning till varför hon fick jobbet trots att föregångaren på tjänsten hade haft en landskapsarkitektexamen.

Annelie säger att hon huvudsakligen jobbar med skolgårdar, förskolegårdar och vårdboenden. Hon förklarar att arbetet på senare år har kommit att inkludera mer byggprojekt och att hon i sin yrkesroll får anpassa sig efter vad som behöver göras. Hon har snart arbetat som landskapsarkitekt i 30 år som projektör, förvaltare och projektledare. I Annelies ansvarsområde ligger planering och genomförande av underhåll, investeringar och upprustningar. Hon medverkar även som sakkunnig i byggprojekt och att hon fram till årsskiftet har varit med om att ansvara för driften av alla fastigheter, det vill säga all grön skötsel.

Annelie berättar att hon har arbetat på olika delar av kommunen såsom miljöförvaltningen, tekniska förvaltningen och samhällsbyggnad. Det har gett henne en förståelse för hur olika människor tänker på de olika förvaltningarna, något hon tycker har hjälpt henne att se sin egen roll i det hela:

”Just en kommun är komplicerad på så sätt att det är så många olika delar som ska samverka. Sen är det väldigt långa processer, något man kanske upptäcker när man jobbat under en längre tid. Utvecklingen går och rör sig åt ett visst håll som man kan påverka, men det tar tid.”

Om landskapsarkitekten...

Annelies synsätt på landskapsarkitekten förklarar hon kort och gott:

”Det är nån som är bra på att rita och är intresserad av design. Ofta är det den inriktningen som är vanlig.”

På frågan om vad Annelie tror gör henne till en bra landskapsarkitekt svarar hon:

”Just i det här jobbet när man arbetar mycket med skolor och förskolor gäller det att förstå kundens behov och lyssna in det väldigt bra. Man behöver tänka på hur man kan stödja och hjälpa dem i deras uppdrag. Så jag tror lyhördhet, teknisk kompetens och ekonomisk kunskap är viktigt. Det här med hållbarhet och ekologi ligger ganska mycket i tjänsten också, man förväntas ha det. Det ska man hålla kvar vid, särskilt när man ska förklara sina beslut för människor.”

De rädslor Annelie har i sitt yrkesutövande är kopplade till säkerhet, ekonomi och upphandlingsregler. Hon menar att hon är nogga med att säkra upp att så att de inte bryter mot upphandlingsregler, inte slarvar med säkerheten så att det händer olyckor och håller gott ekonomiskt ansvar. Enligt Annelie arbetar hon som bäst när hon känner att hon verkligen kan göra skillnad för andra genom att stödja dem och göra saker som de blir glada för och uppskattar. Hon förklarar:

”Det är kommunikation och samverkan som gör att man kan hamna rätt. För sitter man lite själv i sin kammare och tänker att man gör nåt som man själv tycker är fint, då är det inte alls säkert att nån uppskattar det. Det kan tvärtom bli tråkigt och kanske kritiserat för att folk kan tycka att man lagt mycket pengar på något som ingen tyckte var viktigt. Det gäller att inte grotta in sig utan försöka stämma av med vad man kan bidra med.”

Annelie ger flera råd till studenterna på landskapsarkitektprogrammet:

”Jag tycker att man ska ge sig ut och praktisera så mycket man kan på andra områden än bara just design- och projektering. Det är mycket tyngdpunkt på design på utbildningen, det måste man lära sig. Men man behöver ge sig ut och se praktisk skötsel för att se hur saker fungerar i verkligheten. Och få ett grepp om de här olika områdena. Många hamnar på ett arkitektkontor där man sitter och projekterar. Då skulle det nog kännas mer tryggt om man varit ute och sett hur det är i verkligheten. Sen tror jag det är bra att få bra koll på ekonomi. Man behöver inte vara expert på ekonomi men man behöver ha det i åtanke som en faktor som kunderna tycker är viktig. Det kunder förväntar sig är att man är kreativ, kommer med idéer och kan göra de på den kostnads- och skötselnivå de vill ha.”

Ulrika Åkerlund

Ulrika är landskapsarkitekt på Boverket i Karlskrona där hon har arbetat sedan 2006. Hon studerade på landskapsarkitektprogrammet i Alnarp och tog examen 2004. På Boverket arbetar hon bland annat med barn- och ungas utemiljöer och ekosystemtjänster, frågor hon tycker är viktiga.

Om utbildningen...

Ulrika berättar att hon blev landskapsarkitekt för att hon ville kombinera sitt samhällsengagemang med sitt intresse för naturkunskap och förena dessa med sin konstnärliga sida. Hon hörde talas om landskapsarkitektyrket via en vän och läste på om yrket

hos studie- och yrkesvägledaren. Hon började utbildningen 1998 och förklarar att det inte fanns mycket landskapsarkitekter då.

Ulrika tycker att det var kul att börja på utbildningen eftersom det var en rolig grupp av människor i klassen och intressanta kurser. Hon tycker att nivån var generellt lite lägre än på andra utbildningar och att det berodde på att det var många breda introduktionskurser de första åren. Hon förklarar att hon tyckte att det gjorde att det blev otydligt vad man skulle kunna och att man inte hann gå in på djupet av ämnena, något som gjorde att det kändes lite osäkert vad det är man egentligen kunde.

Om sin yrkesroll just nu...

Efter att ha arbetat i tre år på institutionen för landskapsarkitektur på Alnarp med forskning och utbildning fick Ulrika en tjänst på Boverket som hade annonserat efter en person för ett uppdrag om att skriva en vägledning om bostadsnära natur. Ulrika berättar att Boverket arbetar mycket med utvecklingsprojekt och lite med handläggningsärenden. Hon förklarar att de arbetar för att sammanställa den forskning som finns och ha dialog med kommuner, länsstyrelser och konsulter för att komma fram till hur kunskapen ska tillämpas i jobbet med plan- och bygglagen, i översiktsplanering, detaljplanering och bygglov.

Ulrika förklarar att det finns en stor spridning i arbetsuppgifter bland landskapsarkitekterna på Boverket. De arbetar bland annat med regional planering, översiktsplanering, GIS- frågor (geografiskt informationssystem), gestaltungsfrågor och miljömål. Själv arbetar hon främst med landskapsanalysfrågor rörande grönområden, ekosystemtjänster, grön infrastruktur och landskapskonventionen. Ulrika berättar att hon även medverkar i andra myndigheters regeringsuppdrag där hon samarbetar med Naturvårdsverket, Trafikverket, Skogsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet och Jordbruksverket.

En rädsla Ulrika beskriver i sitt yrkesutövande är att vara otillräcklig:

”Det finns väldigt stora förväntningar på en myndighet som Boverket, vi är ju en kunskapsmyndighet och det är väl alltid en rädsla att man känner sig otillräcklig. För det finns mycket att göra i att sprida kunskap och ta fram material.”

Hon poängterar dock att hon känner färre rädsor nu än för tio år sen och att det kan bero på att de har suddats bort med åren allteftersom hon blivit tryggare i sin yrkesroll. När jag frågar Ulrika om när det är hon arbetar som bäst säger hon att hon gärna jobbar tillsammans med andra. För henne är det viktigt att ha bra arbetskollegor. Hon förklarar:

”Man ska ha en trygg grupp som man jobbar i och som kan sporra en, en bra chef som sätter gränser för hur mycket man får jobba och som bekräftar det man gör. Glädjen i att arbeta handlar mycket om att få jobba med det man tycker är meningsfullt.”

Om landskapsarkitekten...

Ulrika berättar att hon har haft en skiftande bild av vad landskapsarkitekten är:

”Det är så mycket och den bilden har förändrats med tiden. Från början var det mycket att jag såg framför mig en projekterande, gestaltande landskapsarkitekt som ritade torg, parker, trädgårdar och bostadsområden. Men jag tror att det som är gemensamt för alla landskapsarkitekter är att man har en stadig bas i ekologi och naturvetenskapen. Att man har ett engagemang för samhället, för människor och deras miljöer. Att man i mer eller mindre utsträckning är intresserad av gestaltning, någon sorts formtänk. Jag upplever att med den yrkesroll jag har nu så arbetar man mycket med både naturvetare och kulturvetare och att man är en sorts brygga mellan de två. Det kan bli ganska polariserat mellan natur och kultur men man kan förstå båda läger. Man är även en brygga vad gäller form, till exempel mellan stadsplanerare och ekologer. Exempelvis att man kan skapa en form för det som stadsplaneraren vill uppnå men med ekologiska förtecken.”

På frågan om vad det är som gör Ulrika till en bra landskapsarkitekt säger hon:

”Jag är en ganska ovanlig landskapsarkitekt i den bemärkelsen att jag kan regelverket rätt bra; hur lagstiftningen är utformad och om man kan styra eller inte. Jag är också lyhörd för vilka frågeställningar som är problematiska och försöker fånga upp dem och föra in det i ett vidare perspektiv. På Boverket jobbar vi tvärsektorielt med ingenjörer, drifter, byggnadsantikvarier, geografer och ekologer: vi är många olika kompetenser och vi har ganska olika syn på saker och ting. Då är det viktigt att sätta in landskapsfrågorna i bredare sammanhang, konvertera och få gehör för dem. Och det handlar inte bara om att påtala dem hela tiden, utan även få människor att ta till sig det med hjärta och hjärna och anamma synsättet och tankesättet.”

Ulrikas råd till landskapsarkitektstudenterna är:

”Jag skulle ge rådet att man ska följa sitt hjärta, man ska göra det som man tycker är roligt. Jag tror att man blir den bästa landskapsarkitekten man kan bli om man kombinerar sitt engagemang med det man specifikt brinner för. Om man vill ha roligt och bli bra tycker jag att man ska satsa på sin nisch.”

Analys och slutsatser

Intervjupersonerna har gemensamt att de började på utbildningen utan att veta exakt vad landskapsarkitekten är. Samtliga lyfter fram att de skaffade sig en bredare bild av yrkesrollen under utbildningens gång. Intervjupersonerna berättar att det i början är svårt att få en tydlig bild av landskapsarkitektyrket och att det gör att man känner att man inte riktigt förstår. Några spekulerar i att det kan bero på att yrket är så brett. En intervjuperson pekar specifikt på det stora antalet varierade introduktionskurser man läser de första åren som en del av anledningen till otydligheten. En av de intervjuade studenterna tycker att det är fördelaktigt att utbildningen innehåller en stor variation av kurser de första åren eftersom det gör att man inte blir stagnerad i tanken på vad yrkesrollen innebär utan håller det rätt så öppet.

En majoritet av intervjupersonerna beskriver att de till en början hade en bild av den gestaltande landskapsarkitekten men att synen på yrkesrollen kom att inbegripa mycket mer allteftersom utbildningen fortskred. Bilden av den ritande landskapsarkitekten förefaller även vara det mest frekventa synsättet som bekanta till de intervjuade har. Alla intervjupersoner uttrycker att landskapsarkitekten är nödvändig eftersom denna tillför ett miljöperspektiv och en helhetssyn i projekt, tänker både konkret och abstrakt samt väger olika intressen mot varandra. Samtliga intervjuade lyfter fram variationen i arbetsuppgifter och bredden på landskapsarkitekturämnet som något positivt. De intervjuade landskapsarkitektstudenterna är överens om det mesta trots skillnader i årskurs.

När det kommer till frågan om när de yrkesverksamma arbetar som bäst är de intervjuade landskapsarkitekterna överens om att det sker när de har ett bra team att arbeta med. Det kan tolkas som att ett gott samarbete är nödvändigt för att arbetet ska kännas lustfyllt och meningsfullt. Alla tre landskapsarkitekter nämnde rädslor i yrkesutövandet som går att koppla till människan. De kände en ängslan inför att vara otillräckliga i sitt ansvar och för att göra allmänheten besviken.

I frågan om vad en landskapsarkitekt är understryker både Pia och Ulrika att deras syn är skiftande eftersom den har förändrats med tiden. Båda har gemensamt att de till en början hade bilden av den gestaltande landskapsarkitekten men att synsättet har övergått till att

istället innefatta att landskapsarkitekten drivs av samhällsengagemang och en vilja att göra det bra för människor och deras miljöer. Ulrikas syn på landskapsarkitekten idag är att det är en person som agerar som en brygga mellan naturvetare och kulturvetare. Det liknar vad Pia säger om sitt synsätt, då hon förklarar att hon ser landskapsarkitekten som en länk mellan det teoretiska (såsom miljö) och det strukturella (såsom form). Pia poängterar att synen på landskapsarkitekten kan vara väldigt stor och bred eftersom yrket innefattar så varierade arbetsuppgifter. Annelie har däremot en tydlig uppfattning om vad landskapsarkitekten är för henne, hon säger att det är den gestaltande landskapsarkitekten eftersom det är den vanligaste inriktningen i yrkeslivet som finns idag.

Alla tre landskapsarkitekter nämner lyhördhet som en av egenskaperna som gör dem till bra landskapsarkitekter. Intresset för människor och kommunikation med dessa anses vara en framgångsfaktor. Dessa är egenskaper som nämns bland de intervjuade landskapsarkitektstudenterna också. En majoritet av intervjupersonerna är samstämmiga i sina råd till landskapsarkitektstudenter, det mest förekommande rådet är att landskapsarkitektstudenten inte bör sätta alltför stor press på sig själv utan ha kul och se allt som ett lärandetillfälle.

Skriftliga intervjuer

Fem anställda vid institutionerna för landskapsarkitektur i Ultuna och Alnarp svarade på den skriftliga intervjuens två öppna frågorna på mailen, nedan kommer samtligas svar.

Vad tycker du gör en god landskapsarkitekt?

”En god landskapsarkitekt är lyhörd och nyfiken, alltså en som kan arbeta självständigt genom att lyssna och känna in vad som behövs för att skapa en god bebyggd miljö. En god landskapsarkitekt förstår vitsen med att arbeta med andra yrkesgrupper, och att den skicklige landskapsarkitekten kan arbeta *genom* andra yrkesgrupper. En god landskapsarkitekt har både kompetens och redskap för att förändra landskap så att de blir ändamålsenliga för den verksamhet eller syfte platsen är avsedd till. För en landskapsarkitekt är hållbar utveckling och att främja alla slags ekosystemtjänster självklarheter.” – Petter Åkerblom

”Inlevelseförmåga och samarbetsförmåga” – Anna Robling

”Samhällsengagemang, förmåga, samarbetsvana, estetisk förmåga, kunskaper i kärnfrågorna, erfarenhet.” - Thorbjörn Andersson

”Förmågan att hantera och omsätta många olika typer av kunskap i ett rumsligt sammanhang: både ämnesmässigt (landskapsarkitektens omfattande kunskapsfält med historia, växtkännedom, människa, planering, gestaltning, förvaltning och allt däremellan) och allt från egen kunskap till beprövad erfarenhet till vetenskapligt belagd kunskap.” – Märith Jansson

”Vad som gör en god landskapsarkitekt beror på vad man väljer att arbeta med. Man behöver vara bra på olika saker beroende på om man arbetar med planering, design eller förvaltning och beroende på om man arbetar inom praktiken eller forskningen. En sak som alla landskapsarkitekter behöver vara bra på är att röra sig mellan olika skalor och kunna fokusera på detaljer och samtidigt ha koll på helheten. Man behöver också kunna se en situation ifrån olika intressenters perspektiv och beakta allas behov.” - Hanna Fors

Vilka råd skulle du ge en landskapsarkitektstudent?

”Var öppen, nyfiken, omvärldsorienterad, engagerad, försök skaffa dig en bild av vad yrkets olika roller är, frågvis, försök efter hand hitta ditt intresseområde inom det ganska stora område som är landskapsarkitektens.” - Thorbjörn Andersson

”Var nyfiken och lär dig lite om allt innan du bestämmer dig för vilken slags landskapsarkitekt du vill bli. Det är viktigt att kunna lite om allt oavsett vilken väg du till slut väljer att gå för att förstå och kunna kommunicera med andra inom fältet.” – Hanna Fors

”Att ta till vara den egna drivkraften och hitta de egna fördjupningarna genom utbildningen samt att fundera över landskapsarkitektens yrkesmöjligheter, roll och möjligheten att ta ett samhällsansvar som landskapsarkitekt.” - Märit Jansson

”Ta vara på handledningstillfällena. Ta vara på dina kurskamraters kunskaper och synpunkter. Samarbeta, fråga och hjälp varandra!” – Anna Robling

”Att vara nyfiken, öppet lyssna och lära av erfarenheten de möter vid universitetet, i litteraturen och på studiebesök och praktikplatser. Att konstnärlig skicklighet betyder mer än att förverkliga sig själv. Att varken studenter eller yrkesverksamma landskapsarkitekten ritar anläggningar, utan bara något som kan byggas som sedan måste tas om hand över lång tid. Att landskapsarkitektens insikter om vad som ”händer sedan” skiljer sig från andra arkitekter i och med att vegetationsutvecklingen gör att utemiljön hela tiden utvecklas. Landskapsarkitektstudenter bör därför fokusera starkt på vegetationsdynamik, skötselns betydelse för att förverkliga landskapsarkitektens visioner och att det därför många gånger lönar sig att ”tänka efter före” om man vill skapa goda platser för människor både på kort och lång sikt.” Petter Åkerblom

Analys och slutsatser

Det som nämns återkommande bland svaren om vad som gör en god landskapsarkitekt är förmågan att tillämpa varierade kunskaper och samarbeta. Två av respondenterna belyser att landskapsarkitekten också behöver ha ett välutvecklat helhetsperspektiv.

Bland råden som ges till studenter nämns det frekvent att dessa bör använda sin drivkraft och nyfikenhet. Mer än hälften av de anställda ger också rådet att studenterna bör fundera på landskapsarkitektens yrkesroll och möjligheter.

Sammanfattning av resultat

Utifrån resultatet av enkäten och intervjuerna går det att dra slutsatsen att det finns många olika synsätt på landskapsarkitekten och att bilden kan vara skiftande, svårdefinierad och innefatta mycket. Det finns inte bara *en* bild av vad en landskapsarkitekt är. Det är upp till var och en att forma sig till den landskapsarkitekt man vill vara. Det går dock att säga att landskapsarkitektstudenter och landskapsarkitekter står på en gemensam grund som utgörs av den generella uppfattningen att landskapsarkitekten är en god kraft i samhället som vill förbättra miljöer för människor och natur. Ur resultatet av arbetet framgår det att landskapsarkitektens roll kan vara flexibel och att det gör att det finns plats för många olika typer av landskapsarkitekter. Landskapsarkitekten behövs på många olika ställen och bredden på yrket ger goda möjligheter för landskapsarkitektstudenter att nischa sig inom det som intresserar dem mest.

För en klar majoritet av de intervjuade är anledningen till att de valde landskapsarkitektyrket att det kombinerar deras olika intressen och kunskaper. Detta stämmer överens med enkätsvaren där många landskapsarkitektstudenter uppgav samma anledning. Både de anställda vid institutionerna för landskapsarkitektur och de intervjuade landskapsarkitekterna är överens om att en landskapsarkitekt bör ha samarbetsförmåga och lyhördhet för att vara bra i sitt yrkesutövande. Dessa egenskaper listas även av landskapsarkitektstudenter i enkäten. De anställda lägger också stor vikt på att landskapsarkitekten bör ha förmågan att tillämpa sina varierade kunskaper inom olika fält, detta nämner varken studenter eller de intervjuade landskapsarkitekterna i sina svar. Gällande frågan om vilka råd de anställda skulle ge till en landskapsarkitektstudent svarar en majoritet att denna bör vara driven, nyfiken och reflektera över vilken slags landskapsarkitekt denna vill bli. Detta skiljer sig från råden som intervjupersonerna ger om att studenten inte bör sätta alltför stor press på sig själv, ha kul och se allt som ett lärandetillfälle.

Häfte

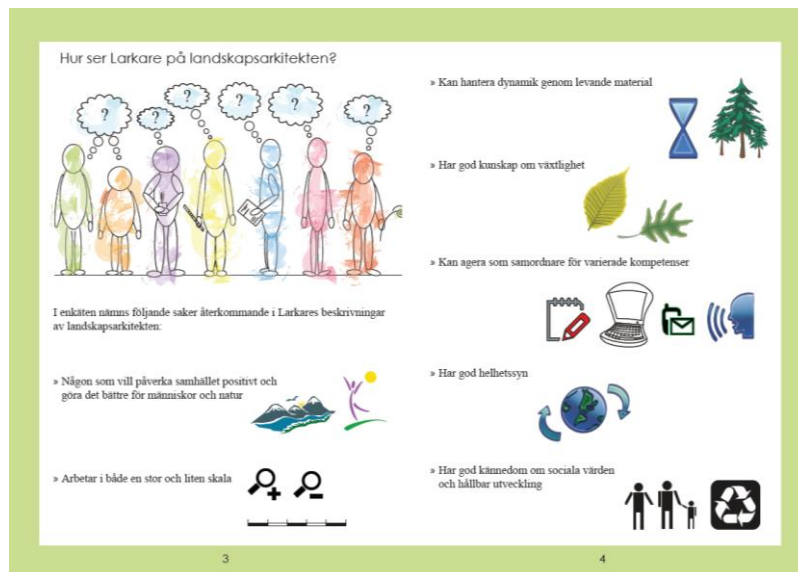
Eftersom häftet presenterar landskapsarkitektens yrkesroll ur olika aspekter och belyser frågan om mångfald bland landskapsarkitektstudenter är titeln på häftet: *Mångfald bland resonemang och studenter: Ett häfte om landskapsarkitektens yrkesroll och Larkare*. För fullständigt häfte, se bilaga 1. Häftets innehåll består av:

1. Varför håller du det här häftet i din hand?
2. Vad säger litteraturen om yrkesrollen?
3. Hur ser Larkare på landskapsarkitekten?
4. Inblick: Jonna Göthlin

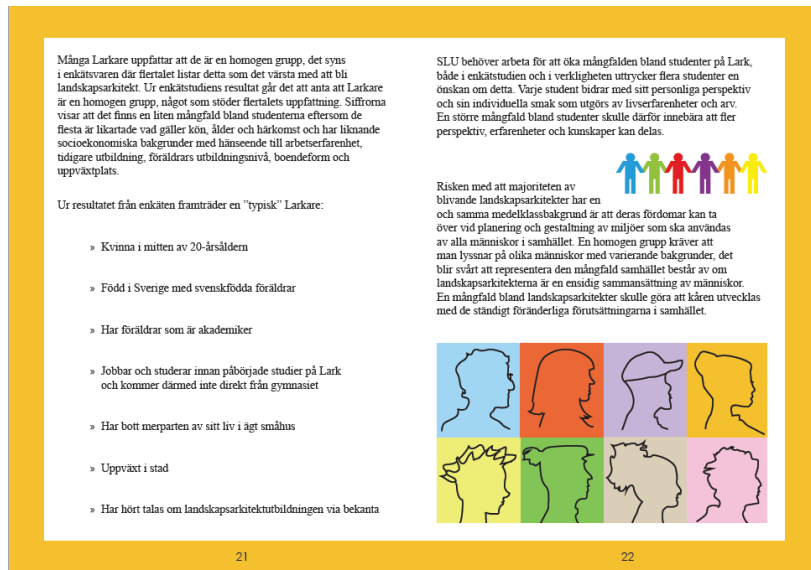
5. I huvudet på landskapsarkitektstudenter
6. Inblick: Ulrika Åkerlund
7. Vilka är vi Larkare?
8. Inblick: Anton Ledin
9. En bra landskapsarkitekt är...
10. Inblick: Pia Jonsson
11. Råd från landskapsarkitekter
12. Råd från landskapsarkitektstudenter
13. Mina samlade råd från arbetet
14. Stödfrågor i reflekterandet
15. Tips på vidare läsning

Häftet börjar med en introduktion till ämnet och en förklaring till varför häftet är viktigt. Därefter handlar häftets innehåll om vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär enligt ett urval av landskapsarkitektstudenter och yrkesverksamma landskapsarkitekter, i form av resultat från enkätstudien och intervjuer. Intervjuerna i häftet kallas ”inblickar”. Häftet innehåller också ett urval av enkätsvar i form av citat. Svaren ger läsaren en oredigerad inblick i studenters resonemang kring frågor som rör landskapsarkitektens yrkesroll och den nuvarande utbildningen.

Figur 3 visar avsnittet i häftet kallat *Hur ser Larkare på landskapsarkitekten?*. Avsnittet presenterar enkätens resultat om vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär enligt landskapsarkitektstudenter.

Avsnittet som lyder *Vilka är vi Larkare?* presenterar resultatet av enkätstudiens sakfrågor. Det ger statistik på vilka landskapsarkitektstudenterna är ur aspekter såsom ålder, kön, härkomst och socioekonomisk bakgrund baserad på arbetserfarenhet, tidigare utbildning, föräldrars utbildningsnivå, boendeform samt uppväxtplats. Den här delen av häftet diskuterar frågan om mångfald bland dagens studenter på landskapsarkitektprogrammet.

Figur 4 visar häftets avsnitt om vilka landskapsarkitektstudenterna är, där fakta sammanvävs med diskussioner kring frågan om mångfald bland studenter på programmet.

Häftets avslutande del består av råd och insikter som jag har skrivit i och med reflektioner av detta arbete. Här finns också stödfrågor utformade för studenter i deras vidare reflektioner kring landskapsarkitektens yrkesroll, yrkesmöjligheter och yrkesutövande. Häftets sista sida innehåller rekommendationer på litteratur för de studenter som vill läsa vidare om landskapsarkitektens roll, yrke och ämnesområde.

Figur 5 visar häftets avslutande del där jag sammanfattar råd som jag vill ge till nyantagna studenter på landskapsarkitekturprogrammet. Dessa råd har jag kommit fram till efter att ha gjort detta arbete.

Diskussion

Här diskuteras arbetets resultat och analys samt häftet. Felkällor överläggs i en metoddiskussion.

Resultat och analys

Syftet med arbetet är att undersöka vilka landskapsarkitektstudenterna är och vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär.

Arbetets frågeställningar är:

- *Vad innebär landskapsarkitektens yrkesroll enligt forskning, landskapsarkitektstudenter och yrkesverksamma landskapsarkitekter?*
- *Vilka är landskapsarkitektstudenterna?*

Arbetet som har gjorts visar vilka landskapsarkitektstudenterna är ur olika faktorer såsom ålder, kön samt härkomst och visar deras socioekonomiska bakgrund baserad på arbetserfarenhet, tidigare utbildning, föräldrars utbildningsnivå, boendeform och uppväxtplats. Arbetet förtydligar landskapsarkitektens yrkesroll för studenter på landskapsarkitektprogrammet och visar att det finns en bristande mångfald bland studenterna samt att en ökad mångfald efterfrågas av studenterna själva. Arbetet visar också att landskapsarkitektens yrkesroll är mångfacetterad och att den kan vara svårdefinierad och bred, något som gör att många studenter uppfattar den som otydlig. Arbetet bidrar även till en insikt om att både landskapsarkitektstudenter och yrkesverksamma landskapsarkitekter har en positiv inställning till yrkesrollen då de betraktar landskapsarkitekten som en huvudkomponent i arbetet med att förbättra samhället.

Det har varit ögonöppnande att finna en så stor mångfald av resonemang kring landskapsarkitektens yrkesroll i litteratur, intervjuer och enkätsvar. Jag har lärt mig att landskapsarkitektens yrkesroll är bred, svårdefinierad och skiftande eftersom den är komplex och kan ändras allteftersom man får nya erfarenheter och kunskaper. Jag har insett att det är vanligt förekommande att både landskapsarkitektstudenter och yrkesverksamma landskapsarkitekter tycker att landskapsarkitektens yrkesroll är svår att beskriva.

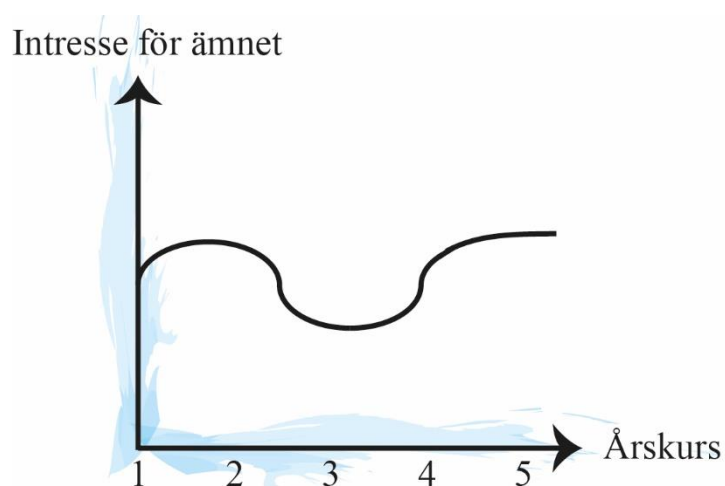
Från intervjuer och enkätsvar framgår det att landskapsarkitektstudenterna tycker att variationen i arbetsuppgifter är positivt. Jag tror att det beror på att det ger en möjlighet att anta olika roller på en och samma arbetsplats, baserat på ens intresse och egenskaper. Att

landskapsarkitekturkyrket är brett ger landskapsarkitekten förutsättningar att ta vara på sin potential och talang genom att finna sin nisch inom arbetsområdet.

Det mest positiva under arbetets gång har varit upplevelsen av hur genuint engagerade landskapsarkitektstudenter och verksamma landskapsarkitekter är i frågor som rör den enskilda människan, samhället och naturen. Den uppfattningen har jag haft under tiden på utbildningen men resultatet av enkäten och intervjuerna har stärkt den ytterligare.

Ur intervjuerna med landskapsarkitektstudenterna och en del enkätsvar framkom det att jag inte är ensam om att ha en stereotyp bild av landskapsarkitektens yrkesroll i början av utbildningen. Inte heller är jag själv om att tycka att yrkesrollen är svårdefinierad, det vittnar både landskapsarkitektstudenter och yrkesverksamma landskapsarkitekter om. Jag tror att den ambivalenta synen jag och andra har på landskapsarkitektens yrkesroll kan bero på att landskapsarkitektutbildningen och yrket försöker sammanföra ett brett ämnesregister som inkluderar allt ifrån humaniora, naturvetenskap, teknik till konst.

Ur resultatet går det att urskilja att de flesta respondenterna kommer från de äldre årskurserna. Detta kan bero på att dessa studenter redan i utbildningen har reflekterat kring frågeställningar liknande enkätens och haft ett engagemang kring frågorna allteftersom tiden på utbildningen har fortskridit. Antalet respondenter från årskurs ett var fler än årskurs två och tre. Orsaken kan vara att ämnets natur kan uppfattas som särskilt intressant för nybörjare på utbildningen som ännu inte skaffat sig en tydlig uppfattning av landskapsarkitektens yrkesroll och landskapsarkitekturkyrket.

Figur 6 visar tesen om att studentens intresse för ämnets varierar beroende på vilken årskurs denna går i.

Jämförelse mellan litteratur, enkät och intervjuer

I sin studie konstaterar Fein att landskapsarkitekter har en nedvärderande inställning till sin yrkesroll (Fein & Crespi 1977). Den svenska, sociologiska yrkesstudien från 90-talet visar att landskapsarkitekter underskattar sig själva. Till skillnad från detta visar resultatet av detta arbete ingen indikation på att varken landskapsarkitekter eller landskapsarkitektstudenter har en nedvärderande syn på yrkesrollen och yrket, utan en klar majoritet ser landskapsarkitekten som en påverkande nyckelfigur i samhällsplanering. Att landskapsarkitektstudenter och praktiserande landskapsarkitekter har en stark tro på yrkesrollen och uppfattningen att de kan förändra samhället till det bättre ger mig hopp om en vidare utveckling av yrkesidentiteten inom kåren.

Resultatet av detta arbete kontrasterar även mot Eckerbergs tes att landskapsarkitekter är ”relativt försiktiga och blygsamma, både i sin framtoning och i sin självbild”. Ur resultatet går det att konstatera att landskapsarkitektstudenter inte har en dålig självbild men att det däremot fortfarande förekommer en osäkerhet kring yrkesrollen och dess betydelse. Jag har uppfattat att det varit låg arbetslöshet för landskapsarkitekter de senaste åren, detta tror är en bidragande faktor till att landskapsarkitekter har en godare självbild i yrkesrollen idag.

En likhet mellan litteraturen och enkätens resultat är att de flesta landskapsarkitektstudenter inte är ärelystna utan snarare medvetna om att de inte designar för sig själv utan för andra, något som Thompson fastställer i sin bok i och med intervjuer med landskapsarkitekter i slutet på 90-talet.

Jag tycker att det här arbetet till en viss del motbevisar den ”black box” myt Krupinska nämner liknas vid arkitekturutbildningar. Resultatet av enkäten och intervjuer visar nämligen att vi studenter visst reflekterar över vår kunskap och förståelse för den blivande yrkesrollen och kan förmedla våra tankar rörande detta.

Bristande mångfald

En jämförelse mellan resultatet av enkäten och yrkesstatistiken från SCB (Eriksson & Brännström 2018) visar att trots en stark kvinnlig dominans bland studenter på landskapsarkitektutbildningarna är det en jämn fördelning av könen bland anställda landskapsarkitekter där hälften är kvinnor och andra hälften män. Jag tror att en möjlig orsak till detta kan vara att män med annan utbildningsbakgrund arbetar som landskapsarkitekter ändå. Eller att det möjligtvis fanns en större andel män på programmet förr och att många av de är yrkesverksamma idag. Det skulle behövas en studie för att ta reda på om det ligger en sanning i dessa teorier.

Baserat på enkätstudiens resultat går det att anta att det är få män och få med utländsk bakgrund på landskapsarkitektutbildningen, detta bekräftar statistiken från SCB (2016b). Enkätsvaren visar att en majoritet studenter har akademikerföräldrar, detta bekräftar också SCB:s uppgifter om att högskoleutbildning går i arv. Arbetet belyser frågan om bristande mångfald bland oss landskapsarkitektstudenter, något jag funnit viktigt eftersom det framkommit att det är något som SLU behöver arbeta för att öka. Både intervjuerna och enkäten vittnar om att många landskapsarkitektstudenter själva uppfattar att de är en homogen grupp. Det finns en risk att studenter med liknande bakgrund blir desto mer likartade när de tar del av samma utbildning eftersom resultatet kan bli att det blir en homogen grupp både i kroppar och tankesätt.

En ökad mångfald bland studenter skulle gynna alla och det efterfrågas av flertalet landskapsarkitektstudenter själva. Jag menar att var och en av landskapsarkitektstudenterna bidrar med sitt personliga perspektiv och sin individuella smak som utgörs av livserfarenheter och arv. En större mångfald skulle därmed innebära att fler perspektiv, erfarenheter och kunskaper kan delas studenter emellan. Risken med att majoriteten av blivande landskapsarkitekter har en och samma medelklassbakgrund är att deras fördomar kan ta över vid planering och gestaltning av miljöer som ska användas av *alla* människor i samhället.

En homogen grupp kräver att vi lyssnar på olika människor med varierande bakgrunder, jag tror det blir svårt att representera den mångfald vårt samhälle består av om landskapsarkitekterna är en ensidig sammansättning av människor. En mångfald bland landskapsarkitekter skulle göra att kåren utvecklas med de ständigt förändrande förutsättningarna i samhället. Jag tror att en ökad mångfald på landskapsarkitektutbildningen går att uppnå genom en breddad, inkluderande rekrytering. Detta skulle kunna göras möjligt genom ett samarbete mellan SLU, gymnasieskolor, universitet, studenter, anställda och andra discipliner.

Häfte

Häftet som gjorts presenterar landskapsarkitektens yrkesroll för nyantagna landskapsarkitektstudenter på landskapsarkitektprogrammet. Häftet visar vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär enligt ett urval landskapsarkitektstudenter och yrkesverksamma landskapsarkitekter. Min förhoppning är att häftet ska lyckas göra nyantagna landskapsarkitektstudenter bekanta med landskapsarkitektens yrkesroll så att de i framtiden, på utbildningen och i det kommande arbetslivet, inte har osäkerheter kopplade till denna. Jag hoppas även att häftet väcker en medvetenhet kring frågan om mångfald bland studenter på landskapsarkitektprogrammet eftersom frågan är viktig att diskutera.

Ur enkätsvar framkommer det att många landskapsarkitektstudenter anser att det finns en otydlighet med yrket och osäkerhet kopplad till rollen som landskapsarkitekt. Det bekräftar min uppfattning om att det är svårt att skaffa sig en tydlig uppfattning om vad landskapsarkitekten är trots flera år på utbildningen. Det gör häftet och dess innehåll viktigt då det uppmanar landskapsarkitektstudenter att reflektera kring vilka de är och vad de har för syn på den blivande landskapsarkitektrollen. Reflektioner kring detta behövs för att utveckla det egna medvetandet och hitta sin roll i yrket och samhället. I längden kan det leda till att man kan motivera sina val för andra på ett sätt som övertygar och det behöver man kunna för en fortsatt utveckling av landskapsarkitektyrket.

Att förstå vad man kan och vad man är som landskapsarkitekt tror jag leder till trygghet som kan resultera i ett självsäkert handlande. Både den individuella och den kollektiva bilden vi har av oss som landskapsarkitekter påverkar hur vi handlar och hur andra yrkesgrupper samt allmänheten ser på oss. Landskapsarkitektstudenter behöver medvetet engagera sig i reflektionsprocesser som kritiskt granskar deras tanke sätt och kunskaper. Hur har man kommit att tänka som man gör och varför? Det är viktigt att aldrig upphöra att vara öppen och tänka annorlunda, det är så man kan omskapa vårt vetande och utvecklas. Att landskapsarkitektstudenter bör reflektera kring landskapsarkitektyrket och yrkesrollen bekräftas av att både Thorbjörn Andersson och Märjit Jansson i sina råd till landskapsarkitektstudenterna säger: "...försök skaffa dig en bild av vad yrkets olika roller är..." respektive "fundera över landskapsarkitektens yrkesmöjligheter, roll...".

Arbetet med häftet har gett mig flera tillfällen att bearbeta kunskaper som arbetet resulterat i och reflektera kring dessa. Det har på så sätt varit ett hjälpmedel för mig på min personliga resa mot att bli säkrare på vad min blivande yrkesroll innebär.

Metoddiskussion

Jag anser att enkäten var en effektiv datasamlingsmetod; på relativt kort tid fick jag många svar. Enkäten tillät mig dock inte att förtydliga frågor för respondenter, det ger en risk att respondenter misstolkar frågorna och att jag i analysen tolkar deras misstolkning. Ytterligare en nackdel med enkäten är att jag inte har kunnat följa upp svar som jag uppfattas som extra intressanta eftersom enkäten är anonym.

En risk med att göra en enkät är att få en låg svarsfrekvens, något jag oroad mig för. Svarsfrekvensen blev 30 procent, vilket är en positiv överraskning då den vanliga svarsfrekvensen för undersökningar i liknande sammanhang vanligtvis är 20–25 procent. Det är dock mycket viktigt att poängtera att svarsantalet *inte* är tillräckligt högt för att inkludera en

majoritet av landskapsarkitektstudenterna. Personligen tror jag att resultatet är representativt för flertalet landskapsarkitektstudenter, jag tror att resultatet skulle vara nästintill detsamma även om svarsfrekvensen hade blivit 50 procent eller högre. Det baserar jag på att de landskapsarkitektstudenter som svarade på enkäten var samstämmiga i sina svar; snarlika åsikter var återkommande bland majoriteten av enkätsvaren, oavsett respondentens kön, ålder, studieort med mera. Resultatet av enkäten avvek inte från mina förväntningar, det bestyrkte de aningar och upplevelser jag har haft under tiden på utbildningen.

Svarsalternativet ”Annat” på frågan om hur landskapsarkitektstudenten hörde talas om landskapsarkitektyrket borde ha inkluderat ett textfält där studenten kan förklara sitt svar i fri textform. Vad gäller enkätfrågan rörande landskapsarkitektstudentens föräldrar borde det ha funnits ett flervalalternativ som tillåter respondenten att klicka i två svar om denna exempelvis har en arkitektförälder och en akademikerförälder. Enkäten frågar inte respondenten om vilken region av Sverige denna kommer ifrån trots att detta också är en faktor som påverkar mångfalden i en grupp. Det hade varit intressant att undersöka denna faktor för att se om det finns en variationsrik fördelning av regioner som studenterna kommer ifrån eller inte.

Jag uppfattade att enstaka textsvar på enkätens öppna frågor inte var tillräckligt uttömmande. I dessa fall hade respondenten varit ofullständig i sina förklaringar av ett resonemang. Dessa svar uteslöt jag vid tolkning på grund av den stora risken för missförstånd. Min spekulation kring vad dessa ofullständiga svar beror på är att landskapsarkitektstudenten möjligtvis inte själv visste vad den menade med sitt resonemang eller att denna fick bråttom och inte hann skriva sitt svar fullständigt.

Majoriteten av landskapsarkitektstudenter som svarade på enkäten studerar vid campus Ultuna. En orsak till detta kan vara att jag har en personlig förankring till Ultuna och att detta lett till igenkännande hos studenter där. En anledning till varför många enkätrespondenter går i årskurs fem kan vara att flertalet av de är mina kurskamrater.

Vad gäller den enskilda intervju som inte kunde ske med ett fysiskt möte stod jag i valet mellan att göra intervjun via Skype eller telefon. Jag valde att göra intervjun på telefon eftersom jag behövde spela in samtalet via en telefonapp för att kunna transkribera samtalet i ett senare skede. Jag valde bort Skype som alternativ eftersom jag inte visste hur man spelar in ett samtal i det programmet. Skype hade varit ett bättre alternativ eftersom det hade gett mig och intervjupersonen möjligheten att läsa varandras kroppsspråk under samtalet. I min intervju med Annelie Svanold strök jag frågan ”*Hur var det att börja utbildningen?*” eftersom hon, till skillnad från de andra intervjuade landskapsarkitekterna, inte har studerat på landskapsarkitektutbildningen.

I mitt arbete med att göra häftet har jag, som beskrivet i metodkapitlet, tagit hjälp av kurskamrater i min årskurs för att få återkoppling på häftets innehåll. Jag anser att häftet behöver testas på ytterligare ett urval av landskapsarkitektstudenter, framförallt på häftets målgrupp: studenter i årskurs ett. På så vis kan häftets innehåll anpassas efter deras önskemål.

Reflektioner kring arbetsprocessen

Arbetet har varit komplext och stundtals förvirrande men ständigt intressant i mina ögon. Den drivande kraften bakom arbetet har varit min nyfikenhet och vilja att hjälpa de landskapsarkitektstudenter som kommer efter mig genom att presentera och tydliggöra landskapsarkitektens yrkesroll för de. Under arbetets gång har jag funnit det hjälpsamt att berätta om mitt examensarbete för utomstående som inte är insatta i arbetet. Det har gett mig chansen att tänka högt, vara kritisk till det jag själv säger och besvara frågor. Samtalen med min handledare har också varit givande i form av litteraturtips, hjälpande diskussioner och stöd.

Jag har arbetat individuellt vilket har inneburit kreativ, fysisk och organisatorisk frihet men också utmaningar. En arbetspartner hade inneburit en delad arbetsbörda och möjlighet till att bolla idéer. Det individuella arbetet har betytt att jag inte har fått direkt respons på det jag har skrivit, såsom jag naturligt hade fått med en arbetspartner. Jag har istället fått vänta till handledartillfällen, seminarier eller egeninitierade möten med kurskamrater för att få återkoppling på arbetet.

Fortsatta studier

Nya frågeställningar har uppstått under arbetets gång, dessa kan vara användbara inom forskning eller framtida examensarbeten:

- Med resultatet av detta arbete som bakgrund: hur ska man uppnå en ökad mångfald bland landskapsarkitektstudenterna? Här kan fokus förslagsvis ligga på mångfaldsaspekterna kön och utländsk bakgrund eftersom enkätstudien visar att här finns den största homogeniteten idag.

- Hur kommer det sig att få människor känner till existensen av landskapsarkitektyrket och vad en landskapsarkitekt gör? Bör landskapsarkitektyrket förtydligas för andra grupper av människor? Varför och hur i så fall? Dessa frågor är viktiga eftersom de berör allmänhetens syn på landskapsarkitektyrket, något som kan påverka yrkets utveckling i samhället.
- Vart går utvecklingen av landskapsarkitektens yrkesroll? Vilka är de framtida utmaningarna för landskapsarkitekten? Detta är viktigt att diskutera eftersom det berör utvecklingen av landskapsarkitekten som yrkesperson såväl som landskapsarkitektens yrke.

Slutord

Det här arbetet har varit en hjälp för mig att reda ut vad landskapsarkitektens yrkesroll innebär. Det har stärkt mitt självförtroende i den framtida rollen som landskapsarkitekt eftersom jag har fått många inblickar, insikter och tillfällen att reflektera kring yrkesrollen. Min förhoppning är att samma sak ska ske för landskapsarkitektstudenter som tar del av häftet och det här arbetet. Jag hoppas också att häftet ska inspirera landskapsarkitektstudenter till vidare reflektioner över landskapsarkitektens roll och väcka en medvetenhet kring frågan om mångfald bland oss studenter.

Referenser

Tryckta källor

Bjørndal, C. R. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber AB.

Davidson, B. & Patel, R. (2003). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur AB.

Krupinska, J. (2016). *Att skapa det tänkta: en bok för arkitekturintresserade*. Lund: Studentlitteratur AB.

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.

Lantz, A. (2013). *Intervjumetodik*. Lund: Studentlitteratur AB.

Paget, S. (2008). *Aspekter på landskapsarkitektens yrkesroll – med utgångspunkt i skolgårdsutveckling*. Diss. Acta Universitatis Agriculturae Sueciae. 2008:66. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet.

Thompson, I. (1999). *Ecology, Community and Delight: Sources of Values in Landscape Architecture*. Routledge: New York.

Trost, J. (2012). *Enkätboken*. 4. Uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. 4. Uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Elektroniska källor

Blomstergren, F. (2010). *Landskapsarkitektstudentens utveckling- studium av Projekt 3*. Sveriges lantbruksuniversitet. Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap /Landskapsarkitektprogrammet (Examensarbete).

Crona, P. (2011). *Vi kallar oss landskapsarkitekter- om identiteten hos en yrkeskår*. Sveriges lantbruksuniversitet. Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap /Landskapsarkitektprogrammet (Examensarbete).

Eckerberg, K. (2004). *Etta eller nolla? Landskapsarkitekter, yrkeskunnande och informationsteknik*. Diss. Acta Universitatis Agriculturae Sueciae. Agraria 2004:463. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet.

Eriksson, L. & Brännström, S. (2018). *Yrkesregistret med yrkesstatistik 2016*. Stefan Lundgren, Statistiska centralbyrån. AM33 - Yrkesregistret med yrkesstatistik. Tillgängligt: http://www.scb.se/contentassets/ae540cb0a7a0409fa223ca872f68fe90/am0208_2016a01_sm_am33sm1801.pdf [2018-02-10].

European Council of Landscape Architecture Schools. (2018a). *Landscape Architecture—The European Dimension*. Tillgängligt: <http://www.eclas.org/index.php/about/landscape-architecture> [2018-01-28].

European Council of Landscape Architecture Schools. (2018b). *Goals and origins of ECLAS*. Tillgängligt: <http://www.eclas.org/index.php/about/goals-and-origins-of-eclas> [2018-04-26].

Fein, A. & Crespi, I. (1977). Landscape architecture among the design professions: A survey report. *Journal of Architectural Education*, vol. 31 (nummer 2).
<https://doi.org/10.1080/10464883.1977.10758595>

Gordan, R. (2016a). Allt fler studenter på arkitektprogrammet har utländsk bakgrund. *Arkitekten*, 12 oktober. Tillgängligt: <https://arkitekten.se/nyheter/allt-fler-studenter-pa-arkitektprogrammet-har-utlandsk-bakgrund/> [2018-02-02].

Gordan, R. (2016b). Bristande mångfald på utbildningen till landskapsarkitekt. *Arkitekten*, 5 december. Tillgängligt: <https://arkitekten.se/nyheter/bristande-mangfald-pa-utbildningen-till-landskapsarkitekt/> [2018-02-02].

International Federation of Landscape Architects. (u.å.). *About landscape architecture*. Tillgängligt: <http://iflaonline.org/about/> [2018-01-27].

Liljeblad, I. (2009). *Vad gör egentligen en landskapsarkitekt? En studie av hur yrkesrollen framställs och upplevs*. Sveriges lantbruksuniversitet. Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap /Landskapsarkitektprogrammet (Kandidatarbete).

Nationalencyklopedin. (u.å.). Landskapsarkitektur. Tillgängligt: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/landskapsarkitektur> [2018-04-02].

Olsson, H. (2009). *Bilder av landskapsarkitekturtyrket i Sverige- en pilotstudie om yrkesrollen*. Sveriges lantbruksuniversitet. Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap /Landskapsarkitektprogrammet (Examensarbete).

Statistiska centralbyrån. (2016a). *Befolkningens utbildning*. Tillgängligt: <http://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/befolkningens-utbildning/> [2018-02-16].

Statistiska centralbyrån. (2016b). *Hög utbildning går i arv*. Tillgängligt: <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2016/Hog-utbildning-gar-i-arv/> [2018-02-23].

Svenska Akademiens Ordbok. (2018). Mångfald. Tillgängligt: https://www.saob.se/artikel/?unik=M_1713-0241.Icvk&pz=5 [2018-05-21].

Svensson, L. (2002). Professionella villkor och värderingar. En sociologisk studie av akademiker i 1990-talets Sverige. Göteborg: Göteborgs Universitet. Tillgängligt: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/23154/1/gupea_2077_23154_1.pdf [2018-04-10].

Sveriges arkitekter. (u.å.). *Att bli och vara landskapsarkitekt*. Tillgängligt: <https://www.arkitekt.se/att-bli-och-vara-landskapsarkitekt/> [2018-04-04].

Sveriges lantbruksuniversitet. (2018). *Landskapsarkitekt– Uppsala*. Tillgänglig: <https://www.slu.se/utbildning/program-kurser/program-pa-grundniva/landskapsarkitekt-ultuna/> [2018-03-03].

Universitets- och högskolerådet. (2018). *Universitets- och högskolerådets antagningsstatistik*. Tillgängligt: <https://statistik.uhr.se/> [2018-02-10].

Wingren, C. (2009). *En landskapsarkitekts konstnärliga praktik– Kunskapsutveckling via en självbiografisk studie*. Diss. Acta Universitatis agriculturae Sueciae 2009:27. Alnarp: Sveriges lantbruksuniversitet.

Icke publicerat material

Al- Ghorabi, Marita: Landskapsarkitektstudent på SLU Ultuna, intervju 24 februari 2018.

Andersson, Thorbjörn: forskare och universitetsadjunkt vid Institutionen för stad och land; avdelningen för landskapsarkitektur. SLU Ultuna. Skriftlig intervju 26 februari 2018.

Fors, Hanna: doktorand och forskningsassistent vid Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning. SLU Alnarp. Skriftlig intervju 6 mars 2018.

Göthlin, Jonna: Landskapsarkitektstudent på SLU Ultuna, intervju 24 februari 2018.

Jansson, Märit: Universitetslektor och forskare vid Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning. SLU Alnarp. Skriftlig intervju 28 februari 2018.

Jonsson, Pia: Landskapsarkitekt på Landskapslaget, intervju 5 mars 2018.

Karlsson, Jesper: Landskapsarkitektstudent på SLU Ultuna, intervju 15 mars 2018.

Ledin, Anton: Landskapsarkitektstudent på SLU Ultuna, intervju 6 mars 2018.

Lindeberg, Rut: Landskapsarkitektstudent på SLU Ultuna, intervju 24 februari 2018.

Robling, Anna: universitetsadjunkt vid Institutionen för stad och land; avdelningen för landskapsarkitektur. SLU Ultuna. Skriftlig intervju 15 mars 2018.

Svanold, Annelie: Landskapsarkitekt på Botkyrka kommun, intervju 8 mars 2018.

Åkerblom, Petter: universitetslektor vid Institutionen för stad och land; avdelningen för landskapsarkitektur. SLU Ultuna. Skriftlig intervju 26 februari 2018.

Åkerlund, Ulrika: Landskapsarkitekt på Boverket, telefonintervju 9 mars 2018.

Bilagor

1. Häftet

Mångfald bland resonemang och studenter:

Om Larkare och
landskapsarkitektens yrkesroll

Ett häfte av Mina Alsaadi

Varför håller du det här häftet i din hand?

Hej Larkare!

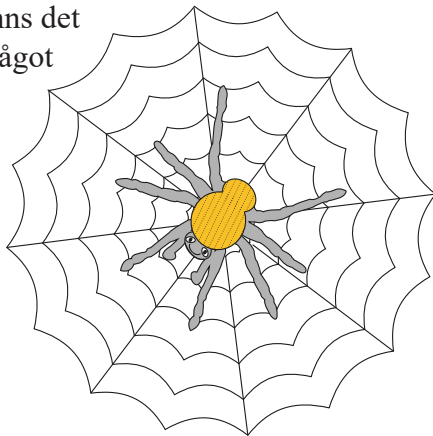
Det här häftet är utformat för att presentera landskapsarkitektens yrkesroll för nyantagna landskapsarkitektstudenter samt belysa frågan om mångfald bland studenter på programmet. I häftet används orden *Lark* och *Larkare*, dessa är förkortningar för landskapsarkitektprogrammet respektive landskapsarkitektstudenter. Benämningarna är populära för att de är kortare att säga och ger en känsla av grupp tillhörighet bland studenter och lärare på programmet.

Mitt namn är Mina Alsawadi och jag har gjort detta häfte som en del av mitt examensarbete. Häftets material har tillkommit under vårterminen 2018 från en litteraturstudie, intervjuer med landskapsarkitektstudenter och yrkesverksamma landskapsarkitekter samt en enkätundersökning som 193 Larkare svarade på. Häftet sammanflätar kunskap, erfarenheter och tankar som är till nytta för Larkare. Dess innehåll ger:

- » Olika resonemang på landskapsarkitektens yrkesroll
- » Kunskap om vilka studenterna på Lark är
- » Ett stöd vid reflektioner kring landskapsarkitektens yrkesroll, yrkesmöjligheter och yrkesutövande
- » Råd som går att tillämpa under studietiden på Lark

På utbildningen får studenter höra olika om landskapsarkitektens yrkesroll. En del beskriver landskapsarkitekten som gestaltande medan andra väljer att likna denna vid en ”spindel i nätet” bland olika ämnesexperter. Hos många studenter finns det en otydlighet kopplad till yrkesrollen, något som kan göra att de går miste om en tydlig känsla av sammanhang. Det är eftersträvansvärt att reflektera kring yrkesrollen och ha en tydlig bild av denna eftersom det kan ge ett ökat självförtroende under tiden på utbildningen och även senare i det framtida yrkesutövandet.

Samtidigt är allmänhetens kunskap om landskapsarkitektyrket bristfällig, det är få som vet att yrket existerar än mindre vad landskapsarkitekter gör. Det får en att undra vilka studenterna som lyckats hittat till landskapsarkitektutbildningen är. Denna fråga diskuterade vi kurskamrater under fikapauser redan första veckan på utbildningen. Då spekulerade många kring att det verkar saknas mångfald bland oss studenter som grupp, vilket grundades på att flertalet kurskamrater var kvinnor som verkade ha liknande bakgrunder. Idag är ämnet fortfarande aktuellt men ännu saknas den kunskap som behövs för att få ett förtydligande kring huruvida det råder bristande mångfald bland studenter eller inte. Kunskap om vilka landskapsarkitektstudenterna är kan ge oss ett svar på frågan.

Min förhoppning är att detta häfte ska förtydliga landskapsarkitektens yrkesroll för Larkare och väcka en medvetenhet kring frågan om mångfald bland oss studenter.

Trevlig läsning!

/Mina Alsawadi, Uppsala juni 2018

Innehållsförteckning

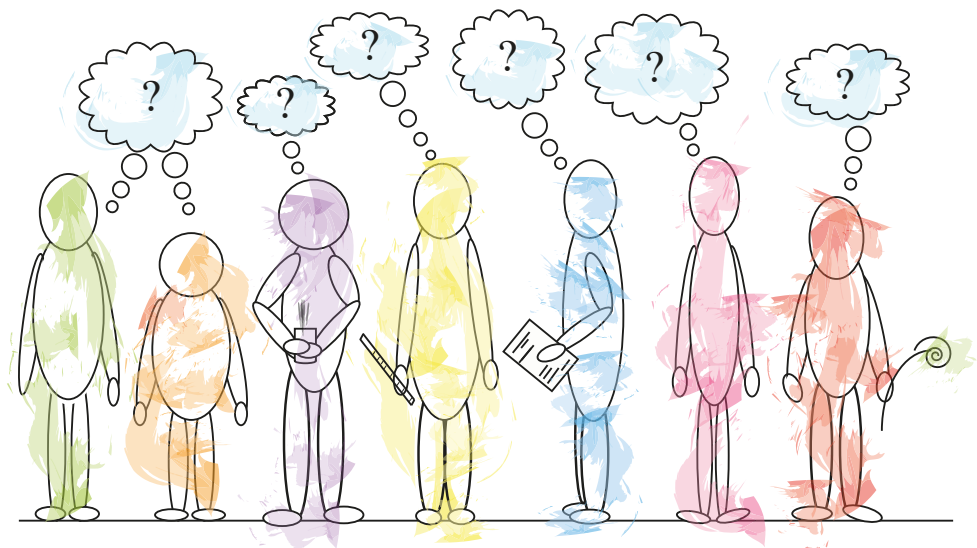
Vad säger litteraturen om yrkesrollen?.....	4
Hur ser Larkare på landskapsarkitekten?.....	5
Inblick: Jonna Göthlin.....	9
I huvudet på landskapsarkitektstudenter.....	11
Inblick: Ulrika Åkerlund.....	15
Vilka är vi Larkare?.....	19
Inblick: Anton Ledin.....	25
En bra landskapsarkitekt är.....	27
Inblick: Pia Jonsson.....	31
Råd från landskapsarkitekter.....	35
Råd från landskapsarkitektstudenter.....	37
Mina samlade råd från arbetet.....	39
Stödfrågor i reflekterandet.....	41
Tips på vidare läsning.....	42

Vad säger litteraturen om yrkesrollen?

I litteraturstudien studerades avhandlingar, hemsidor och böcker som berör landskapsarkitektens yrkesroll. Här är en sammanfattning av vad den studerade litteraturen säger om yrkesrollen:

- » Landskapsarkitektens yrkesroll är mångsidig eftersom arbetsuppgifterna varierar, detta beror på att landskapsarkitektyrket är brett.
- » Landskapsarkitekten är en person som med varierade utgångspunkter utformar naturmiljöer och urbana miljöer. Det innebär att landskapsarkitekten väger samman intressen med olika faktorer såsom estetik, funktion, ekologi, ekonomi och teknik.
- » Landskapsarkitekten har en bred kunskapsbas som denna använder i sitt yrkesutövande. Landskapsarkitekten kommunicerar tillämpad kunskap till berörda personer i varje enskilt fall.
- » I yrkesrollen är det vanligt förekommande att landskapsarkitekten agerar som samordnare för olika ämnesexperter i projekt.
- » I sitt yrkesutövande använder landskapsarkitekten en välutvecklad förmåga att se helheter.
- » Landskapsarkitekten använder en förståelse för förändring över tid, dynamik, i sitt yrkesutövande.

Hur ser Larkare på landskapsarkitekten?

I enkäten nämns följande saker återkommande i Larkares beskrivningar av landskapsarkitekten:

» En person som vill påverka samhället positivt och göra det bättre för människor och natur

» Arbetar i både en stor och liten skala

» Kan hantera dynamik genom levande material

» Har god kunskap om växtlighet

» Kan agera som samordnare för varierade kompetenser

» Har god helhetssyn

» Har god kännedom om sociala värden och hållbar utveckling

Ur enkätsvar framgår det att Larkare står på en gemensam grund som utgörs av den generella uppfattningen att landskapsarkitekten är en god kraft i samhället som vill förbättra miljöer för människor och natur.

Det framgår att det finns många olika resonemang kring landskapsarkitektens yrkesroll och att det synsätt man har kan vara skiftande, svårdefinierat och innefatta mycket. Det finns därmed inte bara *en* bild av vad en landskapsarkitekt är. Det är upp till var och en att forma sig till den landskapsarkitekt man vill vara.

Larkares svar på vad en landskapsarkitekt är, citat i urval:

”En som kan utforma offentliga-och privata utomhusmiljöer bättre än någon annan yrkesgrupp och som kan förstå sig på komplexiteten i människan, hennes beteende och dra nytta av det i utformningen.” - Kille i årskurs 1, Alnarp (19 år)

”En världsförbättrare”- Tjej i årskurs 5, Alnarp (25 år)

”Min bild, innan jag började, var: en person som gestaltar och planerar allt som är mellan och kring byggnader...parker, gator, torg, mötesplatser osv. Men nu har jag en luddig och oklar uppfattning...Det är ett brett yrke med inslag av estetik.”
- Kille i årskurs 1, Ultuna (28 år)

”Det kan vara väldigt olika. Alltifrån att arbeta strategiskt med samhällsutmaningar till att rita privatträdgårdar, förskolemiljöer och parker. Det som utmärker oss, som varken planarkitekter eller byggnadsarkitekter kan, är växtkännedomen. Det är därför viktigt att bibehålla och utveckla den kompetensen.”- Tjej i årskurs 5, Alnarp (37 år)

”En landskapsarkitekt är en multikonstnär med förmåga att förändra.” - Kille i årskurs 4, Ultuna (24 år)

” En landskapsarkitekt är en person som sätter form på problem och funktioner och förstår dynamiska processer. Vi är tränade i att inte bara förstå att en plats är ”bra” eller ”dålig” utan varför. Det gör att vi bättre kan förstå och förutse rörelser, rumsligheter, kontext och allt detta i olika skalor samtidigt.” - Kille i årskurs 5, Alnarp (30 år)

”En visionär som kan staka ut framtida riktlinjer.”
- Tjej i årskurs 5, Alnarp (29 år)

”En stressad svartklädd person som designar mellan husen i urbana miljöer.” - Kille i årskurs 4, Alnarp (30 år)

Inblick: Jonna Göthlin

Jonna är 27 år och går i årskurs fem på landskapsarkitektutbildningen. Hon gör för tillfället sin sista kurs på utbildningen och planerar en resa till Nya Zeeland. När hon inte sitter på ritsal på SLU spenderar hon tid på Kunskapsträdgården på campus Ultuna där hon arbetar extra som trädgårdsmästare.

Om utbildningen...

Jonna hörde talas om landskapsarkitektyrket på internet och beskriver att hon inte riktigt förstod vad utbildningen var för något utan bara sökte, blev antagen och fick reda på mer när hon väl var på plats. Hon berättar att hon valde landskapsarkitektutbildningen eftersom den kombinerar alla hennes kunskaper och intressen.

Jonna nämner att det var roligt att börja på utbildningen men att det också var en stor omställning och förvirrande då hon inte riktigt förstod vad hon höll på med och vad landskapsarkitektyrket innebar. Hon förklarar att hennes bild av yrket till en början mest handlade om att man sitter och ritar. Hon tycker att första året på utbildningen gav tid att reda ut vad yrket går ut på, vad en landskapsarkitekt är och förstå vad man gör här på utbildningen.

På frågan om vad Jonna tycker är det bästa med att läsa till landskapsarkitekt svarar hon att det är en rolig utbildning med många kreativa människor och en bred blandning av kurser. Det värsta är avsaknaden av raka svar på vad som är rätt eller fel. En insikt Jonna nämner att hon har fått under utbildningen är att man inte behöver kunna allt när man kommer ut i arbetslivet. Hon tycker att det inte känns lika läskigt att komma ut och jobba eftersom hon insett att man aldrig riktigt blir klar med att lära sig. Hon nämner "good enough" som ytterligare en viktig insikt: förståelsen om att man inte behöver överprestera.

Om landskapsarkitekten...

På frågan om vad hennes inre bild av landskapsarkitekten är svarar Jonna:

”Jag tror att i början försökte jag få en bild av vad en landskapsarkitekt är men nu mot slutet av utbildningen har jag insett att det inte bara finns en bild av vad en landskapsarkitekt är. Man formar själv hur man vill vara som landskapsarkitekt. Det känns som att vi som går utbildningen är väldigt olika och att det finns plats för alla när vi är färdiga. Jag har förstått att landskapsarkitektens roll är väldigt flexibel.”

Jonna anser att landskapsarkitekten är nödvändig för att knyta ihop helheten och få saker att fungera. Hon nämner att det som format henne som landskapsarkitekt hittills är viljan att skapa funktionella och naturliga miljöer. Jonna anser att den främsta egenskapen en bra landskapsarkitekt ska ha är engagemang. Därefter nämner hon samarbetsförmåga och kreativitet.

Jonna berättar att utomstående verkar förstå vad hon gör till en viss del, hon uppfattar att de flesta har bilden av att landskapsarkitekten mestadels sitter och ritar miljöer. En fördom hon tror finns mot landskapsarkitekten är att dennas jobb är flummigt och oviktigt.

På frågan huruvida Jonna känner sig som en landskapsarkitekt svarar hon att hon känner sig som det i sällskap med människor utanför SLU men inte när hon befinner sig på universitetet eftersom hon då främst känner sig som student. Vad gäller vilka typer av arbetsuppgifter hon vill arbeta med svarar hon att det kan vara svårt att veta exakt eftersom hon kan ha en bild av vilka uppgifterna är men att det kan komma att ändras sen när hon väl är på arbetsplatsen. Hon berättar att hon började fundera på frågan från årskurs tre och framåt. En sak känner hon sig säker på är att hon vill ha variation i de uppgifter hon får.

I huvudet på landsarkitektstudenter

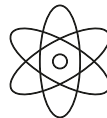
Taget ur enkätstudien: Vad tycker Larkare är det *bästa* med att bli landskapsarkitekt?

- » Det finns goda chanser att göra samhällsnytta
- » Landskapsarkitekturket och utbildningen är bred
- » Möjligheten att få utlopp för kreativitet

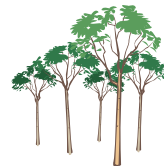

- » Landskapsarkitektur kombinerar teori och praktik med konst och vetenskap

- » Möjligheten till att påverka utemiljöer och människors liv

- » Man får arbeta med växter och miljön

- » Det är stor variation i arbetsuppgifter

Citat i urval:

”Bredden på ämnet, relevansen, att kunna göra skillnad, få utlopp för kreativitet”
– Tjej i årskurs 2, Ultuna (23 år)

”Kombinationen av arkitektur med levande material och hållbarhet ” - Kille i årskurs 4, Alnarp (23 år)

”Möjligheten att få vara med och påverka (och förhoppningsvis förbättra) människors vardag.” - Tjej i årskurs 5, Ultuna (25 år)

”Mångsidigheten, framtidstron och att det är tvärvetenskapligt.”
– Tjej i årskurs 3, Alnarp (28 år)

”Att man lär sig om många olika saker vilket ger fler perspektiv”
– Tjej i årskurs 4, Alnarp (25 år)

Taget ur enkätstudien: Vad tycker Larkare är det *värsta* med att bli landskapsarkitekt?

- » Otydlighet kring rollen som landskapsarkitekt
- » Att landskapsarkitektstudenter mestadels består av en homogen grupp

- » Stress kopplad till tidsbrist
- » Att det sällan finns facit på om något är rätt eller fel
- » Prestationsångest på grund av jämförelser med andra
- » Tidskrävande då man nästan aldrig känner sig "klar" med projekt

Citat i urval:

”Att man lär sig om många olika saker är också det värsta eftersom det ger en känsla av att man har lite kunskap om allt men inga djupa kunskaper att luta sig mot inom nåt specifikt ” – Tjej i årskurs 4, Alnarp (25 år)

”Osäkerhet kring yrkesrollen” – Tjej i årskurs 3, Alnarp (24 år)

”Lite homogen grupp av människor på utbildningen”
- Kille i årskurs 1, Ultuna (24 år)

”Att det aldrig finns ett rätt svar”
- Tjej i årskurs 3, Alnarp (25 år)

”Att det är svårt att skilja det jag gör i skolan med vad som är "jag". Man blir lätt sin prestation i ett kreativt yrke.” - Tjej i årskurs 5, Ultuna (27 år)

Inblick: Ulrika Åkerlund

Ulrika är landskapsarkitekt på Boverket i Karlskrona där hon har arbetat sedan 2006. Hon studerade på landskapsarkitektprogrammet i Alnarp och tog examen 2004. På Boverket arbetar hon bland annat med barn- och ungas utemiljöer och ekosystemtjänster, frågor hon tycker är viktiga.

Om utbildningen...

Ulrika blev landskapsarkitekt för att hon ville kombinera sitt samhällsengagemang med sitt intresse för naturkunskap och förena dessa med sin konstnärliga sida. Hon hörde talas om landskapsarkitekturtyrket via en vän och läste på om yrket hos studie- och yrkesvägledaren. Hon började utbildningen 1998 och förklarar att det inte fanns mycket landskapsarkitekter då.

Ulrika tycker att det var kul att börja på utbildningen eftersom det var en rolig grupp av människor i klassen och intressanta kurser. Hon tycker att nivån var generellt lite lägre än på andra utbildningar och att det berodde på att det var många breda introduktionskurser de första åren. Hon förklarar att hon tyckte att det gjorde att det blev otydligt vad man skulle kunna och att man inte hann gå in på djupet av ämnena, något som gjorde att det kändes lite osäkert vad det är man egentligen kunde.

Om sin yrkesroll just nu...

Efter att ha arbetat i tre år på institutionen för landskapsarkitektur på Alnarp med forskning och utbildning fick Ulrika en tjänst på Boverket som hade annonserat efter en person för ett uppdrag om att skriva en vägledning om bostadsnära natur. Ulrika berättar att Boverket arbetar mycket med utvecklingsprojekt och lite med handläggningsärenden.

Hon förklarar att de arbetar för att sammanställa den forskning som finns och ha dialog med kommuner, länsstyrelser och konsulter för att komma fram till hur kunskapen ska tillämpas i jobbet med plan- och bygglagen, översiktsplanering, detaljplanering och bygglov. Ulrika berättar att det finns en stor spridning i arbetsuppgifter bland landskapsarkitekterna på Boverket. De arbetar bland annat med regional planering, översiktsplanering, GIS- frågor (geografiskt informationssystem), gestaltungsfrågor och miljömål. Själv arbetar hon främst med landskapsanalysfrågor rörande grönområden, ekosystemtjänster, grön infrastruktur och landskapskonventionen. Ulrika berättar att hon även medverkar i andra myndigheters regeringsuppdrag där hon samarbetar med Naturvårdsverket, Trafikverket, Skogsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet och Jordbruksverket.

En rädsla Ulrika beskriver i sitt yrkesutövande är att vara otillräcklig:

”Det finns väldigt stora förväntningar på en myndighet som Boverket, vi är ju en kunskapsmyndighet och det är väl alltid en rädsla att man känner sig otillräcklig. För det finns mycket att göra i att sprida kunskap och ta fram material.”

Hon poängterar dock att hon känner färre rädsor nu än för tio år sen och att det kan bero på att de har suddats bort med åren allteftersom hon blivit tryggare i sin yrkesroll. När jag frågar Ulrika om när det är hon arbetar som bäst säger hon att hon gärna jobbar tillsammans med andra.

För henne är det viktigt att ha bra arbetskollegor. Hon förklarar:

”Man ska ha en trygg grupp som man jobbar i och som kan sporra en, en bra chef som sätter gränser för hur mycket man får jobba och som bekräftar det man gör. Glädjen i att arbeta handlar mycket om att få jobba med det man tycker är meningsfullt.”

Om landskapsarkitekten...

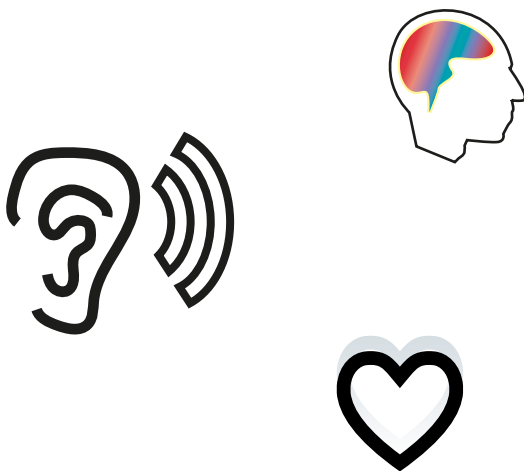
Ulrika berättar att hon har haft en skiftande bild av vad landskapsarkitekten är:

”Det är så mycket och den bilden har förändrats med tiden. Från början var det mycket att jag såg framför mig en projekterande, gestaltande landskapsarkitekt som ritade torg, parker, trädgårdar och bostadsområden. Men jag tror att det som är gemensamt för alla landskapsarkitekter är att man har en stadig bas i ekologi och naturvetenskapen. Att man har ett engagemang för samhället, för människor och deras miljöer. Att man i mer eller mindre utsträckning är intresserad av gestaltning, någon sorts formtänk. Jag upplever att med den yrkesroll jag har nu så arbetar man mycket med både naturvetare och kulturvetare och att man är en sorts brygga mellan de två. Det kan bli ganska polariserat mellan natur och kultur men man kan förstå båda läger. Man är även en brygga vad gäller form, till exempel mellan stadsplanerare och ekologer. Exempelvis att man kan skapa en form för det som stadsplaneraren vill uppnå men med ekologiska förtecken.”

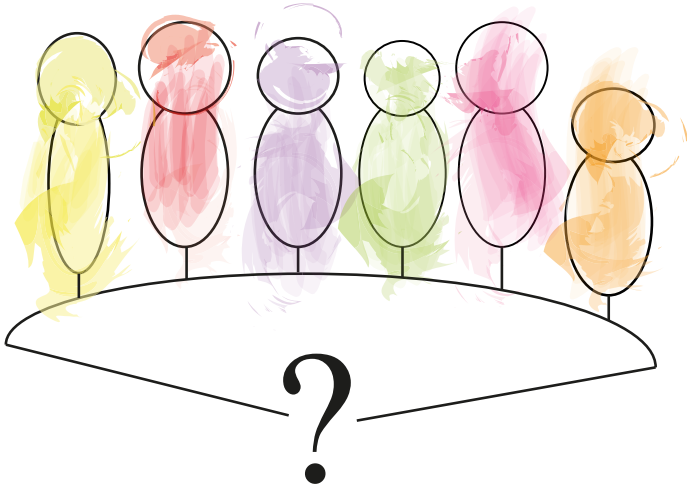

På frågan om vad det är som gör Ulrika till en bra landskapsarkitekt säger hon:

”Jag är en ganska ovanlig landskapsarkitekt i den bemärkelsen att jag kan regelverket rätt bra; hur lagstiftningen är utformad och om man kan styra eller inte. Jag är också lyhörd för vilka frågeställningar som är problematiska och försöker fånga upp dem och föra in det i ett vidare perspektiv. På Boverket jobbar vi tvärssektoriellt med ingenjörer, drifter, byggnadsantikvarier, geografer och ekologer: vi är många olika kompetenser och vi har ganska olika syn på saker och ting. Då är det viktigt att sätta in landskapsfrågorna i bredare sammanhang, konvertera och få gehör för de. Och det handlar inte bara om att påtala de hela tiden, utan även få människor att ta till sig det med hjärta och hjärna och anamma synsättet och tankesättet.”

Vilka är vi Larkare?

Enkätstudien visar att:

- » En klar majoritet befinner sig i mitten av 20-årsåldern.
- » 77 procent Larkare är tjejer.
- » 20 procent har utländsk bakgrund (är födda i utlandet eller har en/två föräldrar födda i utlandet).
- » 65 procent har akademikerföräldrar. Cirka 3 procent har arkitektföräldrar.

- » Majoriteten hörde talas om landskapsarkitektutbildningen via bekanta. Det näst vanligaste sättet är via internet eller en utbildningskatalog.

- » 53 procent är uppväxta i stad och 30 procent på landsbygd. 17 procent har växt upp både i stad och på landsbygd.

- » 66 procent har bott merparten av sina liv i ägda småhus såsom villa och radhus. 18 procent har bott i hyresrätt i flerbostadshus.

- » 11 procent började studera på landskapsarkitektutbildningen direkt efter gymnasiet.

- » 61 procent har studerat på en annan utbildning innan de började på landskapsarkitektprogrammet.

- » 84 procent har jobbat innan påbörjade studier på programmet.

Vad gäller studier har de flesta Larkare studerat följande:

1. Konst

4. Lärare

2. Ingenjörskonst

5. Media och kommunikation

3. Språk

6. Miljövetenskap

Utöver detta uppger Larkare en variation av studier:

Datavetenskap

Etnologi

Musik

Genusvetenskap

Apotekare

Film

Stadsplanering

Statsvetenskap

Retorik

Bebyggelseantikvarie

Psykologi

Biologi

Design

Teologi

Juridik

Trä- och textilhantverk

Husarkitektur

Kemi

Möbelpetserare

Personalvetare

Pilot

Trädgårdsskötsel

Ekonomi

Florist

Astronomi

Teater

Vård

Filosofi

Meteorologi

Historia

Vad gäller jobb har de flesta Larkare arbetat med:

1. Serviceyrken (yrken inriktade på kundbetjäning) vilket i detta fall innefattar arbete på kafé, restaurang, butik, hotell samt jobb som städerska och bartender
2. Förskola eller lärare
3. Vård
4. Lagerarbetare
5. Trädgårdsskötsel
6. Receptionist

Utöver detta uppger en eller flera studenter arbete som:

Lantbrukare

Fabriksanställd

Musiker

IT- support

Hästkötare

Maskinoperatör

Markpersonal

Militär

Projektledarassistent

Försäkringsbolagsanställd

Florist

Au pair

Postman

Säljare

Många Larkare uppfattar att de är en homogen grupp, det syns i enkätsvaren där flertalet listar detta som det värsta med att bli landskapsarkitekt. Ur enkätstudiens resultat går det att anta att Larkare är en homogen grupp, något som stöder flertalets uppfattning. Siffrorna visar att det finns en liten mångfald bland studenterna eftersom de flesta är likartade vad gäller kön, ålder samt härkomst och har liknande socioekonomiska bakgrunder med hänseende till arbetserfarenhet, tidigare utbildning, föräldrars utbildningsnivå, boendeform och uppväxtplats.

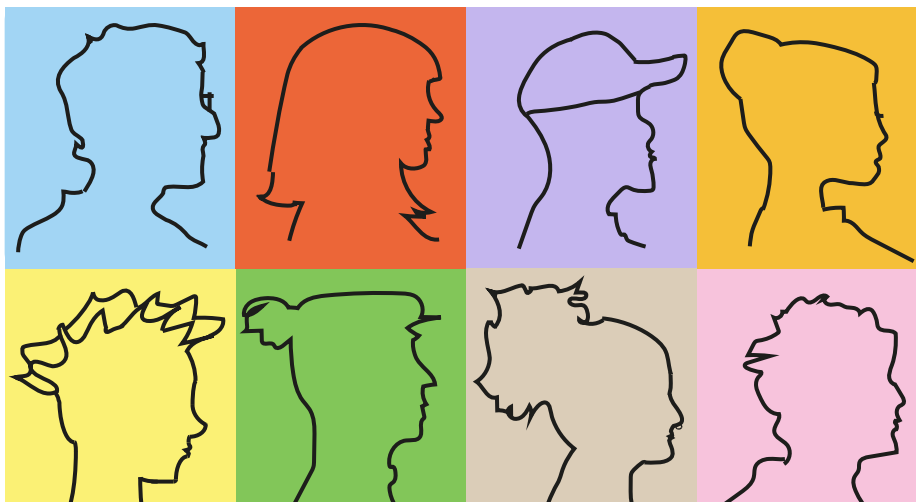
Ur resultatet från enkäten framträder en ”typisk” Larkare:

- » Kvinna i mitten av 20-årsåldern
- » Född i Sverige med svenskfödda föräldrar
- » Har föräldrar som är akademiker
- » Jobbar och studerar innan påbörjade studier på Lark och kommer därmed inte direkt från gymnasiet
- » Har bott merparten av sitt liv i ägt småhus
- » Uppväxt i stad
- » Har hört talas om landskapsarkitektutbildningen via bekanta

I resultatet av enkäten framgår det att många studenter önskar en större mångfald bland landskapsarkitektstudenter på programmet. Detta är något som SLU kan arbeta för att uppnå. Varje student bidrar med sitt personliga perspektiv och sin individuella smak som utgörs av livserfarenheter och arv. En större mångfald bland studenter skulle därför innebära att fler perspektiv, erfarenheter och kunskaper kan delas.

Risken med att majoriteten av blivande landskapsarkitekter har en och samma medelklassbakgrund är att deras fördomar kan ta över vid planering och gestaltning av miljöer som ska användas av alla människor i samhället. En homogen grupp kräver att man lyssnar på olika människor med varierande bakgrunder, det blir svårt att representera den mångfald samhället består av om landskapsarkitekterna är en ensidig sammansättning av människor. En mångfald bland landskapsarkitekter skulle göra att kåren utvecklas med de ständigt föränderliga förutsättningarna i samhället.

Anton är 21 år och går i årskurs tre på landskapsarkitektprogrammet. Eftersom Anton bor i Stockholm pendlar han till Ultuna med kollektivtrafiken. Han tycker att pendling har mycket med mental inställning att göra. För honom funkar det bra eftersom tiden på pendeltåget går till att koppla av.

Om utbildningen...

Anton hörde talas om landskapsarkitektutbildningen på en informationssida på internet. Han berättar att han inte riktigt visste vad landskapsarkitektyrket var förrän efter första terminen. Anton säger att han valde landskapsarkitektprogrammet eftersom han tycker om trädgård, odling och växter. Att skapa med växter är hans huvudintresse men han poängterar att hans engagemang har vuxit i och med utbildningen eftersom han även har blivit intresserad av sociala frågor såsom stadsbyggnad. Anton tycker att det bästa med att läsa till landskapsarkitekt är bredden på ämnen man läser. Han tycker det ger goda möjligheter att finna sitt intresseområde och fördjupa sig inom det.

Anton tror att utomstående endast förstår vad han gör på ett ungefär och anser att det ibland inte är värt att försöka förklara då många har en förutfattad mening om att det är nånting det inte alls är. Han förklarar vidare:

”Jag tänker att eftersom det är svårt att få en tydlig bild av vad det egentligen är för yrke så är det svårt för många att förstå. Att de ser det som ett yrke som är ”flummigt”, otydligt och att det endast innebär att det är estetiskt... Om man ska vara fördomsfull så kan man gissa att folk tror att man inte gör sån stor nytta utan tror att det är ett lyxjobb.”

På frågan om Anton kan nämna något han vet idag som han inte kunde ana i början av utbildningen säger han:

”Jag hade ju en allmän syn på utbildningen i början och sen dess har man fått en djupare och bredare bild på vad landskapsarkitekten kan vara. Jag tycker det är bra att utbildningen innehåller en stor variation av kurser de första åren så att man inte blir stagnerad i tanken på vad yrket innebär utan man håller det rätt så öppet.”

Om landskapsarkitekten...

På frågan om vad hans inre bild av landskapsarkitekten är svarar Anton:

” Först hade jag en ganska stagnerad bild av att man i yrket klassiskt sitter på ett kontor och ritar illustrationsplaner eller projekterar markplaner. Men nu ser jag att man kan ha många olika positioner som landskapsarkitekt, att det är väldigt brett och att man kan nischa sig inom det man vill. Efter de senaste kurserna jag har haft har jag insett att det finns ett bredare spektrum av skalor man kan jobba med.”

Anton tycker att landskapsarkitekten är nödvändig eftersom yrket i många fall innebär att man ska väga samman olika intressen och försöka göra många människor nöjda eftersom man har ett ansvar mot medborgare, samhälle och företag. På frågan om vilka egenskaper Anton tycker gör en bra landskapsarkitekt svarar han lyhördhet för olika intressen samt god förmåga att argumentera för tagna beslut.

Anton säger att han idag inte riktigt vet vilka typer av arbetsuppgifter han vill arbeta med men att han är intresserad av att rita in detaljer och att arbeta med växter på ett eller annat sätt. Han tycker inte det känns inspirerande att arbeta utan element av grönstruktur i projekt. Anton berättar att han kommit tillräckligt långt på vägen för att kunna känna sig som en landskapsarkitekt. Anton anser att det som har format honom som landskapsarkitekt hittills är lärare. Men han påpekar att han till en viss del inte anser sig vara så formad och att han inte låser sig vid förebilder rent estetiskt utan försöker vara öppen för att testa olika och nytt hela tiden.

En bra landskapsarkitekt är...

Taget ur enkäten, de två vanligaste egenskaperna som Larkare nämner behövs för att vara en bra landskapsarkitekt är:

- » Kreativitet
- » Samarbetsvilja

Därefter nämns dessa egenskaper återkommande:

- » Lyhördhet
- » Engagemang
- » Kompromissvillighet
- » Kommunikationsförmåga
- » Frågvishet
- » Empati
- » Kritiskt tänkande
- » Öppenhet

Citat i urval:

”Öppensinnad, kompromissbenägen, kreativ och att man kan hantera att ens egna åsikter inte alltid är de bästa för projektet.” - Kille i årskurs 5, Ultuna (23 år)

”Ödmjukhet i sina begränsningar när det kommer till fördjupad kunskap och kunna ta in hjälp utifrån. En landskapsarkitekt måste våga tänka utanför boxen och sträva efter ett bättre, jämförbart samhälle med godare folkhälsa, bättre miljö och gladare invånare.”
- Tjej i årskurs 3, Alnarp (24 år)

”Olika beroende på framtida nisch. Som planerare mer analytisk och strategisk. Gestaltare mer kreativ. Projekterare mer teknisk kunnig”
- Tjej i årskurs 4, Alnarp (23 år)

”Bör vara en person med ett kritiskt öga på samhället med driv att förändra till det bättre.” - Tjej i årskurs 5, Alnarp (28 år)

”Bred kunskap, god argumentation och skinn på näsan - vi måste kunna stå på oss, vilja lära oss mer och samtidigt vara ödmjuka inför vad vi inte har spetskompetens inom. Det är viktigt att vi inte viker oss för lätt och kan argumentera för vår sak.” – Tjej i årskurs 5, Ultuna (23 år)

Vad tycker anställda landskapsarkitekter vid institutionerna för landskapsarkitektur på SLU gör en bra landskapsarkitekt?

Ett urval säger:

”En god landskapsarkitekt är lyhörd och nyfiken, alltså en som kan arbeta självständigt genom att lyssna och känna in vad som behövs för att skapa en god bebyggd miljö. En god landskapsarkitekt förstår vitsen med att arbeta med andra yrkesgrupper, och att den skicklige landskapsarkitekten kan arbeta genom andra yrkesgrupper. En god landskapsarkitekt har både kompetens och redskap för att förändra landskap så att de blir ändamålsenliga för den verksamhet eller syfte platsen är avsedd till. För en landskapsarkitekt är hållbar utveckling och att främja alla slags ekosystemtjänster självklarheter.”

- Petter Åkerblom, SLU Ultuna

”Förmågan att hantera och omsätta många olika typer av kunskap i ett rumsligt sammanhang: både ämnesmässigt (landskapsarkitektens omfattande kunskapsfält med historia, växtkännedom, människa, planering, gestaltning, förvaltning och allt däremellan) och allt från egen kunskap till beprövad erfarenhet till vetenskapligt belagd kunskap.”

- Märit Jansson, SLU Alnarp

”Inlevelseförmåga och samarbetsförmåga”

- Anna Robling, SLU Ultuna

”Vad som gör en god landskapsarkitekt beror på vad man väljer att arbeta med. Man behöver vara bra på olika saker beroende på om man arbetar med planering, design eller förvaltning och beroende på om man arbetar inom praktiken eller forskningen. En sak som alla landskapsarkitekter behöver vara bra på är att röra sig mellan olika skalor och kunna fokusera på detaljer och samtidigt ha koll på helheten. Man behöver också kunna se en situation ifrån olika intressenters perspektiv och beakta allas behov.”

- Hanna Fors, SLU Alnarp

”Samhällsengagemang, förmåga, samarbetsvana, estetisk förmåga, kunskaper i kärnfrågorna, erfarenhet.”

- Thorbjörn Andersson, SLU Ultuna

Inblick: Pia Jonsson

Pia jobbar på Landskapslaget i Stockholm, ett fristående landskapsarkitektkontor som arbetar med stadsbyggnad och landskapsarkitektur. Hon började studera på landskapsarkitektutbildningen 2006. Hon studerade de tre första åren i Alnarp, gjorde praktikkurs i Ultuna och spenderade en utbytestermi på arkitekturskolan i Valencia, Spanien.

Om utbildningen...

Pia hade till en början tänkt bli husarkitekt då hon inte visste att det fanns landskapsarkitektur. Hon ville jobba med nåt kreativt och kom därför in på arkitektur. Samtidigt ville hon också hålla på med miljö. Efter att ha hört om landskapsarkitektyrket från sin pappa kollade hon upp utbildningen, sökte och kom in. Då visste hon inte riktigt vad yrket innebar förutom att man kunde vara kreativ. Att börja utbildningen var väldigt kul då man fick göra så mycket och olika saker, berättar Pia. Hon beskriver att det samtidigt var förvirrande eftersom hon hade trott att det mest skulle handla om att rita trädgårdar. Idag är hon glad över att det inte bara handlade om det. Hon förklarar:

”Det var mycket att lära sig om stadsplanering också. Jag tyckte det var väldigt kul och spännande. Jag visste inte riktigt vad jag gett mig in på.”

Om sin yrkesroll just nu...

Om sitt jobb på Landskapslaget berättar Pia:

”En arbetsvecka för mig är varierad. Just nu jobbar jag med fem projekt och då är det några som handlar om projektering och bygghandling och andra om att lägga en vision och planering för större områden och jobba med koncept. I några projekt jobbar jag i dialog och ordnar events. Så jag tycker blandningen av att få vara ute, träffa folk och se hur det fungerar mellan människor och att sitta framför datorn och rita gör att det blir väldigt kul, varierat.”

Pia säger att hon uppskattar att ha varierande arbetsuppgifter där hon kan jobba allt ifrån visionärt i stor skala till att göra en design på en detalj för en plats.

På frågan om vad Pia tror gör henne till en bra landskapsarkitekt svarar hon:

”Jag har ett intresse för alla mervärden som man kan skapa. Och då handlar det ganska mycket om det sociala: människorna. Jag är medveten om att alla inte är som jag och att man måste försöka blanda in flera olika grupper i hela processen när man ska planera en stad eller göra en vision.”

Pia berättar att hennes involvering i andra projekt utanför jobbet har gett henne ett brett kontaktnät och att detta har möjliggjort att hon kan få in olika människors perspektiv i projektprocesser.

De rädslor Pia kopplar till sitt yrkesutövande är kritik, ”magont-team” där samarbetet i gruppen är trögt samt att planera platser som inte anses vara bra enligt de människor som använder de. På frågan om när Pia anser sig arbeta som bäst svarar hon att det sker när hon har drömteamet. Då kan hon brainstorma idéer och känna att alla inspirerar varandra.

Om landskapsarkitekten...

Pia förklarar att hennes bild av landskapsarkitekten ändrades mycket under utbildningen:

”Bilderna gick från att man sitter och ritar och kan mycket om växter till att bli mycket större och inkludera stadsbyggnad. Jag tror att jag då tyckte att det började bli mer spännande. Speciellt när det handlar mycket om det sociala och människor. Plötsligt var det som att staden fick en annan betydelse för mig, man började se andra saker när man gick längs med gatan.”

På frågan om vad en landskapsarkitekt är för Pia idag svarar hon:

”Nuförtiden är det någon som är länken mellan det där teoretiska och lite mer strukturella och hur vi vill att vårt samhälle ska vara både vad det gäller miljö och form. Länken mellan det fysiska och människor, integration, möten och så. Det är väldigt stort. Det är allt från att projektleda ett helt projekt med olika personer till att jobba med stadsvisioner eller rita en detalj, till exempel en specifik bänk. Det är väldigt varierat. Och just stadsvisioner är stort eftersom det handlar om hela vår värld och våra relationer till varandra. Möten mellan människor och hur vill vi leva. Det går in en del i politiska frågor och framtidsvisioner för hela vårt samhälle.”

Råd från landskapsarkitekter

Blandade citat och sammanfattade intervju svar:

”Var öppen, nyfiken, omvärldsorienterad, engagerad, försök skaffa dig en bild av vad yrkets olika roller är, frågvis, försök efter hand hitta ditt intresseområde inom det ganska stora område som är landskapsarkitektens.”

- Thorbjörn Andersson, SLU Ultuna

Ta vara på ditt intresse för samhället, jobbet blir roligare då. Åk på studieresor till olika platser och kolla hur andra arbetat där. Lär dig av utvärderingar av vad som har varit dåligt och bra med dessa platser. Och ha inte så mycket press på dig själv. Var inte heller rädd för att jobba med väldigt många olika saker; inom yrket behövs det olika personer inom olika områden.

/Pia Jonsson, Landskapslaget

”Att ta till vara den egna drivkraften och hitta de egna fördjupningarna genom utbildningen samt att fundera över landskapsarkitektens yrkesmöjligheter, roll och möjligheten att ta ett samhällsansvar som landskapsarkitekt.”

- Märit Jansson, SLU Alnarp

”Var nyfiken och lär dig lite om allt innan du bestämmer dig för vilken slags landskapsarkitekt du vill bli. Det är viktigt att kunna lite om allt oavsett vilken väg du till slut väljer att gå för att förstå och kunna kommunicera med andra inom fältet. ”

- Hanna Fors, SLU Alnarp

”Att vara nyfiken, öppet lyssna och lära av erfarenheten de möter vid universitetet, i litteraturen och på studiebesök och praktikplatser. Att konstnärlig skicklighet betyder mer än att förverkliga sig själv. Att varken studenter eller yrkesverksamma landskapsarkitekten ritar anläggningar, utan bara något som kan byggas som sedan måste tas om hand över lång tid. Att landskapsarkitektens insikter om vad som ”händer sedan” skiljer sig från andra arkitekter i och med att vegetationsutvecklingen gör att utemiljön hela tiden utvecklas. Landskapsarkitektstudenter bör därför fokusera starkt på vegetationsdynamik, skötselns betydelse för att förverkliga landskapsarkitektens visioner och att det därför många gånger lönar sig att ”tänka efter före” om man vill skapa goda platser för människor både på kort och lång sikt.”
- Petter Åkerblom, SLU Ultuna

Skaffa praktisk erfarenhet och ge dig ut för att titta på skötseln på platser och se hur saker fungerar i verkligheten. Det är även bra att ha koll på ekonomi, man behöver inte vara en expert men det är bra att veta att det är en styrande faktor i projekt.
/Annelie Svanold, Botkyrka kommun

”Ta vara på handledningstillfällena. Ta vara på dina kurskamraters kunskaper och synpunkter. Samarbeta, fråga och hjälp varandra!”
- Anna Robling, SLU Ultuna

Följ ditt hjärta, gör det du tycker är roligt. Man kan bli den bästa landskapsarkitekten man kan bli om man kombinerar sitt engagemang med det man specifikt brinner för. Inom yrket finns det stora möjligheter att skapa sin egen nisch, om man vill ha roligt och bli bra ska man satsa på sin nisch.
/Ulrika Åkerlund, Boverket

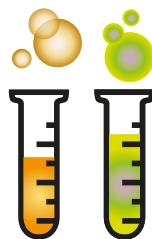
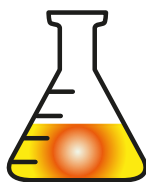
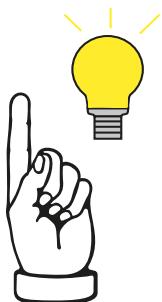
Råd från landskapsarkitektstudenter

Taget från sammanfattade intervju svar från landskapsarkitektstudenter:

» Ta en dag i taget på utbildningen. Bli inte överväldigad av övningar och det som krävs av en. Det ordnar sig oftast.
/Marita, årskurs 1

» Ta inte saker på alltför stort allvar. Ta tillfället i akt att experimentera och testa idéer för det är under utbildningen man kan göra fel.
/Anton, årskurs 3

» Ta vara på tiden du får tillhanda på kurser, strunta inte i delen som är schemalagd som "eget arbete".

/Rut, årskurs 2

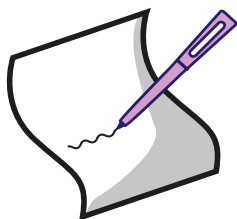
» Ha roligt genom utbildningen! Ta inte saker på ett alltför stort allvar, se till att ta det lugnt och ha kul. Press och stress kan motivera en till att få saker gjorda men det finns en gräns för hur mycket man kan tåla, en balans är värd att sträva efter.

/Jonna, årskurs 5

» Ta för dig på utbildningen, våga fråga och göra fel. Skissa mycket, intressera dig och ställ dumma frågor. Det är bättre att göra det nu under utbildningen än senare.

/Jesper, årskurs 4

Jag har en fråga...

Mina samlade råd från arbetet

Arbetet med häftet har varit en lång resa med många inblandade. Det har resulterat i insikter som jag har sammanfattat för Larkare att ta del av:

» Fundera över landskapsarkitektens roll och vilka yrkesmöjligheter det finns. Sök efter ditt intresseområde: det som engagerar just dig. Skaffa dig en egen uppfattning av yrkesrollen och yrket genom att göra besök på kontor; privata, kommunala och statliga. Ställ frågor till landskapsarkitekter och berätta om dina funderingar.

» Reflektera kring varför du går utbildningen, både på en övergripande och en detaljerad nivå. För generella funderingar se avsnittet *Stödfrågor i reflekterandet*. För att reflektera över ditt syfte mer ingående kan du i början av varje kurs skriva ner dina personliga mål med att läsa den. Under kursens gång kan du återgå till det du har skrivit för att påminna dig om vad det är du vill uppnå.

» Var medveten om frågan om mångfald, denna är viktig att förhålla sig till och reflektera kring.

» Lyssna och iaktta men våga vara kritisk och ifrågasättande. Sluta aldrig reflektera kring det du lär dig och de omständigheter som omger dig.

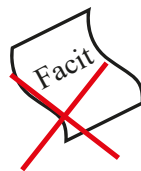
» Engagera dig i organisationer om du vill skapa eller bredda ditt kontaktnät och vara med och påverka branschen eller göra förändringar i specifika hjärtefrågor.

» Du är på utbildningen för att lära dig, ingen förväntar sig att du kan allt redan. Se allt på universitet som ett lärandetillfälle. Våga fråga om hjälp, från såväl kurskamrater som lärare.

» Landskapsarkitektens yrkesroll och utbildning är bred. Du kan forma utbildningen efter dina intressen och välja att rikta in dig på de frågor som engagerar dig mest och som du vill jobba med i framtiden.

» Tro på dig själv och din egen förmåga, du kan oftast mer än vad du tror. Med detta sagt kommer du dock aldrig få slut på nya saker att lära dig. Du är inte ensam om detta, arbetslivet är till för oss att använda våra lärdomar lika mycket som att bjuda på nya.

» Acceptera att det inte alltid finns ett rätt eller fel. Vårt arbete innehåller en blandning av abstrakt och konkret tänkande, med det följer en förståelse för att det inte alltid finns raka svar, så kallade ”facit”.

» Stressa inte upp dig i onödan. Skriv ned delmål som hjälp till att uppnå det större målet. Du behöver inte överprestera om du inte vill, pröva att sänka nivån. Ingen kommer att tacka dig när du är utbränd.

» Prata med varandra! Knyt an till studenter från andra årskurser, det finns mycket att lära från varandra. Fokusera på nuet och ha kul under utbildningen. Ha ett liv utanför plugget. Universitetet och aktiviteter relaterade till landskapsarkitektur är inte allt.

Stödfrågor i reflekterandet

Det sägs att det vanligtvis tar lång tid innan en nybörjare inom arkitekturvärlden känner professionell säkerhet och att utvecklingen kan sträcka sig långt efter studietiden. Arkitekturutbildningar liknas därför vid en ”black box” baserat på uppfattningen att studenterna börjar som amatörer och slutar som arkitekter, utan att ha kunskap om vad som sker där emellan.

Det här häftet motbevisar till en viss del ”black box” myten eftersom resultatet av enkäten och intervjuer visar att studenter visst reflekterar över sin kunskap och förståelse för den blivande yrkesrollen och kan förmedla sina tankar rörande detta. Min förhoppning är att detta häfte ska hjälpa och inspirera Larkare till vidare, nyanserade reflektioner över landskapsarkitektens yrkesroll och väcka en medvetenhet kring frågan om mångfald bland studenter. Att reflektera kring yrkesrollen kan leda till att man får en tydligare bild av denna. Detta är viktigt eftersom det kan ge en inre trygghet som resulterar i ett självsäkert handlande under tiden på utbildningen och i det kommande arbetslivet.

Dessa frågor är utformade för vidare, individuell reflektion:

- » Varför valde du landskapsarkitektutbildningen?
- » Vad är din inre bild av landskapsarkitekten?
- » Är landskapsarkitekten nödvändig? Varför?

Tips på vidare läsning

Dessa källor är rekommendationer för dig som vill läsa vidare om landskapsarkitektyrket, landskapsarkitektur och (landskaps)arkitektstudenter:

- » Hemsidan tillhörande ECLAS (European Council of Landscape Architecture Schools): denna organisation har funnits sedan starten av landskapsarkitektutbildningarna i Europa och arbetar för att utveckla och stärka kontakt och dialog mellan utbildningarna. URL: <http://www.eclas.org/>
- » Hemsidan till International Federation of Landscape Architects, IFLA: organisationen representerar landskapsarkitektyrket och har medlemmar över hela världen. Organisationens mål är att erbjuda ledarskap och nätverk för att stödja utvecklingen av landskapsarkitektyrket såväl som attraktiva och hållbara utemiljöer. URL: <https://www.ifla.org/>
- » Hemsidan till Sveriges arkitekter, den samlande organisationen för samtliga arkitekttyper. URL: <https://www.arkitekt.se/att-bli-och-vara-landskapsarkitekt/>
- » Jadwiga Krupinskas bok *Att skapa det tänkta: en bok för arkitekturintresserade* ger en inblick i hur arkitektstudenter uppfattas av en som betraktar dem utifrån.

2. Enkäten på svenska

Vilken årskurs går du? *

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Vilket campus studerar du på? *

- Alnarp
- Ultuna

Ålder? *

Ditt svar

Kön? Med kön menas könsidentitet, alltså det kön du själv känner dig som. *

- Tjej
- Kille
- Annat alternativ
- Osäker

Har du utländsk bakgrund (född i utlandet eller har en/två föräldrar som är födda i utlandet)? *

- Ja
- Nej

Välj det påstående som passar in på dig *

- Jag har arkitektförälder/föräldrar
- Jag har förälder/föräldrar som är akademiker
- Inget av ovanstående alternativ

Var är du uppvuxen? *

- Landsbygd
- Stad
- Båda

Min boendeform merparten av livet hittills: *

- Hyresrätt i flerbostadshus
- Ägda småhus (till exempel villa eller radhus)
- Bostadsrätt i flerbostadshus
- Annat

Började du på Lark direkt efter gymnasiet? *

- Ja
- Nej

Studerade du på en annan utbildning innan Lark? I sådana fall vad? *

Ditt svar

Jobbade du innan Lark? I sådana fall med vad? *

Ditt svar

Hur hörde du talas om landskapsarkitektutbildningen? *

- Mässa
- Utbildningskatalog
- Hörde om det via bekanta
- Internet
- Studiebesök
- Via studie- och yrkesvägledare
- Annat

Vad tycker du är bäst med att läsa till landskapsarkitekt? *

Ditt svar

Vad tycker du är det värsta med att läsa till landskapsarkitekt? *

Ditt svar

Vad är en landskapsarkitekt för dig? *

Ditt svar

Vilka egenskaper tror du behövs för att vara en bra landskapsarkitekt? *

Ditt svar

SKICKA

3. Enkäten på engelska

What grade are you in?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

At which campus do you study? *

- Alnarp
- Ultuna

Age? *

Kort svarstext

Gender? Gender refers to gender identity; what gender you feel like. *

- Girl
- Boy
- Other alternative
- Not sure

Do you have a foreign background (born abroad or have one/two parents born abroad)? *

- Yes
- No

Choose the statement that applies to you *

- One/both of my parents work with architecture
- One/both of my parents are academics
- None of the above

Where did you grow up? *

- Countryside
- City
- Both

My form of housing for most of my life so far: *

- Rental flat in an apartment block
- (Semi-) detached house (for an example a villa or row house)
- Tenant- ownership in an apartment block
- Other

Did you start studying at Lark right after High school? *

- Yes
- No

Did you study at another education prior to Lark? If so, what? *

Lång svarstext

Did you work prior to Lark? If so, with what? *

Lång svarstext

How did you hear about the landscape architecture program? *

- At a fair
- Catalogue
- I heard about it from acquaintances
- The internet
- Study visit
- Student counsellor
- Other

What do you think is the best about becoming a landscape architect? *

Lång svarstext

What do you think is the best about becoming a landscape architect? *

Lång svarstext

What do you think is the worst about becoming a landscape architect? *

Lång svarstext

What is a landscape architect to you? *

Lång svarstext

What qualities do you think are necessary to being a good landscape architect?

Lång svarstext

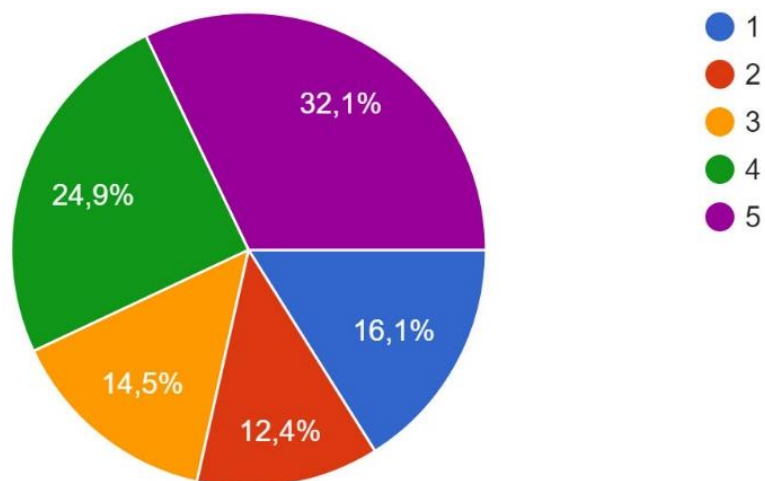
---

4. Resultatet av enkätens sakfrågor

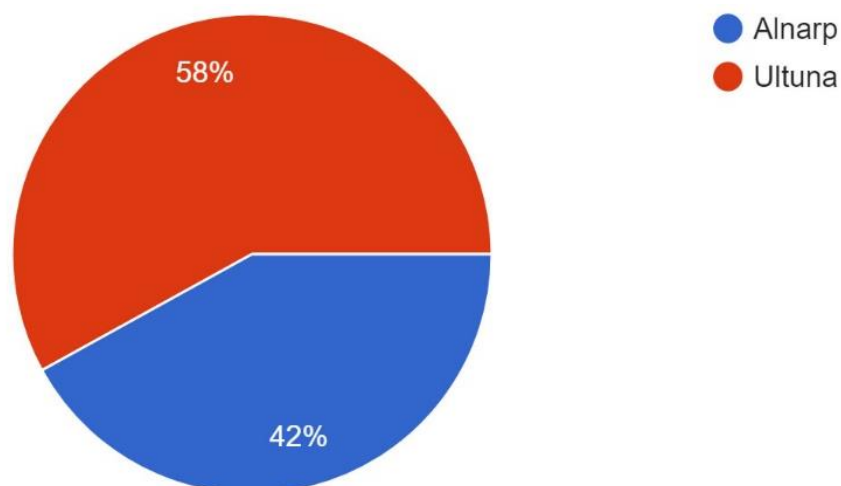
Här redovisas resultatet av enkätens sakfrågor i form av diagram.

Vilken årskurs går du i?

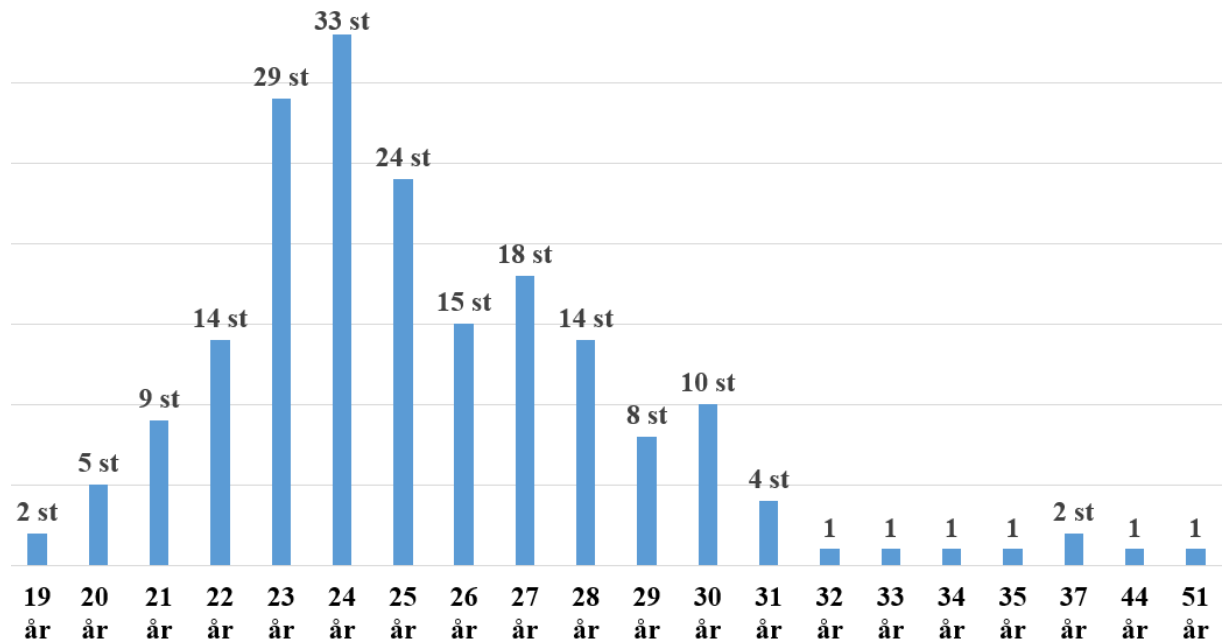
Figur 7. Diagrammet visar årskursfördelningen bland respondenterna. Majoriteten av studenterna som svarade på enkätens frågor befinner sig i de högre årskurserna, årskurs 4 och 5.

Vilket campus studerar du på?

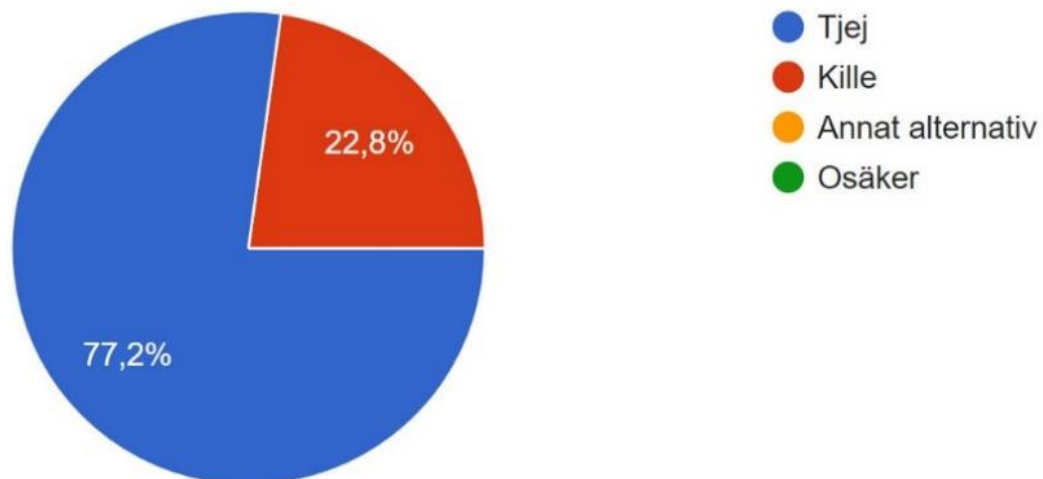
Figur 8. Fördelningen av respondenter sett till campus är relativt jämn med en viss övervikt av studenter vid Ultuna.

Ålder?

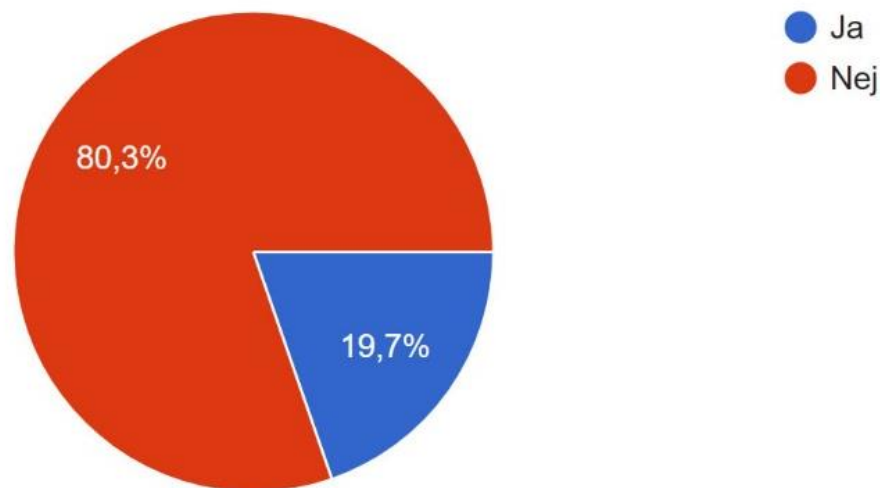
Figur 9. Stapeldiagrammet visar åldersfördelningen bland landskapsarkitektstudenterna. Resultatet visar att majoriteten är 24 år och att de flesta är 22–28 år.

Kön? Med kön menas könsidentitet, alltså det kön du själv känner dig som.

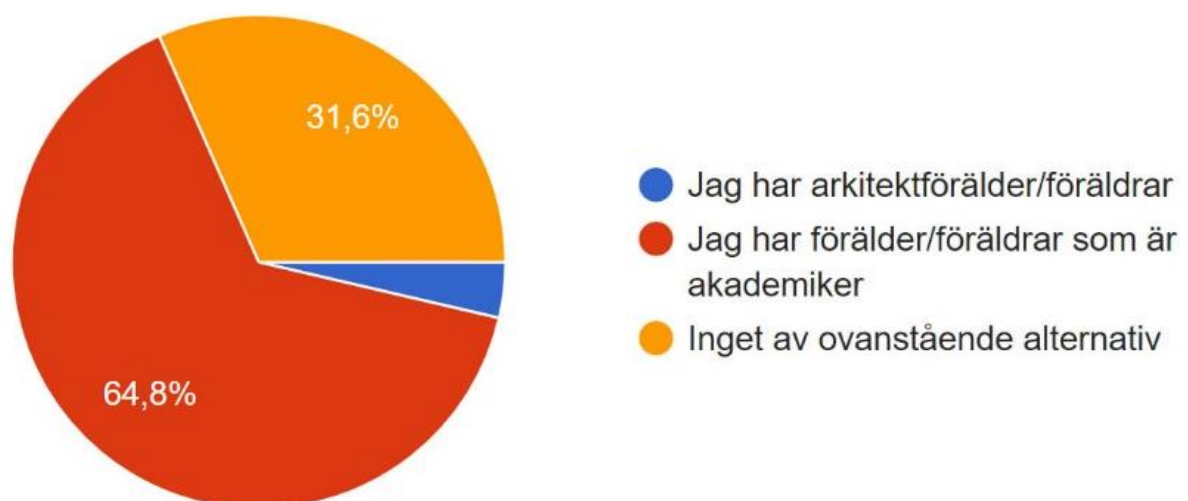
Figur 10. En klar majoritet på programmet är kvinnor, 23 procent är män.

Har du utländsk bakgrund (född i utlandet eller har en/två föräldrar som är födda i utlandet)?

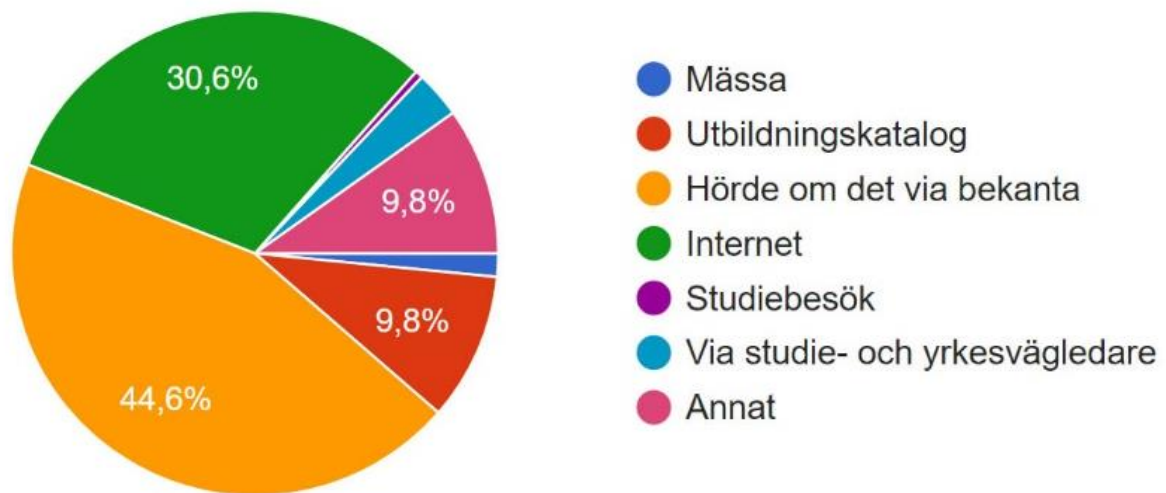
Figur 11 visar att cirka 20 procent av landskapsarkitektstudenterna har utländsk bakgrund.

Välj det påstående som passar in på dig:

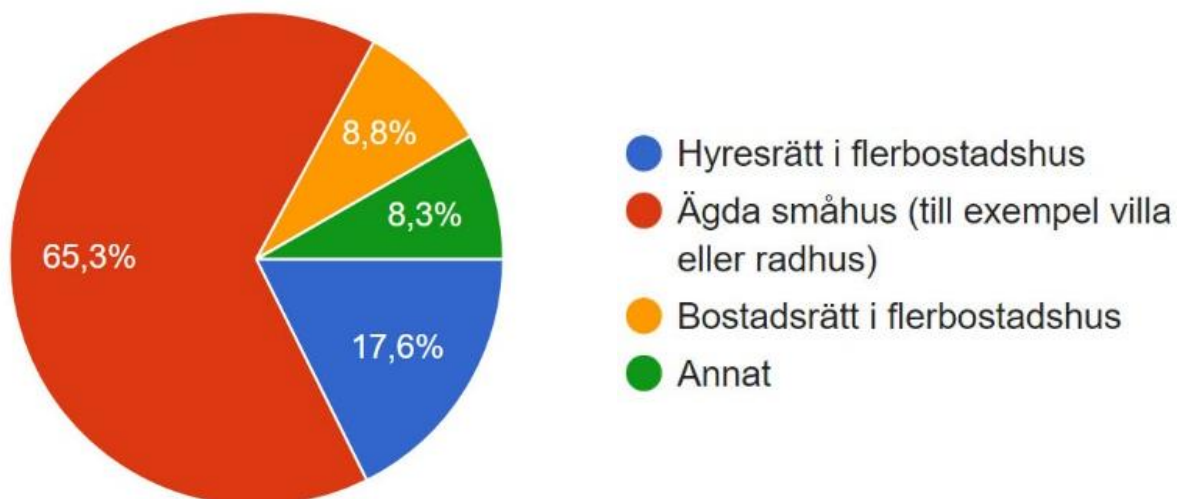
Figur 12. En majoritet av landskapsarkitektstudenterna har en eller två föräldrar som själva är akademiker.

Hur hörde du talas om landskapsarkitektutbildningen?

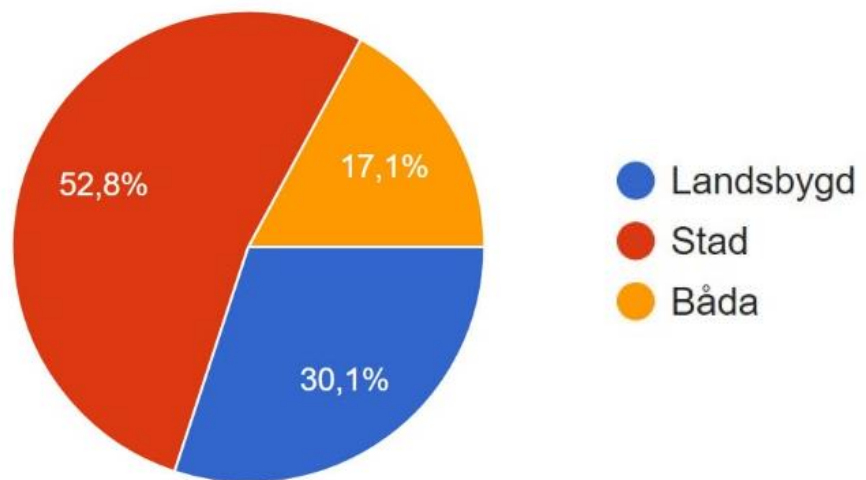
Figur 13. Huvudparten av studenterna hörde talas om landskapsarkitektutbildningen via bekanta. Det näst vanligaste mediet för kännedom är internet.

Min boendeform merparten av livet hittills:

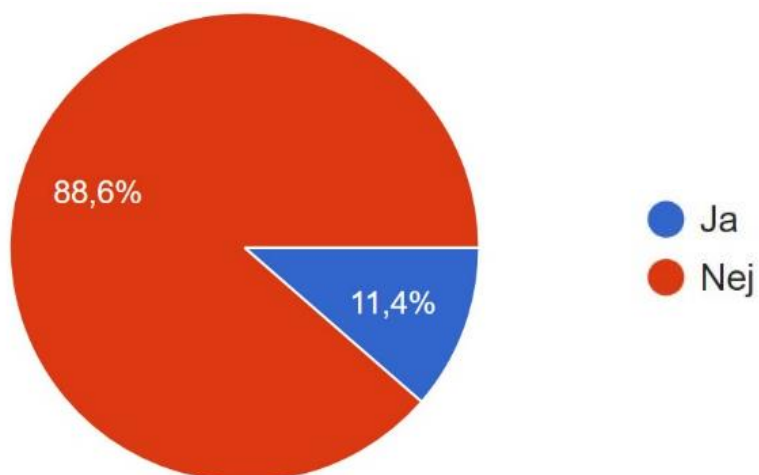
Figur 14. En övervägande del av landskapsarkitektstudenterna har bott merparten av sina liv i ägda småhus. Mindre än en femtedel bor i hyresrätt.

Var är du uppvuxen?

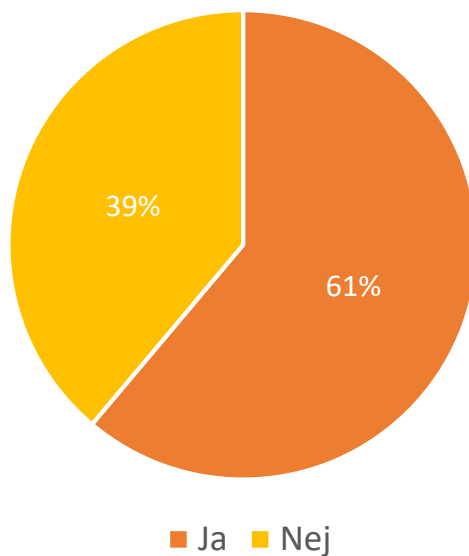
Figur 15 visar att hälften av landskapsarkitektstudenterna är uppvuxna i stad och en tredjedel på landsbygd.

Började du på Lark direkt efter gymnasiet?

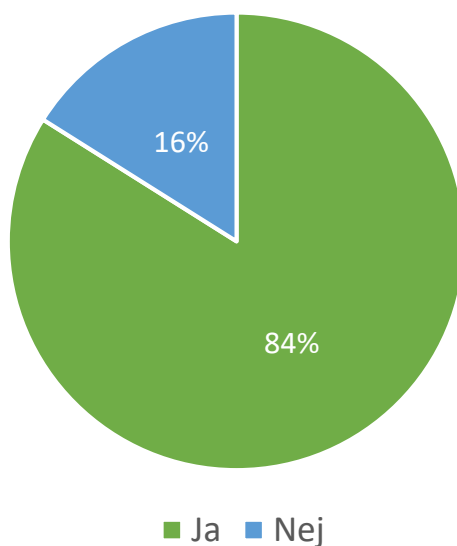
Figur 16. Cirka 11 procent av landskapsarkitektstudenterna uppger att de började på utbildningen direkt efter avslutade gymnasiestudier.

Studerade du på en annan utbildning innan Lark? I sådana fall vad?

Figur 17. En majoritet av landskapsarkitektstudenterna har studerat på en annan utbildning innan de började på landskapsarkitektutbildningen.

Jobbade du innan Lark? I sådana fall med vad?

Figur 18. En majoritet av landskapsarkitektstudenterna uppger att de arbetat innan de började studera på landskapsarkitektutbildningen.

5. Intervjufrågor till landskapsarkitektstudenter

- Hur hörde du talas om utbildningen?
- Varför valde du landskapsarkitektutbildningen?
- Förstår utomstående vad du gör?
- Vilken fördom tror du finns mot landskapsarkitekter?
- Hur var det att börja på utbildningen?
- Vad tycker du är det bästa med att läsa till landskapsarkitekt?
- Vad tycker du är det värsta med att läsa till landskapsarkitekt?
- Vilka insikter, aha-upplevelser, har du fått under utbildningen?
- Vad är din inre bild av landskapsarkitekten? Har den ändrats med tiden?
- Är landskapsarkitekten nödvändig? I sådana fall varför?
- Vilka egenskaper tror du gör en ”god” landskapsarkitekt?
- Känner du dig som en landskapsarkitekt?
- Vad har format dig i din blivande roll som landskapsarkitekt hittills?
- Vilka typer av arbetsuppgifter vill du arbeta med?
- Kan du ge något råd till studenter på landskapsarkitektprogrammet?

6. Intervjufrågor till landskapsarkitekter

- Varför blev du landskapsarkitekt?
- Hur var det att börja utbildningen?
- Hur växte din bild av yrket fram? Ändrades den under utbildningen?
- Vad är en landskapsarkitekt för dig?
- Vad gör dig till en bra landskapsarkitekt?
- Vilka arbetsuppgifter gillar du att arbeta med?
- Vilka rädslor har du kopplade till ditt yrkesutövande?
- När arbetar du som bäst?
- Vad tror du att du hade gjort om du inte jobbat där du jobbar idag?
- Kan du ge något råd till studenter på landskapsarkitektprogrammet?